LETO XVIII., ŠTEV. 290 LJUBLJANA, SREDA, 11. DECEMBRA 1957 CENA 10 DIN

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Jankuba. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. — Oglasni oddelek Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60-KB-S-Z 367. — Mesečna naročnina 230 din

Drugo decembrsko zasedanje zvezne ljudske skupščine

Prvič dosledno uzakonjeno delovno razmerje

Skupščina je na včerajšnji seji sprejela predlog zakona o delovnih razmerjih ter predlog zakona o pristojnostih okrajnih in občinskih ljudskih odborov

Beograd, 10. dec. Ob 11. uri dopoldne se je začelo II. decembrsko zasedanje zvezne ljudske skupščine. Oba zbora sta imela ločeni seji, na kateri sta določila dnevni red, ki obsega: razpravo in sklepanje **o predlogu zakona o delovnih odnosih, o predlogu zakona o pristojnostih okrajnih in občinskih ljudskih odborov in njihovih organov, o predlogu zakona o prispevku proračuna iz osebnega dohodka delavcev, o predlogu zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij.** Razen tega bo Zvezni zbor razpravljal in sklepal na svoji seji še o predlogu zakona o javnih uslužbencih in o predlogu zakona o dopolnitvah zakona o skladu za zboljšanje carinske kontrolne službe.

Pod predsedstvom Petra Stambolića se je začela ob 17. uri skupna seja zveznega zbora in zbora proizvajalcev. Na dnevnem redu skupne seje obeh domov je bilo:

1. ekspoze predstavnika zveznega izvršnega sveta **Mome Markovića o predlogu zakona o delovnih odnosih;**
2. ekspoze predstavnika zveznega izvršnega sveta **Slobodana Penezića k predlogu zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov in**
3. ekspoze predstavnika zveznega izvršnega sveta **Mijalka Todorovića k predlogu zakona o prispevku proračunom iz osebnega dohodka delavcev in zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij.**

Ko je bil sprejet dnevni red, je predsednik skupščine Petar Stambolić dal besedo članu zveznega izvršnega sveta **Momi Markoviću.** Za njim je imel ekspoze **Slobodan Penezić** o zakonskem predlogu o pristojnostih okrajnih in občinskih ljudskih odborov in njihovih organov. Skupna seja je bila končana ob 18. uri. Seja zveznega zbora se je nadaljevala ob 18.30, seja zbora proizvajalcev pa ob 19. uri. Naslednja skupna seja obeh zborov bo jutri in bo na njej predstavnik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović podal ekspoze k predlogu zakona o prispevku proračunom iz osebnega dohodka delavcev in zakona o prispevku gospodarskih organizacij. Seja se bo začela ob 10. uri dopoldne.

Ekspoze Mome Markovića

Moma Marković je v svojem ekspozeju med drugim dejal: »Velike spremembe, do katerih je prišlo v zadnjih letih v družbeno-ekonomskih odnosih pri nas, so vidne predvsem v spremenjenem družbenem položaju proizvajalcev. Proizvajalec ne sodeluje samo v proizvodnji, ampak tudi v upravljanju proizvodnje in razvrstitvi tako v podjetju kakor v okviru celotne družbene skupnosti. Nov družbeni položaj proizvajalcev je bistveno spremenil značaj in vsebino delovnega odnosa, kar je izzvalo potrebo, da se na področju dela in delovnih odnosov začne pripravljati zakon, ki bi v celoti in sistematično, v skladu z današnjo stopnjo družbenega in gospodarskega razvoja, pravno obdelal vsa vprašanja s tega področja ter usmerjal in podpiral nadaljnji razvoj pojmovanja in prakse o položaju proizvajalcev.«

Nadalje je omenil, da pripravljajo ta zakon tri leta. Izdelanih je bilo nekaj zakonskih prednačrtov, ki so ustrezali pojmovanjem, stopnji razvoja in praksi v tej dobi. Končni predlog zakona je izdelan po sklepih skupne komisije zvezne ljudske skupščine in zveznega izvršnega sveta ter ustreza današnjim pojmovanjem in stopnji razvoja.

Zatem, ko se je dotaknil odnosov v proizvodnji in razdelitvi v splošnem, še posebno v predvojni Jugoslaviji, v kateri proizvajalci niso imeli nobenega vpliva na upravljanje v proizvodnji in na razdeljevanje, je Moma Marković govoril o razvoju teh odnosov pri nas po vojni. Poudaril je med drugim, da odnos delavcev v podjetjih danes ni več določeni odnos delodajalca in delavca, temveč določen družbeni odnos, kateremu je osnova delo, toda iz katerega izvira vrsta družbenih posledic, in to predvsem glede razdelitve dohodka.

»Za odnose pri razdelitvi dohodka v podjetju je značilen osebni dohodek. Po svojem nastanku se osebni dohodek proizvajalca ne more v ničemer primerjati s plačo, še posebno pa ne z dnino iz najemnega delovnega razmerja. Nihče ga od zgoraj delavcem ne odreja. V polnem smislu je rezultat delovanja samih delavcev kot proizvajalcev in kot upravljalcev in je neposredno del dohodka podjetja. Osebni dohodek je, po vsem tem, rezultat zavestnega gospodarjenja v okviru družbenega plana. Zaradi tega ustvarja delavec, dosegajoč svoj osebni interes istočasno tudi družbeni interes za družbenim povečanjem delovne storilnosti, oziroma individualni in družbeni interes sta drug z drugim pogojena. V skrajni meji predstavlja družbeni interes tako samo specifično obliko osebnega interesa. To je bistveno za položaj delavca v delovnem kolektivu in za odnose v samem delovnem kolektivu sploh. To niso več antagonistični odnosi delodajalca in delavca, odnosi ekonom. močnejšega in slabšega, izkoriščevalca in izkoriščanega, temveč so to odnosi sodelovanja enakopravnih članov delovnega kolektiva, ki upravljajoč s proizvodnjo in razdelitvijo sami sebi določajo standard. Vedno bolj se uresničujejo elementi miselnosti svobodnih proizvajalcev, združenja svobodnih ljudi, ki delajo v družbeni proizvodnji in z družbene proizvodnje sami sebi določajo, koliko bodo porabili za osebno potrošnjo. Sedanji tempo razvoja družbeno-ekonomskih odnosov v gospodarstvu — če vidimo pri tem tudi komuno kot višjo stopnjo združevanja proizvajalcev zaradi ustvarjanja skupnih interesov — je takšen, da lahko v neposredni bodočnosti postavimo vprašanje, koliko bo izraz »delovno razmerje« po vseh spremembah v njegovem značaju in vsebini, nastalih iz sprememb v družbeno-ekonomskih odnosih, v splošnem ustrezal kot pojem in kot izraz. V vsakem primeru je težnja delovni odnos tudi nadalje preoblikovati, tako po vsebini, kakor tudi po njegovih obeležjih.

OSNOVNE POSTAVKE ZAKONA

Takšno delovno razmerje je dobilo svoje mesto v tem zakonu. Osnovne postavke, s katerih izhaja zakon o uravnavanju tega razmerja so: relativna samostojnost delovnih kolektivov pri uravnavanju delovnih razmerij, ozir, posameznih pogojev dela, specifičen značaj osebnega dohodka kot dela dohodka gospodarske organizacije, na katerega višino odločilno vplivajo delavci sami in jim ga ne odreja nihče izven delovnega kolektiva, nove oblike in organi, pristojni za ustanavljanje in prekinitev delovnega razmerja, usmerjeni v večjo stalnost zaposlitve in popolnejše ustvarjanje pravic državljanov do dela, popolno črtanje razlik med člani delovnega kolektiva, razlik, ki so prej temeljile na tem, ali je nekdo delavec ali uslužbenec; samostojnost delovnega kolektiva v predpisovanju in izvajanju ukrepov za vzdrževanje in krepitev delovne discipline.

Zakon ima dva osnovna dela: splošni del, ki se nanaša na vse osebe v delovnem razmerju, ne glede, kje so zaposlene, in poseben, samo za delavce v gospodarskih organizacijah.

Moma Marković je izjavil, da prvi del zakona uresničuje načelo enotnosti delovnih ljudi pri njihovem osebnem delu in položaju v delovnem razmerju. Ta enotnost izhaja iz enotne družbeno-politične osnove našega socialističnega družbenega sistema. Načelo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ponovna zahteva

Koroški Slovenci terjajo svoje pravice po 7. členu državne pogodbe iz maja 1955

CELOVEC, 10. dec. (Tanjug). Zastopniki koroških Slovencev so včeraj na tiskovni konferenci v Celovcu izrazili zahtevo, da avstrijska vlada uresniči določbe 7. člena državne pogodbe iz maja 1955, ki jamči pravice jugoslovanske manjšine.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Zwitter in predsednik narodnega sveta koroških Slovencev prof. Tišler sta pojasnila zahteve in pravice Slovencev do pouka v materinščini. Poudarila sta potrebo, da se poleg slovenske gimnazije v Celovcu odpre še srednja kmetijska šola za slovensko mladino, kar je prav tako v skladu z določbami omenjenega člena državne pogodbe.

Na konferenci so navedli več dejstev o socialno političnem, gospodarskem in prosvetnem položaju slovenskega prebivalstva in zapostavljanju gospodarskega razvoja njihovega področja.

Brzojavka Eisenhowra

Beograd, 10. dec. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz-Tito je dobil od predsednika ZDA Dwighta Eisenhowerja brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za nedavno sporočilo ob bolezni. Hkrati je tudi sam izrazil najboljše želje za zdravje predsednika Tita.

Sporazum o ureditvi meje z Avstrijo

Beograd, 10. dec. (Tanjug). Po posvetovanjih, ki so bila menjaje se v Mariboru in Gradcu, so v Gradcu parafirali konvencijo o obnovitvi in ureditvi jugoslovansko-avstrijske državne meje.

V smislu konvencije bodo začeli obnavljati in urejati mejo prihodnje leto. Ker je niso obnovili že 20 let, bodo dela trajala verjetno 2—3 leta. Pozneje nameravajo obnoviti mejo redno vsakih pet let.

Mejo bo obnovila in uredila posebna mešana jugoslovansko-avstrijska komisija na temelju obmejnih listin iz let 1920 do 1930.

Izrazi sožalja

ob smrti dr. Ferda Kozaka

Iz vse države prihajajo družini pokojnega podpredsednika Ljudske skupščine LRS izrazi sožalja, saj je pokojni dr. Ferdo Kozak imel kot ugledni javni in kulturni delavec toliko prijateljev in znancev.

Med drugimi izrazi sožalja je tudi brzojav podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja s soprogo, ki pravi:

»Globoko nas je presunila vest, da smo izgubili Ferda. Sprejmite prosim Ti in Tvoja družina izraze najinega iskrenega sožalja. Ohrabri naj Te zavest, da bo v našem ljudstvu za vselej ostal živ spomin na Ferda, kulturnega ustvarjalca in borca za lepšo prihodnost svojega naroda, ter da je njegovo delo za vselej povezano z vsem tistim, kar je najnaprednejšega in najlepšega v sodobnem življenju slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov.«

Predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je izrazil ob smrti dr. Ferda Kozaka, podpredsednika ljudske skupščine Slovenije sožalje Mihi Marinku, predsedniku ljudske skupščine Slovenije.

Predsednik ljudske skupščine ljudske republike Srbije Jovan Veselinov je izrazil sožalje soprogi dr. Ferda Kozaka. V svojem telegramu pravi: »Ob smrti Vašega soproga, podpredsednika ljudske skupščine ljudske republike Slovenije, Vas prosim, da sprejmete moje globoko sožalje v boli, ki Vas je doletela.«

Svoje sožalje pa so izrekli tudi podpredsednik ZIS Rodoljub Colaković s soprogo, Koča Popović, Lidija Sentjurc in Sergej Kraigher, Miroslav Krleža, Ivo Andrič, v imenu okrajnega ljudskega odbora Ljubljana dr. Marijan Dermastia, v imenu republiškega sveta sindikatov in v svojem imenu Janko Rudolf, Marko Ristić s soprogo, Darko Černej s soprogo, Brilejevi, Vilfanovi, francoski generalni konzul v Zagrebu g. Henry Bolle, več okrajnih ljudskih odborov in okrajnih komitejev ZKS.

Direktor SNG Drame Slavko Jan piše v imenu osrednje slovenske gledališke ustanove soprogi pokojnika: dr. Ferdo Kozak bo ostal v zgodovini slovenske gledališke kulture kot dramatik in prijatelj ter ljubitelj te, njemu tako drage kulturne ustanove — nepozaben. Svoje sožalje pa so izrekli tudi Društvo književnikov Slovenije, Akademija za glasbo in Akademija za igralsko umetnost itd.

Prav tako pa je tudi predsedstvo Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije sprejelo mnogo izrazov sožalja številnih republiških ustanov.

Sožalne brzojavke so poslali še:

avstrijski generalni ambasador v Beogradu dr. H. Wodak, švicarski konzul v Zagrebu dr. Artur Wegmüller, avstrijski generalni konzul v Zagrebu dr. Edmund Krahl.

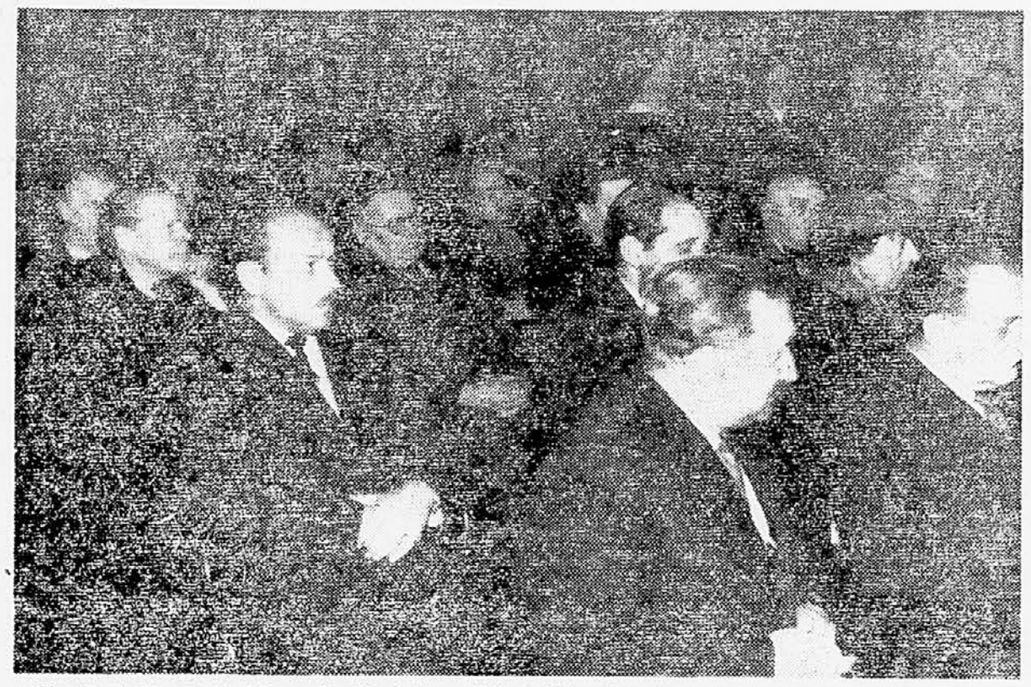

Sinoči ob 18. uri je bila v Društvu slovenskih književnikov žalna seja za pokojnim dr. Ferdom Kozakom. V prisotnosti številnih kulturnih delavcev je o življenju in delu pokojnika s toplimi besedami govoril predsednik Društva slovenskih književnikov Mile Klopčič. Pokojnikov spomin so prisotni počastili z enominutnim molkom.

TELEGRAMI

KAIRO — Egiptovski časopis »Al Gumhurija« piše, da je Kitajska ponudila Egiptu dobavo kompletnih tovarn za lahko in težko industrijo. V kratkem bo v Sovjetsko zvezo odpotovalo 90 Egipčanov na šolanje in tehnični pouk.

BERLIN — Ameriški obrambni minister McElroy je prispel v zahodni del Berlina, da bi pregledal neko ameriško enoto. Od tam je odpotoval v Bonn.

PEKING — V Peking je prispel na obisk podpredsednik burmanske vlade U Ba Sve, pred tem pa je prišel tja tudi podpredsednik burmanske vlade U Kjo Nijen. Oba bosta imela razgovore s kitajskimi državnimi voditelji.

DAMASK — Sirija ne bo več sodelovala s polkovnikom Christianom Mocjem, predsednikom mešane komisije ZN za nadzorstvo nad premirjem. V posebnem sporočilu pravi sirijska vlada, da je le-ta pristranski.

VARSAVA — V glavno mesto Poljske je prispela bolgarska vladna delegacija, ki se namerava pogovoriti o kulturnem sodelovanju Bolgarije s Poljsko.

MOSKVA — V Moskvi so podpisali sporazum o kulturnem sodelovanju med Sovjetsko zvezo in Egiptom.

PRAGA — V Prago je prispel poljski minister industrije Zemajtis, ki se bo z ministri več gospodarskih resorov pogovoril o razširitvi sodelovanja med industrijama obeh držav.

DAMASK — Egiptovski veleposlanik Mahmud Riad je seznanil z dosedanjimi razgovori egiptovskih in britanskih predstavnikov v Rimu sirijskega ministra za zunanje zadeve Salaha Bitarja. Govoril je tudi z iraškim poslanikom El Ranijem.

NEW DELHI — Po mnenju vodje britanske laburistične stranke Hugha Gaitskella bi morali Formozo za nekaj časa postaviti pod skrbništvo Združenih narodov. Pozneje bi bil na Formozi plebiscit, ki naj bi dal narodu priložnost, da se odloči bodisi za priključitev h Kitajski bodisi za neodvisnost ali skrbništvo Združenih narodov.

BUKAREŠTA — Jemenska vladna delegacija je prispela v glavno mesto Romunije na krajši uradni obisk.

LONDON — Dve britanski reaktivni letali sta trčili v zraku in strmoglavili. Pilota sta skočila iz letala s padalom, eden izmed njiju pa se je navzlic temu ubil.

MILANO — Reševalne skupine so vso noč reševale ljudi in čistile progo po nesreči, ko se je ekspresni vlak Milano—Rim blizu Milana iztiril zaradi goste megle. Mrtvih je 15, močno poškodovanih pa 30.

KAIRO — Včeraj se je v Kairu začela druga konferenca arabskih pisateljev. Jordanska vlada ni dovolila delegaciji jordanskih pisateljev udeležbo na konferenci.

SANTIAGO DE CHILE — Na cesti v severnem delu Čila je v prometni nesreči izgubilo življenje 6 ljudi. Nesreča se je zgodila, ko se je prevrnil kamion, ki je vozil gradbene delavce.

Razprava proti Ben Sadoku

Od našega stalnega dopisnika

PARIZ, 10. dec. Medtem, ko zaseda ministrski svet in išče rešitve iz kritičnega gospodarskega položaja, in medtem ko Pflimlin zaman skuša najti denarni vir, da bi izpolnil sporazum o povišanju plač državnim uslužbencem, dosežen pred nekaj dnevi za »okroglo mizo«, medtem ko Gaillard še ni popolnoma prepričan, da se mu bo posrečilo dospeti na trdna tla vladne stabilnosti in trenutno še vedno lovi ravnovesje na tanki vrvi, pod katero zija prepad, pa se je pričela pred seinskim porotnim sodiščem razprava proti Ben Sadoku.

26. maja je ta mladenič streljal na podpredsednika alžirske skupščine Ali Šekkala in ga kljub močnemu policijskemu spremstvu ubil. Mirno, brez kakršnega koli poskusa obrambe se je pustil aretirati. Vedel je že vnaprej, da ga bo doletela takšna usoda.

Palača porotnega sodišča je močno zastražena. Oblasti se boje, da ne bi organizacija FLN v prestolnici tvegala kakega napada ali javne demonstracije. Strašna gneča vlada pred vhodom. Čeprav je razprava javna, policija vendar skrbno pregleduje osebno izkaznico vsakega, ki vstopi.

V sami dvorani so se zbrale mnoge politične in javne osebnosti. Zastopniki obtožnice so povabili kot priče nekaj bivših generalnih guvernerjev v Alžiru in mlado Lelouche, eno od žrtev atentata na plesno dvorano v okolici Alžira, ki so ji morali amputirati obe nogi. Težko je ugotoviti zvezo med tem atentatom in Ben Sadokovim primerom in razumeti, v čem naj njeno pričevanje razjasni motive, ki so vodili Ben Sadokovo roko. Morda pa želi obtožnica le vplivati na čustva porote in prisotne javnosti.

Tudi obramba je prijavila dolg seznam prič, med katerimi so zastopani Jean Paul Sartre, Jean Rous, profesor Mandouse (ki je pred nedavnim še sam sedel v zaporu), Germaine, Tillon, general Tubert.

Vse kaže, da se bo ta proces sprevrgel v pravo politično razpravo o metodah vlade na eni in alžirskih nacionalistov na drugi strani.

Sredi vseh teh prič, sodnikov, porote, zastopnikov obtožbe in obrambe pa sedi mladi Ben Sadok in skuša pojasniti svoje dejanje.

Ne glede na to, kaj bodo danes popoldne izjavile priče obtožbe in obrambe, zadostuje že njegova včerajšnja izjava, da bi si ustvarili jasno sliko razvoja tega »terorista«:

Do 1945. leta se je kot učenec igral s svojimi tovariši, Francozi in Alžirci. Tedaj so se začeli represivni ukrepi in Francozi so se začeli oddaljevati od njega. Ni razumel zakaj, bolelo pa ga je tako postopanje. Nadaljeval je s šolanjem, vzljubil franc. književnost, franc. revolucijocijo, franc. rezistanco, hkrati se je začel zavedati socialnega položaja svoje rase in domovine. Dokler je živel v Alžiru, je vsakodnevno občutil neenakost med Evropejci in Severnoafrikanci.

Prišel je v Francijo. Tu je bil sicer enak med enakimi, toda borba v Alžiru se je nadaljevala. Prijatelji in sorodniki so padali v zapor, izginjali brez sledu in tudi v prestolnici se je gibanje za osvoboditev razvijalo. Ni postal član FLN, toda čutil je, da ne more stati ob strani.

Odločil se je, da mora tudi on doprinesti svoj delež. Iz časopisov je zvedel za Ali Šekkalovo izdajstvo. Menil je, da je to lažni prijatelj Francije, neke vrste Bao Daj, ki kruto tolmači alžirsko javno mnenje in njegova stremljenja, da je to človek, ki s svojim ravnanjem onemogoča, da bi Francija in Alžir na osnovi popolne enakosti zgradili vezi, ki bi bile mnogo tesnejše in iskrenejše od dosedanjih. Ljubi Francijo — je končal — toda žal obstojata dve: Francija njenih pisateljev, pesnikov, zgodovine in Francija peščice kolovodij, ki so odgovorni za francosko katastrofo v kolonijah.

Ne bi imelo smisla spuščati se v razpravljanje o koristi ali škodi individualnega terorja, o tem, če take metode vodijo k cilju ali ne. Vendar je Ben Sadok karakteristična figura mladega zanesenjaka, morda nekoliko naivnega idealista, ki kljub vsemu veruje v poslanstvo Francije in ki najbrž ni osamljen primer v vrstah mladih Alžircev.

Ko bi se francoski politiki vsaj hotel zamisliti ob tem primeru in se česa naučiti iz njega.

V. H.

VREME

Stanje 10. dec. Srednjo Evropo je zajel danes močan, vendar prehoden porast zračnega pritiska. Atlantske frontalne motnje pa so ob hitrem padcu zračnega pritiska dosegle obalo Francije in se pomikajo proti Sredozemlju. Jutri bodo povzročile novo poslabšanje vremena.

Napoved za sredo: Sprva jasno do delno oblačno, nato od zahoda naraščajoča oblačnost. Pozneje predvsem v zahodni Sloveniji ponovno nekaj padavin. Temperature ponoči od —5 do 0, v Primorju 8, najvišje dnevne med 5 in 10, v Primorju 13 stopinj C. V nižinah zamegleno.

Utrjevanje komunalnega sistema

Iz ekspozeja Slobodana Penezića o zakonu o pristojnosti ljudskih odborov

Beograd, 10. dec. Na popoldanskem zasedanju zvezne ljudske skupščine je obrazložil Slobodan Penezić predlog zakona o pristojnosti okrajnih in občinskih ljudskih odborov in njihovih organov.

V svoji obrazložitvi je dejal, da smo od septembra 1955. leta do danes napravili precej veliko pot pri organiziranju in utrjevanju komunalnega sistema pri nas. Zaradi tega imamo danes solidno osnovo za nadaljnji napredek v razvijanju našega komunalnega sistema.

Slobodan Penezić

Slobodan Penezić je zatem navedel velike uspehe, ki jih je komunalni sistem dosegel v razvoju gospodarske aktivnosti, kakor tudi na vseh drugih področjih dela.

Te uspehe je komunalni sistem lahko dosegel tako hitro predvsem zaradi tega, ker se je naslanjal na široko mrežo družbenega upravljanja, predvsem na delavske svete, ki so imeli številne izkušnje pri delu. Vedno bolj in bolj se uresničuje zamisel, s katero smo se ukvarjali pri uvajanju komunalnega sistema, da bo komuna postala osnovna družbeno-ekonomska enota naše družbe in eno najglavnejših oporišč izgradnje socializma pri nas. Tako mislijo vsi naši delovni ljudje, ki z iniciativo, izredno požrtvovalnostjo in demokratičnim nadzorstvom nad vsemi organi komune iz dneva v dan dosegajo vedno večje in večje uspehe. O tem govorijo prav tako očitno uspehi nedavnih volitev v občinske in okrajne odbore.

Pred našimi občinami in okraji so velike naloge v zvezi z uresničenjem perspektivnega plana in reševanjem vrste gospodarskih, zdravstvenih, prosvetnih, komunalnih in drugih problemov. Prepričani smo, da jih bodo občine in okraji z uspehom reševali, toda neprestano je treba misliti na to, da bo treba predvsem občinam še vrsto let nuditi stalno pomoč pri njihovem nadaljnjem organiziranju in izpopolnjevanju.

Zakon o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov, ki ga je zvezni izvršni svet predložil skupščini, predstavlja v bistvu nadaljnje razvijanje tistih postavk in načel, ki smo jih sprejeli že ob uvajanju komunalnega sistema.

Dosedanja praksa je pokazala, da so za to pogoji dozoreli, to e, da je mogoče na občine prenesti vse tiste pristojnosti, s katerimi se uravnavajo odnosi med gospodarskimi organizacijami, drugimi ustanovami, državljani in teritorialnimi enotami. Nadaje so pokazale izkušnje, da so tako občine kakor okraji oziroma njihovi ljudski odbori popolnoma dorasli važnim nalogam, ki so jim poverjene, in da je treba zaradi tega ukiniti vse tiste zapreke, ki zavirajo njihovo samostojno in učinkovito delovanje. Nadalje so izkušnje pokazale, da je zaradi usposabljanja plenumov, svetov in upravnih organov ljudskih odborov za učinkovitejše delo potrebno izvesti določene spremembe v tako imenovani funkcionalni pristojnosti.

novosti, ki jo predlaga ta zakon glede na osamosvojitev občin in okrajev pri opravljanju njihovih funkcij, je ukinjenje ustanove soglasnosti, ki je obstojala pri številnih poslih. Pokazalo se je, da je ta rezerviranost ne samo odveč, ampak da pogosto zavira iniciativo občin, praktično pa je bila samo formalnost.

Predloženi zakon popolneje in na boljši način rešuje organizacijo inšpekcijske službe v razporeditvi inšpekcijske dejavnosti med občinami in okraji. Občine dobivajo pravico opravljanja inšpekcije na vseh področjih. To je logična in nujna posledica funkcije občine kot neposrednega izvajalca vseh zakonov in drugih predpisov. Funkcija občine ne bo mogla biti uresničena, če le-ta ne bo imela v svojih rokah inšpekcije kot sredstva, ki bo zagotavljalo, da bodo državljani, organizacije in ustanove spoštovali zakone. Vzporedno s pristojnostjo občin je sprejeta tudi funkcija okrajnih inšpekcijskih organov. Le-ti bodo organi, pristojni za strokovno organiziranje in pravilno opravljanje službe, organi, pristojni za opravljanje določene inšpekcijske službe samo toliko, kolikor so za to pooblaščeni z zakonom. Okrajni inšpekcijski organi dobivajo tudi pravico nastopiti v konkretnem primeru, ko občinska inšpekcija odpove ker nima dovolj strokovnjakov, ker ni dovolj dobro organizirana, ali je premalo učinkovita, da bi zagotovila plačevanje dohodkov okraja, avtonomne enote, republike ali federacije, kakor tudi da bi zaščitila druge interese teh enot in pravilno uporabo zakona na sploh.

Glede na to, da nekatere občine sedaj ali pa za določen čas v prihodnje ne bodo mogle organizirati potrebne inšpekcijske službe zaradi kadrovskih in drugih težav, daje zakon možnost, da v takih primerih opravlja inšpekcijsko delo okrajna inšpekcija. Prav tako je z zakonom določena tudi možnost organiziranja skupne inšpekcije za dve ali več občin v primerih, če je obseg dela majhen.

Zakon prav tako na precisnejši način ureja pristojnosti občin in okrajev glede sklepov o prekrških državljanov, določa njihove organe za to delo in njihov medsebojni odnos. Posebna pozornost v zakonu je posvečena organizaciji skupnih služb.

Ali so občine zmožne opravljati vse te dolžnosti glede na pomanjkanje strokovnih kadrov?

Kadrovski problem obstaja v vseh družbenih dejavnostih. Zaradi tega se pripravljajo obsežni ukrepi, da bi se to vprašanje rešilo.

Pripravlja se tudi reforma šolstva, univerz in izvaja vrsta drugih ukrepov. Ustanovljenih je več upravnih šol, v katerih se šola že 2000—3000 ljudi, ki bodo v glavnem usmerjeni v delo pri ljudskih odborih. V načrtu je ustanovitev še nekaterih šol, ki bodo dajale kader za občine in okraje. Poleg tega deluje veliko število seminarjev in tečajev, povečano je število štipendij na fakultetah in visokih šolah. Naslednjih 4 do 5 let bo vsekakor prineslo velike spremembe v sedanjo strukturo uslužbencev ljudskih odborov.

»Ta zakon,« je rekel ob koncu Penezić, »kakor tudi uredba, ki jo bo sprejel Zvezni izvršni svet, ne vsebujeta vseh pristojnosti, ki pripadajo ljudskim odborom. V oba so vnešeni samo posli, urejeni do 27. julija 1955. leta. Posli, urejeni s predpisi, ki so bili sprejeti po tem datumu, so vnešeni v te predpise samo toliko, kolikor jih je bilo potrebno spremeniti. To zaradi tega, ker so bili sprejeti po uvedbi komunalnega sistema in v skladu z načeli, na katerih ta sistem temelji.«

NAJVAŽNEJŠE DOLOČBE

Nadalje je predstavnik zveznega izvršnega sveta govoril o nekaterih določbah, ki jih ta zakon predlaga:

»S tem zakonom so ugotovljene popolnejše pristojnosti odborov glede volitev, imenovanj in razrešitev. Člane vseh organov upravljanja bo imenoval ljudski odbor na skupni seji obeh svetov, obenem, ko bo dobil mnenje ustrezajočega sveta ljudskega odbora. Ljudski odbor lahko s svojimi statuti to pravico razširi tudi na imenovanje voditeljev manjših obrtnih obratov in ustanov, v katerih ni kolektivnega organa družbenega upravljanja.

Ena izmed najpomembnejših

VELIKO ZANIMANJE ZA SEJEM RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ

LJUBLJANA, 10. dec. Četrti mednarodni sejem radia in telekomunikacij je doslej obiskalo že nad 22.000 obiskovalcev. Zanimanje za to privlačno prireditev je izredno veliko. Samo v nedeljo je prišlo na razstavišče 11.155 ljudi, in sicer iz vseh krajev Jugoslavije. Za IV. mednarodni sejem radia in telekomunikacij se zanimajo ljudje najrazličnejših poklicev, predvsem pa interesenti za nakup radijskega ali televizijskega sprejemnika ter mladina. Zlasti mladina je tista, ki zelo vneto sprašuje in si ogleduje razstavljene predmete. — Kakšni so radijski in televizijski sprejemniki je vprašanje, ki zadeva predvsem tiste, kateri si jih na sejmu ogledujejo in jih nameravajo v prihodnjem letu nabaviti. Predstavniki podjetij pa se najbolj zanimajo za razne elektronske instrumente, ki jih razstavljajo tuja podjetja. Sodeč po zanimanju v prvih dneh pričakujejo prireditelji IV. mednarodnega sejma radia in telekomunikacij, da bo precej blaga razprodanega, posebno če bo dovolj deviznih sredstev.

Ekspoze Mome Markovića

(Nadaljevanje s 1. strani)

enotnosti delovnih razmerij uresničuje zakon z osnovnimi načeli, osnovnimi pravicami in skupnimi določbami o delovnih razmerjih. Glede na to to ni samo zakon o delovnih razmerjih v gospodarstvu, ampak tudi zakon o delovnih razmerjih sploh, tako v gospodarskih organizacijah kakor tudi v javnih službah in družbenih organizacijah. Odtod tudi naziv: zakon o delovnih razmerjih.

Drugi del zakona se nanaša izključno na delovna razmerja v gospodarstvu in podrobno regulira v skladu z novim družbenim položajem delavcev v pogojih delavskega samoupravljanja, glede na to pa tudi v skladu z njegovimi posebnimi pravicami in dolžnostmi, specifičnimi pogoji dela in drugimi elementi, ki vplivajo na delovni status neposrednega proizvajalca.

Zakon vsebuje takšne družbene norme, ki predstavljajo po svojem značaju minimum zagotovila družbe in zaščite osebe v delovnem razmerju. To pomeni, da se osnovna načela in zaščita oseb v delovnem razmerju, določena s tem zakonom in predpisi, sprejetimi na njegovi podlagi, ne morejo ukinjati, omejevati ali zmanjševati z akti gospodarske organizacije, organov javne službe, kolektivnimi pogodbami ali sporazumi med delavci in organizacijami.

Poleg rešitve osnovnih vprašanj in problemov iz delovnih razmerij, razširja zakon še vrsto dosedanjih pravic delavcev, kot so: plačani letni dopust, delovni čas, posebna zaščita žena, mladine in invalidov, zaščita pri delu, pravice v času nezaposlenosti in drugo. Pri tem se je upoštevalo tako zaščito samega delavca kakor tudi potrebo po družbenem povečanju delovne storilnosti.

VZPOSTAVITEV IN PREKINITEV DELOVNEGA RAZMERJA

V nadaljnjih izvajanjih je predstavnik zveznega izvršnega sveta pojasnil način in postopek vzpostavitve in prekinitve delovnega razmerja. Kadrovsko politiko v podjetju vodi delavski svet in lahko načelno obdrži zase tudi izključno pravico odločanja o konkretnem sprejemanju in odpuščanju delavcev. Lahko se ustanovi tudi posebna komisija za vzpostavitev in prenehanje delovnega razmerja. Ista pooblastila imajo tudi izvoljeni obratni delavski sveti. Na ta način je izključena možnost odločanja posameznikov o tem, ali bo nekdo sprejet v delovni kolektiv, kar prav tako s svoje strani nakazuje nove odnose znotraj delovnega kolektiva, glede na to pa tudi novi značaj delovnega razmerja v podjetju.

Samo izjemno, da bi se izognili težavam v primeru potrebe pogostejšega sprejemanja tudi večjega števila delavcev za sezonska dela v ločenih obratih in delovščih (kjer se najpogosteje sprejema nestrokovna delovna sila in podobno), lahko odloča o sprejemanju delavcev direktor ali od njega pooblaščena oseba.

»Z določanjem pristojnosti delavskega sveta pri vzpostavitvi in prenehanju delovnega razmerja daje zakon pri postopku vzpostavitve delovnega razmerja določena pooblastila tudi direktorju.« je nadaljeval Moma Marković, »kot najboli odgovorni osebi v proizvodnem procesu in poslovanju podjetja.

V neposredni zvezi s sklepanjem delovnega razmerja je treba poudariti še dve novosti v zakonu. Prvič, za sklenitev delovnega razmerja so določeni minimalni pogoji, ki omogočajo popolno uresničenje pravic državljana do dela: leta starosti in fizična sposobnost.

In drugič, zaradi čimboli objektivnega in pravilnega izbiranja kadrov za podjetja in za druga važna delovna mesta v podjetju, se z zakonom uvajajo natečaji.

Zelo pomemben je tisti del zakona, ki ureja prekinitev delovnega razmerja, kajti od tega, kako so postavljene norme o prekinitvi delovnega razmerja, bo zaviselo določanje in uživanje pravic do dela. V tem pogledu je nesporno, da so najvažnejše določbe o odpovedi, kajti odpoved predstavlja v načelu možnost enostranske prekinitve delovnega razmerja, tako s strani delavca kakor s strani podjetja. Toda, da bi bila zaščitena pravica delavca do dela, poleg tega pa tudi druge pravice, ki izhajajo iz delovnega razmerja, določa zakon vrsto ukrepov, ki omejujejo svobodo podjetja pri enostranski prekinitvi delovnega razmerja.

Postopek odpovedi delovnega razmerja predstavlja določeno jamstvo za delavce, da ne bo samovoljnega odpovedovanja, oziroma prekinitve delovnega razmerja.

Nadaljnje omejevanje odpovedi delovnega razmerja se kaže tudi v tem, da zakon določa primere, ko ni mogoče dati odpovedi (v času bolezni, bolovanja, okrevanja in letnega odiha, noseči ženi in materi do 8 mesecev po porodu, v času orožnih vaj, v času trajanja mandata člana upravnega odbora in delavskega sveta i. dr.).

Končno so glede odpovedi vnešene tudi novosti glede zaščite starejših delavcev, predvsem tistih, ki dlje časa delajo v podjetju, to je z nad 15 leti dela v istem podjetju, oziroma z nad 20 leti delovne dobe. Prvič je v zakonu določeno, da odloča o odpovedi takšnim delavcem izključno delavski svet, in drugič, če pride zaradi objektivnih okoliščin do odpovedi, je določeno, da se tem delavcem jamči pravica do odpravnine, ki je odvisna od dolžine delovne dobe, to je od prispevka, ki ga delavec s svojim dolgoletnim delom daje gospodarski organizaciji in družbi v celoti.«

Kar zadeva osebe, ki so v začasnem delovnem razmerju, je Moma Marković poudaril, da zanje ni ekonomsko-političnega opravičila, da bi se obravnavale kot osebe v stalnem delovnem razmerju. Z začasno zaposlenimi osebami bi se sklepal poseben dogovor o delu. Te osebe bi uživale po zakonu samo zaščito za primer nesreče pri delu. Odločbe o začasnem delovnem razmerju se ne nanašajo na sezonske delavce, katerim je sezonsko delo reden in glavni poklic.

Osebni dohodek delavcev

Posebno mesto v zakonu zavzema poglavje o osebnih dohodkih delavcev.

Osnovne postavke o osebnih dohodkih v zakonu so:

1. Podjetje samostojno odloča, koliko ostvarjenega dohodka bo uporabilo za osebne dohodke in koliko za svoje sklade, potem ko oddvoji del za splošne družbene potrebe. S tem se omogoča postopno diferenciranje osebnih dohodkov po teži in pogojih dela, kar se doslej ni moglo ostvarjati v polni meri.

2. Delavec ima pravico do osebnega dohodka na podlagi vloženega dela, ki ga ostvarja iz dohodka podjetja. Merila za višino osebnega dohodka temelje na kakovosti in količini vloženega dela, stvarni znesek osebnega dohodka pa je odvisen od tega, kakšen dohodek je ostvarilo podjetje in koliko je oddvojilo za osebne dohodke delavcev.

3. Delavec ima pravico do minimalnega osebnega dohodka, določenega z zakonom, ne oziraje se na višino dohodka, ki ga je ustvarilo podjetje. Če ni dovolj dohodkov, se mu zagotavlja minimalni osebni dohodek, predpisan z zakonom, v vsakem primeru iz sredstev družbene skupnosti.

4. Socialistično načelo nagrajevanja po delu predstavlja osnovno načelo razdelitve osebnih dohodkov delavcev. Njegova dosledna uporaba je omogočena s tem, da delovni kolektiv oziroma podjetje samostojno določa osnove za ugotavljanje osebnega dohodka delavcev.

Čeprav je z zakonom predvideno, da podjetje obvezno določa tarifne postavke kot osnovno obliko za ugotavljanje osebnega dohodka, to v bistvu ne predstavlja za njega omejevanje pri izbiri načina nagrajevanja. Tarifno postavko, ki v skrajni meri predstavlja osebni dohodek, določen po času, mora imeti vsak delavec, ne glede na to, na kakšen način se določa njegov osebni dohodek. Ta je v določenem smislu tudi družbeno merilo za primerjanje delovnih mest v različnih podjetjih, oziroma za primerjanje medsebojnih odnosov delovnih mest v enem in istem podjetju.

5. Iz osebnega dohodka delavcev se plača prispevek proračunom, prispevek za socialno zavarovanje in prispevek za stanovanjsko izgradnjo. Na ta način je višina dohodkov občine in drugih politično-teritorialnih enot pogojena z višino osebnih dohodkov delavcev, to je gospodarsko aktivnostjo delavcev odnosno produktivnostjo dela.

V nadaljevanju svojega izvajanja se je Moma Marković dotaknil tarifnega pravilnika, ki je osnovni inštrument za reguliranje osnov in odnosov pri nagrajevanju. Zatem je govoril o delovnem času, ki se v zakonu regulira na načelu osemurnega delavnika. Novost predstavlja v tem pogledu možnost, ki se daje podjetjem, da v okviru 48-urnega tedna v enem ali več dneh med tednom uvedejo daljši delovni čas za eno uro na dan, ali da za druge dneve odredijo krajši delovni čas kakor 8 ur, tako da se ne preseže 48 ur v enem tednu. Poleg tega je dana možnost, da zvezni izvršni svet izda predpise, s katerimi bi pooblastil podjetja določenih dejavnosti, da lahko uvedejo 45-urni delovni teden. Ob 45-urnem delovnem tednu bi bilo mogoče uvesti soboto kot prost dan, če bi znašal ostale dneve v tednu delovni čas 9 ur.

Za gradbena, kmetijska in gozdna podjetja, kakor tudi za druga podjetja, v katerih je delo v pretežni meri sezonskega značaja, je posebej rešeno vprašanje rednega delovnega časa.

Zakon posveča celo poglavje higiensko-tehničnim zaščitnim ukrepom pri delu.

Dalje regulira zakon plačani letni dopust kot eno izmed osnovni pravic delavcev.

Z zakonom so zlasti zaščiteni mladi delavci izpod 18 starostnih let, ker jim le-ta zagotavlja minimalni letni dopust od 17 do 21 delovnih dni, glede na leta starosti in ne glede na dolžino delovnega staža.

Položaj delavca v primeru začasne nezaposlenosti se v glavnem rešuje kakor doslej, s tem, da se razširi tudi na vse tiste, ki so končali strokovne šole — od nižjih do fakultet — pod istimi pogoji, pod katerimi imajo to pravico tudi ostali delavci. Razen tega predpisuje zakon obvezno tesno sodelovanje med posredovalnicami za delo in podjetji, državnimi organi in ustanovami.

Delovna disciplina in odgovornost

O [illegible] je Moma Marković govoril tudi o vprašanju delovne discipline in odgovornosti, kar je prav tako s tem zakonom urejeno.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju sreček 132. kola dne 10. XII. 1957 v Leskovcu

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi številkami	so zadele dobitek dinarjev
90	400
890	2.400
9060	10.000
2820	20.000
11670	40.000
85160	80.000
522870	100.000
523660	100.000
227370	400.000
421	2.000
951	4.000
5201	20.000
19851	40.000
50861	60.000
373041	100.000
514051	100.000
356041	100.000
52	400
72	800
53522	40.000
75222	40.000
37542	80.000
547482	100.000
420522	100.000
723	6.000
2443	10.000
70023	40.000
99733	80.000
24	600
684	2.000
54464	40.000
00064	40.000
00524	60.600
163054	200.000
151124	800.600
479654	1,000.000
5	200
87595	80.200
325775	100.200
263635	100.200
281045	100.200
428845	600.200
876	8.000
3396	20.000
67646	40.000
117856	100.000
07	1.000
387	2000
4347	10.000
71127	60.000
14727	80.000
546727	100.000
258	2.000
688	4.000
6758	10.000
10078	40.000
13488	40.000
020478	100.000
180458	100.000
589008	100.000
157358	100.000
9	200
9479	10.200
95789	60.200
71569	60.200
077649	100.200
579419	100.200

Popoldanska razprava

Popoldanski ločeni seji zveznega zbora in zbora proizvajalcev sta se začeli ob pol 19. uri. Oba zbora sta začela razpravljati o predlogu zakona o delovnih odnosih ter o predlogu zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov.

V razpravi o predlogu zakona o delovnih odnosih v zveznem zboru je prva govorila **Mara Naceva.** Dejala je, da določbe, s katerimi je zagotovljena zaščita zaposlene žene, še posebej kažejo, kako je ta zakon napreden in socialen. S tem zakonskim predlogom so mnoga vprašanja iz delovnega razmerja žena rešena na demokratičnejši in boljši način kakor s prejšnjimi predpisi. Prej so imele žene pravico do 90-dnevnega porodniškega dopusta, novi zakon pa jim zagotavlja 105 dni tega dopusta. To bo imelo zelo pozitivne posledice na delovno razmerje žena in na boljšo vzgojo otrok. Tudi uvedba skrajšanega delovnega časa za žene, ki imajo obveznosti do družine, bo ne samo vplivala na večje zaposlovanje žena, temveč bo uredila tudi mnoge družinske razmere in vprašanje vzgoje otrok. Te določbe bodo omogočile ženam, da se bodo odslej lahko tudi v večji meri udejstvovale v organih družbenega upravljanja in v stanovanjskih skupnostih.

Ljudski poslanec **Jerko Radmilović** je govoril o tem, da je ena izmed osnovnih značilnosti predloga zakona o delovnih razmerjih v enotnosti osnovnih pravic za vse kategorije oseb v delovnem razmerju.

Zadnji gvornik v razpravi o predlogu zakona o delovnih razmerjih je bil ljudski poslanec **Jože Potrč.** Dejal je, da je ta zakon zgodovinski, ker je z njim prvič dosledno kodificirano delovno razmerje. Naš delavski razred postaja vedno bolj sam sebi delodajalec, kar je konkretizirano prav v tem zakonskem predlogu.

Ko je bil s tem izčrpan seznam prijavljenih govornikov, je zvezni zbor glasoval o tem zakonskem predlogu. Vsi poslanci tega zbora so soglasno sprejeli predlog zakona o delovnem razmerju.

Zatem je zvezni zbor začel razpravljati o predlogu zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov. V razpravi o tem zakonskem predlogu je govoril samo ljudski poslanec **Metodij Mitevski** iz Makedonije.

Po njegovem govoru je zbor soglasno sprejel predlog zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov.

Na popoldanski seji je zvezni zbor sprejel soglasno tudi predlog zakona o dopolnitvi zakona o skladu za pospeševanje službe carinske kontrole.

S tem je zvezni zbor zaključil svojo popoldansko sejo, prihodnja seja pa je sklicana za jutri dopoldne, 15 minut po končani skupni seji obeh zborov, ki je sklicana za 10. uro dopoldne.

Zbor proizvajalcev zvezne ljudske skupščine je prav tako razpravljal o predlogu zakona o delovnih razmerjih. V razpravi je sodelovalo več ljudskih poslancev. Ljudski poslanec **Živorad Čosić** je dejal, da v predlogu ni najti najboljše rešitve za reguliranje nadurnega dela. Prizadevanje, da bi se nadurno delo ukinilo, ni namreč popolnoma v skladu s sedanjim položajem, zlasti v grafičnih gospodarskih organizacijah.

Ljudski poslanec **Nikola Kotle** je izjavil, da uvajanje denarnih kazni ne ustreza sedanjemu razvoju naših družbenih odnosov. Podal je tudi amandma na člene 270, 271 in 279, s katerimi so zajete kazni za kršitev delovne discipline.

V razpravi so sodelovali tudi ljudski poslanci Nenad Jakšić, Branislav Nikolić, Bora Radovanović in drugi.

Na pripombe ljudskih poslancev glede na predloženi zakon o delovnih razmerjih je odgovoril predstavnik zveznega izvršnega sveta **Velimir Stojnić.** Ni se strinjal z amandmajem Nikole Kotlea, s katerim zahteva ukinitev denarne kazni za kršenje delovne discipline. Velimir Stojnić je izjavil, da je denarna kazen na sedanji stopnji razvoja socialističnih družbenih odnosov pri nas opravičljiva. Za amandma ljudskega poslanca Kotlea je glasovalo samo 8 poslancev, dočim je bila večina proti.

Zbor proizvajalcev je na današnji seji sprejel zakonske predloge o delovnih razmerjih in o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter sprejel poročila odbora za gospodarstvo in zakonodajnega odbora o zakonskih predlogih o prispevku iz dohodkov gospodarskih organizacij in prispevku iz osebnih dohodkov delavcev.

VAŽNO! NOVO! VAŽNO!

Zaradi izrednega zanimanja in želje naših bralcev bo Časopisno podjetje »Slovenski poročevalec« izdalo v posebni publikaciji

ZAKON O POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU

Publikacija bo dotiskana še danes!

Ker je naklada omejena, pošljite naročila še danes, da si boste zagotovili potrebno število izvodov.

Naročila pošljite na naslov: Časopisno podjetje »Slovenski poročevalec«, prodajni oddelek, Ljubljana, Tomšičeva 1, ali telefonično na štev. 23-522 do 26, int. 22

Cena publikaciji je samo 20 dinarjev

Ob robu dogodkov

Na razpotju

Zahod je zdaj brez vsakega dvoma na razpotju. Še nekaj dni nas loči od pariške konference Atlantskega pakta »na najvišji ravni«. V Parizu bi se moral namreč Zahod odločiti za nekakšno politiko. Zakaj trenutno je nima. Stara se je preživela, novo pa naj bi določili v Parizu.

Znano je že, kaj bi radi dosegli Američani v Parizu. V bistvu bi Američani radi dopovedali svojim zaveznikom v NATO, da je v njihovo največjo korist, če malo bolj disciplinirano poslušajo nasvete iz Washingtona, če se dajo oborožiti z raketnimi izstrelki in atomskim orožjem, če pustijo Američanom te izstrelke postaviti na njihovo ozemlje in če se za rusko rožljanje z medcelinsko raketo sploh ne zmenijo. Seveda bi Američani bili tisti, ki bi držali prst na gumbu in nadzorovali raketne izstrelke.

To je očitno politika vkopavanja spričo sovjetskih znanstvenih in tehnoloških uspehov. Ob taki politiki so pogajanja med Vzhodom in Zahodom nemogoča, položaj pa je videti brezizhoden. Toda čimbolj se bliža dan pariškega sestanka, tembolj se oglašajo britanski laburisti in nemški socialni demokrati (da navedemo samo te), trdeč, da je možna drugačna politika. Vodja britanskih laburistov Hugh Gaitskell je pravkar predlagal, naj oborožene sile zahodnih držav zapustijo Zahodno Nemčijo. Sovjetska zveza pa naj umakne svoje čete iz Poljske, Madžarske in Češkoslovaške. Skratka, sredi Evrope naj bi ustvarili nevtralni pas, zamisel, ki se v tej ali oni obliki pojavlja že od ženevske konference poglavarjev štirih velesil sem.

Bivši ameriški veleposlanik v Moskvi George Kennan, dober poznavalec Sovjetske zveze in metod hladne vojne, pa je vso zadevo še ostreje zastavil. Dejal je, da si ne bi bilo mogoče zamisliti (če bi Zahod oborožil Zahodno Nemčijo z raketnimi izstrelki), da »bi se Rusi kdaj koli umaknili iz Nemčije in Srednje Evrope, kratko malo zaradi navadne vojaške previdnosti, ne glede na to, kaj bi potlej Zahod še storil in ukrenil«.

Odkar so Američani odkrili, da so jih Rusi v oboroževalni tekmi posekali, jih je prijel nekakšen krč in nočejo slišati o pogajanjih. S panično vnemo so se vrgli na izdelovanje protiorožij. V zadnjem času je bila politika ameriškega State Departmenta (avtor zun. minister Dulles) politika »postopnega zastraševanja«. Ta politika, ki jo je Dulles tudi na široko razlagal v predavanjih, se zaveda, da je nuklearna vojna poguba za človeštvo. Tolaži pa se s tem, da nuklearne vojne ne bo, ampak samo drobni spopadi (»požar v grmičevju«) in krajevne vojne. V te spopade pa bi bile zapletene samo »konvencionalne armade«. Dullesovi poslušalci so se ob tem brez dvoma oddahnili, čeprav je ta politika v bistvu samo novejša in nekoliko predelana verzija »do roba vojne«, ki je ameriškega zunanjega ministra ovekovečila v brez števila karikaturah.

Nevarnost, da se krajevni spopadi prelevijo v splošno vojno, je obstajala že prej. Toda koliko večja je zdaj ta nevarnost, ko bi Američani »konvencionalne armade« radi zamenjali z »nuklearnimi«. - Že ameriški manevri leta 1955 v Louisiani so nazorno pokazali, da na »takem omejenem področju ni mogoča taktična ali omejena nuklearna vojna«. Istega leta so imele sile Atlantskega pakta v Zahodni Nemčiji manevre, ki naj bi bili tudi samo taktične narave. Uradno so ocenili, da je bilo zaradi te operacije »ubitih« 1.700.000 in »ranjenih« 3 milijone 500.000 civilistov. Očitno je, da politika »postopnega zastraševanja« ni posebno tolažljiva za evropske narode, ki jim je Moskva jasno povedala, kaj jih čaka, če bodo z njihovega ozemlja letele rakete proti Sovjetski zvezi.

Predlog o umiku čet obeh strani iz Srednje Evrope je zato prišel v skrajnem času. Žal se zanj navdušujejo predvsem tisti, ki niso trenutno na vladi. Toda njihov glas in argumenti utegnejo postati tako glasni in prepričljivi, da se Zahod ne bo dal vkopati v strelske jarke nepopustljivosti in brezobzirnosti in da bodo evropske države v Parizu znale ubraniti svoje interese, ki niso v celoti niti interesi ZDA niti interesi ZSSR, ampak specifično njihovi. Če pa ti interesi krepijo mir, postanejo lahko interesi vseh. Bip

ZDA delijo rakete

V Parizu so sporočili, da so ZDA ponudile vsem državam NATO usmerjevalne izstrelke — Belgija in Turčija sta ponudbo že sprejeli

Pariz, 10. dec. (AFP) Pooblaščeni francoski krogi so sporočili, da so ZDA ponudile vsem vladam atlantskega pakta balistične projektile. Pri tem navajajo, da sta turška in belgijska vlada sprejeli ameriško ponudbo v tem smislu, da pa odgovor francoske vlade še ni znan.

Zvedelo se je, da gre za projektile tipa »Nike« in »Honest John«. Prvi so namenjeni protiletalski obrambi, drugi pa kopenskim silam. Obe vrsti projektilov sta srednjega dosega in sodita v vrsto taktičnega orožja.

Iz Bruslja poročajo, da je belgijska vlada danes sprejela ponudbo ZDA, da bodo belgijsko armado oskrbele z dirigiranimi izstrelki tipa »Nike«. V sporočilu pravi, da bodo to orožje polagoma uvedli v belgijski letalski obrambni sistem in da se nekateri belgijski letalski tehniki že uče v ZDA upravljanja teh dirigiranih projektilov. Reuter pa poroča iz Ankare, da je predsednik turške vlade Adnan Menderes sinoči povedal, da oborožitev Turčije z dirigiranimi izstrelki srednjega dosega sodi v okvir obrambnih načrtov NATO in da bo v kratkem v ZDA odpotovalo več turških častnikov, da se bodo seznanili z načinom rabe tega orožja.

Londonski konservativni »Yorkshire Post« izraža mnenje, da bi se »evropski narodi v primeru postavitve takih oporišč morali sprijazniti s tem, da bi se vojna začela brez njihove privolitve«. Treba je skleniti jasen sporazum glede tega, kdo bo prevzel nadzorstvo nad atomskimi glavami tega orožja. Časopis izraža upanje, da bodo, ko se bodo končali sedanji razgovori, »upoštevali vse, kar izvira iz nameravanega angloameriškega sodelovanja in da bo javnost zvedela za vse«. »News Cronicle« pa graja britansko vlado češ da hoče dobiti »privilegiran položaj v vplivu na ameriško politiko, ne da bi računala z drugimi državami članicami atlatskega pakta. Če bi nastopili vsi skupaj, piše ta časopis, bi ameriški zavezniki lahko mnogo bolj vplivali na Pentagon, s tem pa bi dobili tudi več možnosti za nadzorstvo nad dirigiranimi projektili. Britanski Foreign Office, kakor je podoba, ne zna ceniti pomena in potrebe po medsebojni odvisnosti držav NATO, končuje časopis.

Blagovna zamenjava s Češkoslovaško

Praga, 10. dec. Danes so se v Pragi končala pogajanja o blagovni zamenjavi med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Podpisali so protokole o blagovni zamenjavi do leta 1960 in posebej za leto 1958. Hkrati so se dogovorili tudi glede izkoriščanja investicijskega in blagovnega kredita na temelju lanskih sporazumov.

Tekoča blagovna zamenjava v letu 1958 se bo v primeri z letošnjim letom zvišala za več kot polovico. Češkoslovaška bo dobavila Jugoslaviji v glavnem izdelke strojne industrije, surovine za topilništvo, keramično in kemično industrijo, valjan material in blago široke potrošnje. Jugoslavija pa Češkoslovaški surovine in polizdelke za industrijo črne in barvaste metalurgije, kmetijske pridelke, kemične surovine in drugo.

Sporazum obsega tudi tranzitne usluge jugoslovanskih železnic in pristanišč.

— ŠKODA, DA JE SAMO EN DAN... —

Evakuacija se še ni začela

Indonezijske oblasti niso dovolile, da bi britanska letala začela izseljevati Nizozemce — Indija bo posredovala? — Ameriški diplomat na poti v Djakarto — Nizozemska rušilca odplula v Zahodno Novo Gvinejo

SINGAPUR, 10. dec. Agencija Reuter poroča, da indonezijske oblasti danes niso dovolile britanski letalski družbi, da bi selila Nizozemce iz Džakarte. Evakuirati se je nameravalo kakih 300 ljudi, v glavnem družinskih članov lastnikov nizozemskih ladjedelniških in letalskih družb, ki so zdaj pod državnim nadzorstvom Indonezije.

Včeraj je indonezijska vlada pregledala celotno premoženje Nizozemcev, vštevši tovarne in kmetijska posestva. Polkovnik Ahmed Husein je nato na Centralni Sumatri vsa nizozemska podjetja izročil indonezijski pokrajinski upravi.

Indonezijski minister za kmetijstvo Sadžarvo je izjavil, da postavitev nizozemskih plantaž pod državno nadzorstvo »ni nacionalizacija niti konfiskacija«. Vlada se je odločila prevzeti velikanske nizozemske plantaže in jih upravljati glede na to, da bi utegnili nekateri lastniki plantaž delati sabotaže na svojem lastnem imetju. Plantaže bodo ostale pod državnim nadzorstvom, dokler ne bodo razčiščeni odnosi z Nizozemsko, vendar pa plantaž tako dolgo ne bodo vrnili lastnikom, dokler ne bo ugodeno indonezijskim zahtevam glede Zahodne nove Gvineje. Ko bodo Nizozemcem vrnili njihove plantaže, ne bodo mogli več gospodovati nad indonezijskim gospodarstvom.

Nizozemci so imeli pet sto velikih plantaž raznih kultur ali tri četrtine površine vseh plantaž v Indoneziji.

Indijsko ministrstvo za zunanje zadeve je potrdilo, da je indonezijska vlada zaprosila indijsko vlado za posredovanje. Ni pa hotelo povedati nič določnega glede tega, kaj namerava storiti Indija. Tudi ni potrdilo govoric, ki krožijo v New Delhiju, da je predsednik Nehru poslal predsedniku Sukarnu po indonezijskem veleposlaniku v New Delhiju osebno sporočilo.

Iz ameriških krogov se je zvedelo, da bo ravnatelj oddelka ameriškega ministrstva za zunanje zadeve za jugozahodni Pacifik Gordon Maine danes odpotoval v Džakarto, da bi se sam prepričal o odnošajih med Nizozemsko in Indonezijo. Pravijo, da se namerava pogovoriti z zastopniki indonezijskega ministrstva za zunanje zadeve in da glede tega od Dullesa ni dobil nikakih posebnih navodil.

Ameriški veleposlanik v Džakarti John Allisom je danes obiskal predsednika indonezijske vlade Džuanda Kartavidžaja. Minister za zunanje zadeve Subandrio je nato povedal novinarjem, da se je Allisom zanimal za zadnje dogodke v Indoneziji ter vprašal, če bi mogle ZDA kaj pomagati, da se urede stvari.

Danes je imela nizozemska vlada sejo, na kateri je razpravljala o dogodkih v Indoneziji. Po seji so sporočili, da je predsednik vlade William Dres poslal indonezijskemu predsedniku Džuandi brzojavko, v kateri pravi, da bi njegova vlada rada pomagala svojim državljanom, da bi odpotovali iz Indonezije, da pa pri tem ni naletela na razumevanje indonezijske vlade. Danes je odplul na Zahodno novo Gvinejo nizozemski rušilec »Everston« za 1.796 ton, drevi pa namerava odpluti še en rušilec za 1800 ton.

Današnji »Manchester Guardian« piše, da v sedanji krizi med Indonezijo in Nizozemsko lahko pomagajo, ne svet NATO ali Američani, pač pa zastopniki azijskih vlad, ki lahko dajo Indonezijcem bratovski nasvet. Indonezijska vlada naj predloži svoje zahteve oziroma pritožbe Združenim narodom.

Sirijski obisk na Madžarskem

Budimpešta, 10. dec. Kakor poroča madžarska brzojavna agencija, se je delegacija sirijske vlade s podpredsednikom vlade in obrambnim ministrom Kaledom el Azemom, ki je na poti v Moskvo, včeraj ustavila v Budimpešti in imela razgovore z najvišjimi predstavniki Madžarske. Obiskala je predsednika prezidija madžarske ljudske skupščine Istvana Dobija in predsednika vlade Janosa Kadarja. Po razgovorih je bilo izdano sporočilo, v katerem je rečeno, da vladi močno cenita prijateljske zveze med Sirijo in Madžarsko in si želita zboljšanja le-teh. Mnenja sta, da bi bilo koristno, če bi madžarska vladna delegacija kaj kmalu obiskala Sirijo in bi državi podpisali gospodarsko in kulturno konvencijo. Zastopniki obeh vlad so ugotovili, da obe državi soglašata glede načel mirnega sožitja med državami in svetovnega miru v duhu Ustanovne listine OZN in sklepov bandunške konference.

Izgon diplomatov

Aman, 10. dec. (Reuter) Jordanska vlada je izgnala dva atašeja in tajnika sirskega veleposlaništva v Amanu, ne da bi dala kako pojasnilo s tem v zvezi. V Amanu je zdaj na sirskem veleposlaništvu samo odpravnik poslov.

Tehnična napaka

Sporočilo o vzrokih neuspeha pri izstrelitvi ameriškega satelita — Sovjetski znanstvenik o ameriških poskusih

WASHINGTON, 10. dec. (USIS). Biro ameriške mornarice za znanstvene raziskave je sporočil, da je kriva neuspeha pri izstrelitvi prvega ameriškega umetnega satelita »mehanična napaka v pogonskem mehanizmu rakete«. Naprave za izstrelitev rakete so precej poškodovane, pa jih bodo lahko naglo popravili. Zdaj pripravljajo novo raketo tipa »Vanguarde«, ki bo izstrelila ameriški satelit.

»Pravda« je objavila izjavo akademika Leonida Sedova, ki je dejal, da je prepričan, da se bo ameriškim znanstvenikom kmalu posrečilo izstreliti v vesolje umetni zemljin satelit. Sovjetski znanstveniki jim to iskreno žele. Profesor Sedov je djal, da imajo ZDA sposobne specialiste, ki imajo veliko izkušenj na področju raket. »Upamo«, je dejal sovjetski znanstvenik, »da bodo umetni sateliti in aparati, ki lete v prostoru postali temelj za miroljubno sodelovanje, da bo mogoče rešiti velikanske probleme medplanetarnega prometa in miru na svetu«.

Profesor Sedov je dejal, da Sovjetski zvezi pri poskusih za izstrelitev umetnih satelitov ni spodletelo, ker so imeli pred tem obsežne priprave, katerih temelj je bilo izčrpno raziskovalno delo. Po njegovih besedah so v Sovjetski zvezi napravili dva poskusa za izstrelitev umetnih satelitov v vesolje in oba sta uspela.

Poljski predlog

Varšava, 10. dec. (Reuter). Poljski minister za zunanje zadeve Adam Rapacki je sprejel diplomatske predstavnike ZDA, Velike Britanije in Francije ter jim izročil noto poljske vlade, v kateri je omenjen poljski predlog v Združenih narodih za določitev evropske cone, v kateri bi bilo prepovedano kopičenje zalog jedrskega orožja. V cono bi bile vključene Češkoslovaška, Poljska in Vzhodna Nemčija ob odobritvi ostalih podpisnic varšavskega pakta, ter Zahodna Nemčija.

Bulganin Adenauerju

Bonn, 10. dec. (AFP). Zvedelo se je, da je sovjetski veleposlanik v Bonnu Smirnov davi izročil zahodnonemškemu ministru za zunanje zadeve Brentanu sporočilo predsednika sovjetske vlade Bulganina za kanclerja Adenauerja. Znano je le to, da je v sporočilu beseda o odnošajih med Sovjetsko zvezo in Zahodno Nemčijo.

»Pot nasilja in grožnj«

Maroški kralj Mohamed V. je v New Yorku govoril o politiki Španije — Sporočilo maroškega veleposlaništva v Madridu

New York, 10. dec. (Reuter) Maroški kralj Mohamed V. je izjavil na večerji, ki jo je priredilo njemu na čast združenje za mednarodno politiko v New Yorku, da je Španija glede Maroka stopila na pot nasilja in groženj, ker bi hotela navzlic velikanskim političnim spremembam v svetu obdržati del maroškega nacionalnega ozemlja.

V svojem govoru ni izrecno omenil razmer v Ifniju, očividno pa je bilo, da je imel v mislih tamkajšnje boje, ko je dejal: »Španija je opustila način miroljubnega reševanja in prijateljskega sporazumevanja«. Takšen položaj utegne poslabšati odnošaje med državami in imeti posledice, ki bi se jim Maroko vsekakor rad izognil, je dodal.

Govoreč o odnošajih med zahodnimi državami in afriškimi narodi, je kralj Mohamed dejal, da je prav sedaj čas, da Zahod zgradi svoje sodelovanje z afriškimi državami »na temelju svobode in enakosti«.

Maroško veleposlaništvo v Madridu je objavilo sporočilo za tisk, v katerem je ostro protestiralo proti vestem, objavljenim v španskih časopisih glede dogodkov v Ifniju. Napad na Ifni ni izzvala maroška vlada, pravi sporočilo, pač pa so to storili prebivalci Ifnija, ki so se uprli krivičnemu ravnanju španskih oblasti. Maroška vlada ni odpoklicala svojih čet iz južnega pasu Maroka in je vsak hip pripravljena prevzeti odgovornost na omenjenem področju.

Maroški minister za zunanje zadeve Balafrej je imel včeraj sestanek z vodjem španske delegacije v Združenih narodih Rico, na katerem je ponovno izrazil vznemirjenost maroške vlade spričo stališča Španije do dogodkov v Ifniju. Menijo, da je pri tem izrazil protest vlade v Rabatu proti pomorskim demonstracijam španskega brodovja v maroških teritorialnih vodah.

Po razgovoru s španskim diplomatom se je minister Balafrej sešel tudi s francoskim ministrom za zunanje zadeve Pineaujem. Domnevajo, da sta govorila o Alžiru.

Ormsby-Gore ni za nevtralno Nemčijo

London, 10. dec. (Reuter) Državni minister v britanskem Foreign Officeu Ormsby-Gore je na pobudo laburistov, naj bi britanska delegacija na konferenci šefov vlad atlantskega pakta v Parizu predlagala, da bi Zahodna Nemčija izstopila iz Atlantskega pakta in postala nevtralna država, podobno kot Avstrija, danes odgovoril odklonilno. Ormsby-Gore v takšnem predlogu laburistov »ne vidi nič koristnega«.

Tržaški trgovci grozijo

Od našega stalnega dopisnika

TRST, 10. dec. Tudi v prejšnjem mesecu se je osebni obmejni krajevni promet povečal za okoli 15.000 prehodov in je znašal v novembru 580.925 prehodov. Od tega na tržaškem odseku 474.857, na goriškem pa 89.068, v Vidmu pa za okoli 17.000 prehodov. Na jugoslovanske državljane odpade 320.472, na italijanske pa 260.453 prehodov. S tem se je povečal tudi promet v trgovinah na drobno, predvsem v Trstu in Gorici, tako da trgovci radi poudarjajo, da jih je videmski sporazum rešil še hujše krize.

V Trstu pa so imeli trgovci na drobno včeraj svojo izredno skupščino, na kateri so razpravljali o povišanju trošarine, ki jih je hudo prizadela ker jo je občinski komisar tako zvišal, da so iz protesta trgovci pred dvema tednoma popoldne zaprli vse trgovine. Povišanje je tako nesorazmerno visoko, da prekaša prav vsa ostala mesta v državi in govori se, da je komisar sam baje že uvidel svojo napako. Trgovci so sinoči sklenili, da na povišanje ne pristanejo in zagrozili, da bodo uporabili skrajna sredstva in ponovno izvedli splošno zaporo svojih lokalov in zahtevali, da ostane tudi v prihodnjem letu trošarina na isti višini kot je bila letos.

Tudi spor v ladjedelnicah še ni rešen in včeraj opoldne so delavci popolnoma prekinili z delom, a delna stavka je bila tudi danes popoldne. Delavci upajo, da bo v prihodnjih dneh prišlo do pogajanj, ker se govori, da minister za delo do preteklega tedna o tem dolgotrajnem sporu sploh ni bil niti obveščen...

Predvčerajšnjim je bil v Trstu občni zbor Dijaške matice, slovenskega podpornega društva, ki ima dolgoletne in velike zasluge za šolanje slovenske mladine. Poleg dijaškega doma za srednješolce, skrbi Matica tudi za visokošolce, katerim nudi dolgoročna brezobrestna posojila, ki jih vračajo, ko končajo študij. Dijaški dom se bori z velikimi finančnimi težavami, saj je mnogo siromašnih dijakov, ki ne zmorejo plačevanja celotne vzdrževalnine. Dohodke pa sprejema Dijaška matica skoraj izključno od članarine svojih članov in od prostovojnih prispevkov iz vseh slojev tržaških Slovencev. Že davno bi morala prejemati redno podporo iz javnih sredstev, tako kot to določa poseben statut londonske spomenice. Vse dosedanje vloge za formalno ureditev juridičnega položaja in za denarno podporo iz javnih sredstev, so bile zaman. Zadnjo tozadevno prošnjo je prosvetno ministrstvo odbilo aprila letos. Javnosti ni znano, kaj je v tem pogledu na svojem novembrskem zasedanju sklenila jugoslovanskoitalijanska mešana komisija, toda tržaški Slovenci upravičeno pričakujejo, da bo vprašanje rešeno tako, kot je rešeno v Istri in na Reki za italijansko manjšino že od 1945. leta dalje, kjer italijanske dijaške domove podpirajo ali pa v celoti vzdržujejo pristojne oblastvene ustanove iz svojih sredstev, tako, kot določa londonski sporazum. R.

NA MADŽARSKEM RAZPRAVLJAJO O GOSPODARSTVU

Splošne smernice

POSEBNI DOPIS ZA »SLOVENSKI POROČEVALEC«

Budimpešta, 10. dec. Madžarsko vodstvo je določilo poglavitne smernice svoje gospodarske politike. Doba razpravljanj o spremembi gospodarskega mehanizma in udeležbi delavcev pri gospodarskem upravljanju, o planiranju in birokraciji, je minila ali je vsaj končana v začetni fazi. Madžarska je tako določila svojo gospodarsko politiko v okviru koncepcije osrednjega planiranja, odgovornosti človeka pri upravljanju gospodarskega podjetja — poudarjajoč pri tem željo, da bi se izognili pretirani centralizaciji in birokraciji ter dali večjo samoupravo teritorialnim upravnim organom. V okviru teh splošnih načel so dobili ljudski odbori več samouprave in strogo v okviru teh načel je odmerjeno tudi delovanje svetov podjetij — novih organov v proizvodnji, ki naj bi nadomestili delavske svete.

Gotovo pa je, da s tem niso rešena vsa vprašanja, ki nastajajo v organizaciji madžarskega gospodarstva, to tembolj, ker želja za boljšo organizacijo dela navzlic določenim načelom stalno zadeva ob težave, na tudi prakso, podedovano iz preteklosti. Če so se torej razpravljanja končala kar velja za splošne politične smernice, pa le-ta še trajajo glede nadrobnosti in so se v določenem obsegu poživila prav sedaj v dobi oblikovanja gospodarskega načrta za prihodnje leto in za prihodnje trileto obdobje.

Pozornost madžarskih gospodarstvenikov je usmerjena zdaj v investicije. Le-te so bile letos majhne, pa tudi prihodnja leta se bodo gibale le v ozkih okvirih stvarnih možnosti. Letos so znašale investicije 2 do 3% narodnega dohodka in tudi prihodnje leto ne bodo višje od 7 do 8 odstotkov. Toda po pravkar objavljenih podatkih ne gre samo za globalno številko, pač pa tudi za politiko in organizacijo investicij. V tem smislu madžarski gospodarstveniki čedalje bolj pogosto omenjajo, da je razdrobljenost investicij važno dejstvo, ki deloma pobija dosedanje oblike načrtovanja. Na Madžarskem nikoli ni bilo toliko nedokončanih objektov kakor 30. septembra letos, pa tudi nikoli neizkoriščenih toliko sredstev kot zdaj, ko so le-ta potrebna tako kot le kdaj. Skupno vrednost le-teh so ocenili na skoraj 14 milijard forintov.

Madžarski gospodarski strokovnjaki poudarjajo, da je razdrobljenost investicij posledica s plani nepravilno odmerjenih okvirov investicij, za katerih izvedbo investitorji niso imeli sredstev. Potemtakem je zagotovitev sredstev za graditev posameznih objektov ena, predpisovanje tempa in objektov kot takih — pa druga stvar. Da bi zadostili planskim nalogam in vsem predpisom, investitorji drobe sredstva na razne objekte, ki jih ne končujejo, ali pa jih končujejo počasi in neekonomično.

Zdi se, kot da bi statistični podatki sami pojasnjevali te trditve. Pred 20. leti, pravi statistični pregled, so stanovanjsko hišo z okrog 50 stanovanji dogradili v sedmih mesecih. Zidanje podobne hiše v letu 1952 ali 1953 je trajalo 17 mesecev. Pri 800 industrijskih objektih, katerih delo je spremljal statistični urad, znaša povprečni čas graditve osem mesecev, čeprav bi jih po predračunih lahko zgradili v manj kot štirih mesecih. Za osvetlitev razsipanja moči pa je morda najbolj prepričljiv naslednji primer: Septembra lani, tako pravi statistika, je na posameznih objektih madžarskega plana delalo povprečno samo devet delavcev.

V politiki investicij zategadelj ne bo dovolj, da bodo določili samo splošni okvir in globalne številke. To je prva ugotovitev madžarskih gospodarstvenikov. Druga pa je, da bo treba marsikaj spremeniti tudi v sistemu planiranja. Po teh ugotovitvah je treba povedati še, kaj je treba spremeniti ter kako, če naj se doseže napredek v okviru že določenih splošnih smernic gospodarske politike Madžarske.

Ladislav Bruner

Tovarna upognjenega pohištva »STOL« Kamnik - Duplica

sprejme

TEHNIKA KEMIJE

s prakso ali brez prakse za znanstvena raziskovalna dela pri lepljenju in površinski obdelavi lesa.

Nastop službe zaželen takoj. — Plača po dogovoru.

7305-R

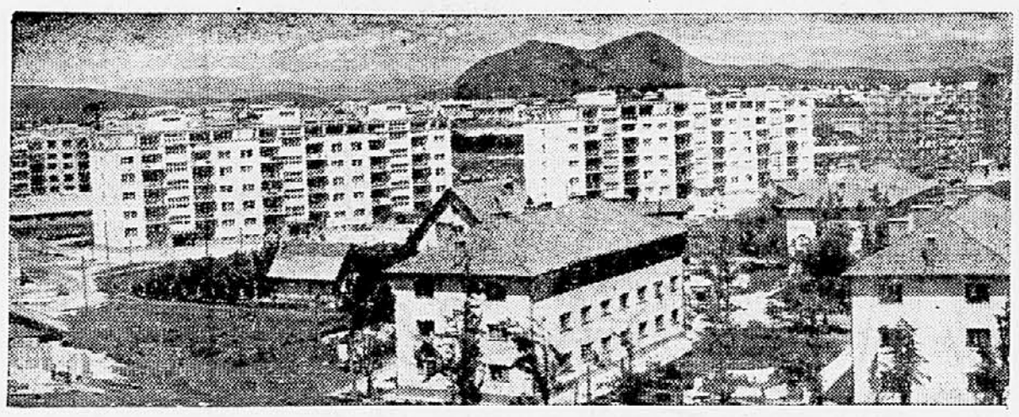

MNOGO DELA - PRVI USPEHI

Zapis o stanovanjski skupnosti »Savsko naselje«

Stanovanjska skupnost »Savsko naselje« v Ljubljani je organ družbenega samoupravljanja na področju stanovanjsko-komunalne dejavnosti in medsebojne pomoči državljanov. Skupnost usmerja in opravlja vso komunalno službo na svojem področju v okviru komunalnega razvoja občine Ljubljana-Bežigrad.

Tako pravi prvi člen osnutka statuta stanovanjske skupnosti v Savskem naselju. Vendar so to le suhe besede, ki ne bi mnogo povedale, če ne bi poznali globlje vsebine tega stavka. Medtem ko ponekod šele ustanavljamo stanovanjske skupnosti, pa so v Savskem naselju že zdavnaj prijeli za delo in stanovanjska skupnost je, dejali bi, zadihala s polnimi pljuči.

*

Najprej in predvsem moramo ugotoviti, da so prebivalci Savskega naselja pozdravili pobudo o ustanovitvi skupnosti, jo sprejeli za svojo in danes ta skupnost živi in žanje prve uspehe. Težko je začeti naštevati, kaj je doslej skupnost napravila in kaj bo še naredila v bližnji prihodnosti. Program dela je tako pester in raznolik, da človek ne ve, kje bi zagrabil.

Notranja organizacija skupnosti je razdeljena na devet odborov, v katerih so tovariši s strokovnimi in političnimi kvalifikacijami. Predvsem so najvažnejši odbori za komunalno graditev, za servisne delavnice, za trgovine, poseben odbor za gradnjo nove šole, katerega bodo predlagali tudi občini za šolski odbor, odbor za gradnjo igrišč in objektov za telesno vzgojo. V skupnosti deluje tudi odbor za izdelavo statuta za pionirske hišne svete in organizacijo hišnih svetov pionirjev. S pomočjo pedagoškega kadra, bodo v stanovanjski skupnosti namreč ustanovili organizacijo pionirskih hišnih svetov. Tu se bodo mladi državljani učili čuvati stanovanjske naprave v naselju, parke in zelenice, igrišča in podobno. Predviden je tudi pionirski mladinski odbor za družbeno upravljanje igrišč in športnih rekvizitov. V odboru za napredek gospodinjstva pa so tovarišice, ki jih to delo zanima. Ta odbor bo kasneje vodil tudi gospodinjske tečaje.

Vsi ti odbori pravkar pripravljajo programe, ki jih bodo izvedli pomladi. Predvsem je tu izgradnja naselja, ureditev cestnega omrežja, servisnih obrtnih delavnic in potrošniške trgovske mreže. Prihranjena sredstva bodo porabili za vzpostavitev servisov, pa tudi za asfaltiranje cest. Ob Linhartovi cesti bodo začeli delati 4 servisni obrati, za krpanje perila, elektromehanični, čevljarski in krojaški. V teh servisih bodo delali ljudje, ki prebivajo v naselju in ki so sicer redno zaposleni. Pogodbeno pa se bodo vezali s stanovanjsko skupnostjo in v prostem času delali v servisu.

V naselju že obratuje mehanizirana pralnica, vendar jo razširjajo, ker je premajhna za potrebe. Tudi v novem samskem domu okrajne Uprave cest bodo pralnico razširili in mehanizirali ter bo služila kot servis stanovanjske skupnosti. S 1. januarjem pa bodo v Zavodu za rehabilitacijo invalidov odprli posvetovalnico za matere.

Pri trgovskem servisu se je zataknilo in se bodo dela zavlekla do konca zime. Gradbeno podjetje iz Stične namreč ne kaže za dovršitev del preveč zanimanja in odtod tudi zamuda.

Investicijski program za obrtne dejavnosti obsega razen naštetega tudi vzpostavitev mehanične, frizerske in šiviljske delavnice. S tem pa se bodo občutno povečale obrtne kapacitete v naselju. Do pomladi bodo končana tudi dela na otroških igriščah.

Na vprašanja, ki smo jih zastavili predsedniku stanovanjske skupnosti »Savsko naselje« tov. Francu Drobežu, nam je takole odvrnil:

»Danes je v skupnosti nad 5000 prebivalcev. Do sredine leta 1959 pa bo število naraslo na 7 do 7,5 tisoč. Skupnost mora do prihodnjega leta urediti še en vrtec. Ugotavljamo namreč, da se k nam selijo predvsem mladi zakonci z majhnimi otroki. Starša sta povečini oba zaposlena.

Poseben problem je tudi prostor za družbeno življenje. Vendar ob kopici bolj važnih vprašanj, bomo z njim morali počakati. Tako se danes odbori sestajajo v tujih prostorih, v Gradisovi menzi ali klubski sobi in v Zavodu za rehabilitacijo invalidov. No, tudi novi samski dom se bo prav tako moral vključiti v skupnost in z njo zaživeti.

V odborih skupnosti so zelo aktivni tudi pripadniki armade, ki se močno zanimajo za delo in življenje stanovanjske skupnosti. Svet skupnosti šteje 43 članov, vendar se bo z naselitvijo v novih blokih, še povečal. V odborih je 7 do 9 članov, vodijo jih pa člani sveta. V delo odborov smo vključili tudi vse občinske odbornike z našega področja, ki imajo tako najboljšo priložnost, da se sproti seznanjajo z življenjem »na terenu« in s potrebami. Menim, da bi morali biti občinski odborniki povsod v odborih stanovanjskih skupnosti, ker je ta sestavni del občinske komunalne politike, ne pa nekaj posebnega.«

*

Zapis o stanovanjski skupnosti »Savsko naselje« je s tem končan. Pripomnili bi še radi, da gre vsem tistim ljudem, ki so pogumno zarezali v ledino novega življenja, mnogo priznanja, priznanja, ki ga zaslužijo, saj svoje sposobnosti zastavljajo le v dobro ljudem.

št.

Dnevni kop v krmeljskem rudniku

V krmeljskem rudniku so že dani začeli z raziskovalnimi deli, da bi ugotovili možnosti za obratovanje dnevnega kopa, v začetku letošnjega leta pa so ga že začeli odkrivati. To pa ni bilo tako lahko, ker je bilo treba prej prestaviti potok na dolžini 400 metrov. Nato so zgradili še bunker, montirali tekoči trak in dnevni kop je pred dnevi začel s poskusno proizvodnjo.

Obratovodja Ivan Štajner, ki je dal pobudo za dnevni kop, mi je pripovedoval o njegovih prednostih. Na prvem mestu je omenil manjšo porabo lesa, ki ga v dnevnem kopu skorajda ne rabijo, medtem ko ga v jamski proizvodnji porabijo za 450 dinarjev na eno tono premoga. Prednosti dnevnega kopa pa so tudi v tem, da omogoča večjo koncentracijo delovišč, lažje natovarjanje in boljše delovne pogoje. Razmerje med zemljoki jo je treba odkriti, in premogovimi plastmi je 1 : 1, kar je zelo ugodno, ker je ta odnos v nekaterih drugih dnevnih kopih mnogo slabši v korist zemeljske plasti. Vse torej govori v korist dnevnega kopa, zaradi česar vodilne ljudi v podjetju ni bilo treba dosti prepričevati v koristnost pobude. Pač pa je bilo nekaj pomislekov pri kopačih v jami, ki se kar niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi prekinili z rudarsko tradicijo in se preselili na beli dan. Največ pomislekov je bilo zaradi bojazni, da bi v dnevnem kopu manj zaslužili, ker ne bi bili plačani za težje delovne pogoje, kakor na primer v jami.

Krmeljski rudnik pa seveda ne bo prenehal s proizvodnjo premogo globoko pod zemljo. Dnevni kop bo že čez dve leti izčrpan, do tistega časa pa bodo pripravili za obratovanje novo jamsko polje, tako imenovano Majcen II. Nedolgo so že začeli betonirati jašek. Kljub temu pa se proizvodnja premoga v naslednjih letih ne bo bistveno povečala, ker je treba pač upoštevati, da zaloge premoga na Dolenjskem niso koncentrirane, ampak so razbite na več polj. Ko izčrpajo eno, je treba odpreti novo, kar pa je seveda zvezano s precejšnjimi investicijskimi sredstvi.

Delovni kolektiv krmeljskega rudnika ima težave tudi zastran prodaje premoga. Doslej je bil namreč vezan predvsem na široko potrošnjo, ki pa je imela — kakor vemo — v poletnih mesecih zelo majhne potrebe, medtem ko jih pozimi nikakor ni bilo mogoče zadovoljiti. Zadnje čase pa se rudnik preusmerja na proizvodnjo drobnega premoga za industrijo, se pravi termoelektrarne. Del svoje proizvodnje, okrog 15 odstotkov, pa izvaža tudi v Avstrijo, kjer nudijo kupci zelo ugodne pogoje.

—nc

Trg s kmetijskimi pridelki

Pretekli teden je bil trg na splošno slabše založen s pridelki ne samo po količinah, temveč tudi po izbiri. To velja predvsem za vrtnine. Delno je bilo to zaradi nastopa mraza, delno pa zaradi letnega časa. Odkup sezonskih pridelkov se namreč vedno bolj omejuje in je pri nekaterih pridelkih popolnoma prenehal, pri drugih je pa minimalen; uvoz iz drugih proizvodnih področij je še malenkosten.

Težišče odkupa je sedaj na pridelkih, ki se odkupujejo skozi vse leto, to je živine, mleka, vina, jajc, fižola itd.

Z nastopom mraza se je v največji meri zmanjšal odkup krompirja. Proizvajalci so ga vskladiščili za prodajo spomladi prihodnjega leta. Odkupna cena se je znižala v murskosoboškem okraju. Prodajne cene so ostale neizpremenjene. Za potrebe notranjega trga čez zimo je krompir vskladiščen tudi pri grosistih.

Povpraševanje po fižolu je močno, zlasti za sortni fižol. Poleg izpada v proizvodnji vpliva na manjšo pobudo tudi to, da proizvajalci še niso končali z luščenjem fižola. Bistvenih sprememb v ceni fižola ni.

Odkupna cena zelja rahlo narašča, kar je v tem času normalen pojav glede na kalo. Zvišala se je nekoliko tudi prodajna cena.

Porast cen je zabeležen tudi pri jabolkih, vendar ne na vseh področjih. S kvalitetnim sadjem je trg slabo založen. Cena južnemu sadju je za potrošnika previsoka.

Predvideno znižanje cen živini odnosno mesu še ni nastopilo. Tako poroča Murska Sobota, da je bilo pretekli teden veliko povpraševanje po govejі živini, katero nameravajo podjetja pitati za izvoz. Goveda III. razreda so se podražila za okoli 5 din za kg žive teže. Zvišale so se tudi odkupne cene prašičem za ca 10 din ter potrebe naše republike iz domačega odkupa niso krite. Na celjskem področju pa so se nasprotno cene govedu in teletom nekoliko znižale. Isto velja za Koper, med tem ko na drugih področjih v cenah ni bistvenih sprememb.

Pri ostalih pridelkih v prometu in cenah ni bilo sprememb.

Okraj	Cena pri KZ	Cena na drobno	Cena na debelo
KROMPIR:			
Nova Gorica	11	14	12
M. Sobota	8	10	9
Celje	9.50	13	10
Koper	12	16	14
Ljubljana	9	9.50	9
FIZOL:			
Celje	55	66	60
M. Sobota	53	60	59
Nova Gorica	85	100	
Koper	75	100	90
Ljubljana	60	70	60
ZELJE:			
Celje	9	12	10
M. Sobota	10	15	
Koper	17	25	20
Ljubljana	5.50	8	6
CEBULA:			
Celje		60	58
M. Sobota	43	55	48
Nova Gorica	44	50	
Ljubljana	36	75	38
JABOLKA:			
Celje	55	80	65
M. Sobota	65	70	
Nova Gorica	65	80	70
Koper	85	100	90
Ljubljana	57	80	60
OREHI:			
Celje	200	220	215
M. Sobota	160	180	
GOVEDO III. KLASE:			
Celje	118	250	
M. Sobota	115	250	
Nova Gorica	113	266	
Koper	195	260	
Ljubljana	125	263	
TELETA:			
Celje	190	310	
M. Sobota	185	300	
Nova Gorica	215	324	
Koper	295	360	
Ljubljana	176	326	
PRAŠIČI:			
Celje	210	380	
M. Sobota	210	380	
Nova Gorica	215	360	
Koper	195	360	
Ljubljana	209	400	
JAJCA:			
Celje	21	23	
M. Sobota	18	19	
Nova Gorica		28	
Koper	25	28	
Ljubljana	22	25	
MLEKO:			
Celje	23.30	36	—
M. Sobota	25	26	
Nova Gorica	22	31	
Koper	25	32	
Ljubljana	26	31	

Številne gospodarske naloge v dravograjski občini

Novi sveti v dravograjski občini prevzemajo naloge za lepe cilje

Občinski ljudski odbor Dravograd stopa s predsednikom tov. Bartom Francem pogumno v novo mandatno dobo. O nalogah, ki stoje pred ljudskim odborom in njegovimi sveti, je povedal naslednje:

Dravograd postaja zaradi svoje naravne lege čedalje močnejši gospodarski center. Je središče raznih ustanov: carine, raznih grosističnih podjetij, ki delajo za območje 4 do 5 občin, zadružnih poslovnih zvez, komunalne banke. Razen tega je železniško vozlišče za 4 smeri. V glavnem so v njem ustanove, ki same ne ustvarjajo dohodka in prav zaradi tega skoraj nimajo možnosti, da bi si same gradile stanovanja za svoje uslužbence. Vse to pritiska na že itak zelo zelo tesni stanovanjski sklad. Največ ljudi prihaja na občino prav zaradi stanovanjskih zadev in tako postaja nadaljnja stanovanjska graditev prednostno vprašanje kraja. Seveda so še druge stvari, ki se jih moramo lotiti čimprej: trg nima zdravstvenega doma, ne ambulante niti telovadnice, ne vodovoda; tudi dravograjska šola ne more biti zaradi pretesnih prostorov osemletka. Torej — naš družbeni standard ni v redu in delati bo treba na to, da bodo postopoma Dravograjčani in z njimi vred okoličani dobili te ustanove oz. objekte. Pomembna večja pridobitev je lepi Trgovski dom sredi trga. Prav pomanjkanje stanovanj nam slabi gospodarsko stanje, ker ne moremo sposobnim novim kadrom, ki bi jih nujno potrebovali, nuditi prijetnih domov za družine in zanje.

Torej — **gradnja stanovanj;** pa tudi ustanove, ki to zmorejo, se bodo morale bolj živo zavzeti za rešitev tega zelo važnega problema kraja. Ali naj res občina sama rešuje teh deset ustanov skrbi za stanovanja njihovih uslužbencev? Pa tudi precej pri Tehnogradnji Vuzenica (Vuhred—Ožbalt) in v Železarni Ravne zaposlenih zavzema stanovanjski fond Dravograda. Železnica je med prvimi uvidela, v kakšni zagati so razdeljevalci dravograjskih stanovanj. Odločila se je za gradnjo modernega bloka za železničarje. Stanovanjski sklad pride komaj na 20 din letno, nujno pa bi potrebovali vsaj 150 din v te namene. Gradnjo pripravlja tudi Komunalna banka in zadružno trgovsko podjetje.

Kmečke zadruge Dravograd, Trbonje in Št. Janž so že mnogo prispevale k znatnemu dvigu kmetijstva, a prav po njih bo treba še ogromno storiti — posebno za napredek hribovitih območij in pa Trbonj.

Po kmetijskem načrtu bomo morali osredotočiti našo pozornost na kraje, odrezane od prometnih žil: na Ojstrico bomo morali čimprej speljati tako cesto, da bo sploh mogoča kaka blagovna zamenjava. Sedaj celo ob lepem vremenu težko spravijo kaj več ko 200 kg po tistih razoranih poteh v strmino. Ta odrezanost od sveta duši ves napredek kraja. Trbonje sicer ne ležijo v hribih (vsaj glavno naselje je na lepi, položni polici nad Dravo), a tudi tukaj ni mogoča kaka redna blagovna zamenjava. Lahko nalagajo les in drugo na podrti žel. progi, kamionske ceste v naselje sploh ni. Občina namerava zgraditi to cesto čimprej. Seveda ima v načrtu tudi vrsto melioracij. Predvsem pa je velika gospodarska nujnost, ki se poudarja že dolga desetletja in zdaj mora biti ostvarjena, regulacija Mislinje pri Št. Janžu na Otiškem vrhu. Šele potem, ko bo svet zavarovan pred vsakoletnimi poplavami, bo mogoče misliti na izsuševalna dela; ta ima občina v načrtu tudi na obsežnem območju v Podklancu. Močno bo treba okrepiti z zadrugami strojno instalaterstvo in Avtopark.

*

Zaradi ugodne geografske lege imajo podjetja Dravograda dobre pogoje za zdrav razvoj. Izredno je napredovalo Gradbeno podjetje Dravograd, v zadnjem času vodno instalaterstvo in Avtopark. Obrt bo treba razviti za 300 do 500%. Mislimo na **cementno industrijo** in na **lesno predelavo,** znatno oporo bo treba dati tekstilni industriji v Otiškem vrhu, ki naj bi začela izdelovati konfekcijo. Seveda ima možnosti za razvoj tudi trgovina.

Solstvo je občutljiva točka Dravograda. Šolo v trgu bomo dvignili, da bo lahko osemletka, na vrsto mora priti nova šola na Ojstrici. Mislili smo tudi na kulturne potrebe krajev pri sestavljanju našega perspektivnega načrta: Libeliše in Dravograd nujno potrebujeta kulturno dvorano. Tudi kmetje na Ojstrici hočejo graditi tak dom. Pripravljeni so prispevati ves potrebni les zanj. Zdaj elektrificirajo Ojstrico. Potem bo sčasoma pričel prodirati v te planine, čez katere teče drž. meja, tudi radio — in to bo dosti vredno.

Šport in pa turizem imata v Dravogradu odlične možnosti nadaljnjega razvoja. - Zgornji del umetnega jezera želimo izkoristiti za novo kopališče in prostor za oddih — tam bo čolnarna, pa weekend hišice. Postaviti bo treba še marsikaj važnega za tujski promet, predvsem pa dvigniti in razširiti hotel Košenjak. Zdaj gradijo smučarske skakalnice nad železniško postajo. Turistično društvo pa je izdelalo posebni načrt za ureditev ulic, parkov in nasadov, pravi tovariš predsednik.

Resnično — vsak novoizvoljeni svet bo imel dosti dela.

M. H.

Uvozno in trgovsko podjetje

„Slovenija avto“

Ljubljana, Prešernova c. 40

sprejme takoj

skladiščnika za bicikle

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe z navedbo življenjepisa in dosedanjih zaposlitev na gornji naslov.

7311-R

Ste že kupili srečko NOVOLETNE LOTERIJE 1958?

Pismo uredništvu

Kako se ne bi jezili?

Kmetje, ki jim je v glavnem osnovni dohodek oddaja mleka kamniški mlekarni, ki ima široko odkupno mrežo od Tuhinjske doline in Črnega grabna tja do Moravč, se vprašujejo, kako posluje in kakšen odnos ima do živinorejcev vodstvo kamniške mlekarne. Poteka namreč že tretji mesec, ko mlekarna ni plačala po vaseh pobranega mleka. Tako zavlačevanje je tembolj občutno, ker je konec tretjega četrtletja in je nekaterim živinorejcem nemogoče poravnati družbene obveznosti. Posledica tega je, da se kopičijo nepotrebne zamudne obresti neplačanih davkov.

Tako neredno plačevanje mleka kamniške mlekarne ima lahko občutne posledice za potrošnike, ki smo vezani na nakup mleka pri omenjeni mlekarni.

Zlatko Repnik,
Homec 16.

Dajmo, se prosim, malo...

Bilo je nekoč, leta 1999. Pred palačo MLO — Ljubljana se je ustavil razkošen leteči krožnik. Minister za promet na Marsu in pomočnik sta izstopila z diplomatskimi aktovkami v rokah. Deset minut zatem so predstavniki mesta in ekscelenca z Marsa ob bliskanju novinarskih »fleševˮ podpisali akt »O VZPOSTAVITVI DIREKTNE ZVEZE MED LJUBLJANO IN GLAVNIM MESTO MARSA«.

Popivnali so podpise, izpraznili reprezentančno slivovko in se prisrčno nasmehnili v filmske kamere. Naslednjega dne je turistična agencija »Sputnik« izobesila vozni red in tretjega dne zjutraj se je na Trgu revolucije zbrala nepregledna množica meščanov..

Sredi nemirne mase se je bleščala prekrasna srebrnosiva raketa — karoserija domačega izdelka in motor iz uvoza z Marsa. Na tribuni častni gostje, med njimi naš znanec, ekscelenca minister!

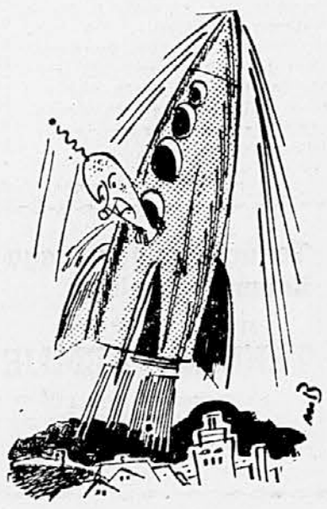

Kazalec je skočil na tri četrt. Vrata prekrasne rakete so se samogibno odprla in prvi potniki so ob huronskih vzklikih množice pričeli vstopati v vozilo. Uradni predstavniki so si zadovoljni meli roke. Bil je to pač lep uspeh, tako za mesto, kot za Mars!

In vstopali so... Uradniki, študentje, kuharice, frizerji, upokojenci, manekenke, gledališki kritiki .. Ljubljančani skratka!

V tem se je zataknilo! Ob vratih je obstala gruča potnikov, ki niso mogli noter. Niso mogli, kratkomalo, dasi je imela raketa sto sedežev in dve sto stojišč!

Pristopil je minister in pogledal skozi okno. Prebledel je! Sprevodnik ob vratih je zaripel rjul, rotil in zaklinjal (v čisti slovenščini, seveda): »Dajmo se, prosim, malo naprej pomakniti!« Potniki tam spredaj pa, kot da jim ponuja loterijske srečke; kot da niso s tega osončja! Prirasli na pod, se niso premaknili niti za las...

Minister je besen zapiskal na piščal, izpraznili so raketo in odfrčali so za vedno v smeri Marsa. Prekrasna srebrnosiva raketa in razkošni leteči krožnik!

— x —

Meščani so z dolgimi nosovi odhajali na svoje domove Na trolejbuse so sedali in sprevodnice so monotono kričale: Dajmo se, prosim, malo naprej pomakniti...

-m B

Po Jugoslaviji...

● ZADOVOLJIV PRIDELEK OLIV

Oljčni nasadi na otoku Rabu so letos zelo dobro obrodili. Lepo vreme pa omogoča pravočasno trgatev oliv. Najboljše so obrodile oljke okrog vasi Banjola in Supetarske Drage. Tudi v okolici vasi Luna na otoku Pagu so oljčni nasadi bogato obrodili.

● V SANI 10.000 NOVIH POSTRVI

Te dni so v reko Sano na področju občine Ključ spustili 10.000 postrvi za ploditev. Te mlade postrvi je nabavil upravni odbor okrajnega fonda za napredek ribarstva v Prijedoru. Reka Sana je na tem področju zelo ugodna za gojitev postrvi ter pričakujejo, da bo čez eno ali dve leti zelo dober lov na te sladkovodne ribe.

● VOLKOVI RESEN PROBLEM BOSNE

Volkovi delajo vedno večjo škodo v Bosni in Hercegovini. Do konca lanskega leta so v organiziranem lovu ubili okrog 7140 odraslih in mladih volkov. Kljub temu je volkov v Bosni vedno več. Škoda, ki so jo povzročili volkovi bosanskemu gospodarstvu je znašala lani več kot 50 milijonov din.

● FIZOL KOT GOLOBJE JAJCE

Neki učenec IV. razreda osnovne šole iz Zelengore pri Crvenki je v domačem vrtu vzgojil posebno vrsto fižola, čigar vsako zrno je debelo kot golobje jajce. Stebla tega fižola so visoka okrog 10 m in se ovijajo ob hiši celo do dimnika. Ta nenavaden fižol se hitro skuha in je boljšega okusa kot navaden fižol.

● 10.103 KG KONOPLJE NA HEKTAR

Kmetijska obdelovalna zadruga »Sloga« v Molu je letos pridelala mnogo konoplje. Na 70 hektarski površini je pridelala povprečno 10.103 kg konoplje na ha. Kot pravijo je to doslej najboljši pridelek konoplje v Vojvodini.

Tudi s sladkorno peso so na tem področju Jugoslavije zelo zadovoljni. Na 30 hektarski površini so letos pridelali več kot 26.000 kg sladkorne pese na 1 ha.

● DOM ODDIHA ZA VOJNE INVALIDE

Republiški odbor Zveze vojnih invalidov Makedonije, je sklenil zgraditi ob obali Ohridskega jezera moderen dom oddiha za težke vojne invalide. Dom bodo začeli graditi te dni.

V prvi etapi prihodnjega leta bo zgrajen del doma oddiha s 50. ležišči, restavracijo in drugimi prostori. Za tem pa bodo začeli z izgradnjo drugega dela stavbe.

Za prihodnjo letno sezono bodo uredili tudi camping z lesenimi hišicami, v katerih bo lahko preživelo letni oddih več sto vojnih invalidov z družinami.

BILANCA NA POLOVICI

Nogometni oder I. cone se je izpraznil... Štirinajstorica slovenskih in hrvatskih klubov se je zdaj umaknila z razburljive pozornice in se bo v tem kratkem zimskem odmoru skušala čimbolj okrepiti za drugo, odločilno etapo. Bilanca na polovici poti pa navzlic vsemu že kaže nekie določene obrise, o katerih je možno reči kar nekaj.

Najbolje vozita nedavni član zvezne lige zagrebška Lokomotiva, ki je oddala samo dve točki (brez poraza), tik za petami pa ji sledi Rijeka. Položaj vodilnega vsekakor ni zavidljiv, saj s zaveda, da ga čakajo spomladi še težje naloge.

Plasma slovenske trojke je realen, ne glede na to, da so bili tod in tam prenekateri bolj ali manj nepričakovani spodrsljaji. Najlepše so si pač postlali Mariborčani, ki so zlasti v finišu pokazali stalno formo, pa tudi borbenejši so bili od ostalih dveh. Mimo tega se lahko pohvalijo z boljšimi strelci, kakor jih imata ljubljanska tekmeca. Glede učinkovitosti napadalcev je bil na najslabšem Odred, ki je v trinajstih tekmah zabeležil najvišjo zmago 3:0 (Segesta). Ta ugotovitev prav gotovo ni nič kaj razveseljiva, najmanj za prizadeto moštvo in njegovo vodstvo, ki sta v začetku prvenstva zaman negovala želje, da bi prinesla domov kakšno točko s tujega igrišča. Pomanjkanje dobrih igralcev je občutna Ahilova peta, saj za poškodovane ni bilo pravega nadomestila. Razen tega pa imajo nekateri mlajši nogometaši vse premalo čuta odgovornosti in resnosti, v čemer so jim lahko za zgled prav starejši tovariši. Ne glede na vse te nevšečnosti pa v Odredovem taboru le upajo, da bo pomladanska bera boljša, saj bosta precej zrahljano enajstorico okrepila dva pomembna igralca — vratar Mozetič iz Krima ter nedavni Kladivarjev član — napadalec Rojnik.

Sicer pa si Branik, Odred in Ljubljana belijo glave, kako bi nadomestili starejše rutinirane igralce. Vsak izmed njih ima po tri do pet prekaljenih borcev, ki pomenijo gonilno silo v svojem moštvu. To pa je seveda dosti premalo in takih težav ni možno premostiti kar čez noč.

Kaj pa sodniki? Samo dve častni izjemi sta bili, vsi ostali pa so se na slovenskih igriščih pokazali v precej medli luči. Tudi o tem perečem problemu bi bilo na pristojnem mestu vredno razmisliti, nič manj pa tudi o tem, zakaj je za to tekmovanje določenih tako zelo malo slovenskih sodnikov.

(stl)

Perspektiva

V zadnjih dneh sta najmočnejši telesnovzgojni organizaciji pri nas znova poudarili potrebo po čim tesnejšem medsebojnem sodelovanju. Upravni odbor Sportne zveze Slovenije in skupščina Partizana Slovenije sta se izrekla za poglobljene stike med obema organizacijama, hkrati pa tudi za sodelovanje z vsemi družbenimi organizacijami, ki vzgajajo našo mladino.

Zanimivo je mišljenje o perspektivah obeh najmočnejših organizacij. Vedno več je glasov, ki sodijo, da bo položaj kmalu tak, da bo treba misliti na združitev obeh organizacij. Na seji UO ŠZS je eden od govornikov dejal, da danes Partizan v veliki meri opravlja posle, ki bi jih morala izvrševati šola. Gre namreč za tisto osnovno in obvezno telesno vzgojo, ki bi je moral biti deležen vsak državljan. Ker pa šola za sedaj zaradi pomanjkanja kadrov in gmotnih sredstev (deloma pa tudi zaradi tega, ker vsi pri pripisujejo v celoti velikega pomena, ki ga ima), skoraj povsod še ni kos tej nalogi, jo nas šolski telesni vzgoji še ne mora pač izvrševati partizanska organizacija. V trenutku, ko pa bo šola vsestransko zadovoljevala te obvezne telesnovzgojne potrebe mladine, bo Partizan postal predvsem organizacija za razvedrilni, rekreacijski šport, Športna zveza pa bo z vsemi strokovnimi zvezami skrbela v glavnem za tekmovalni šport.

Avtomoto društvo Šentvid pri Stični je zelo delavno. Doslej so ustanovili že šest krožkov na področju občinskega ljudskega odbora Ivančna gorica. Prirejajo tečaje za usposabljanje voznikov ter tudi izpite z njimi.

MLADI PROTI VRHU

ZAGREB, 10. decembra — Sinoči se je z velikimi presenečenji končalo letošnje državno prvenstvo v namiznem tenisu. Prineslo je mladi gardi popoln uspeh. Objavljamo spisek zmagovalcev in plasma najboljših igralcev in igralk iz Slovenije, podrobnejši komentar pa bomo objavili v prihodnji številki.

moški I. razred: Hrbud (Mladost Zagreb); moški II. razred: Biščan (Tekstilac—Zagreb); ženske: Dinka Nikolič (Grafičar—Zagreb); mladinci: Teran (Triglav—Kranj); mladinke: Miler (Spartak—Subotica); pionirji: Župančič (Grafičar—Zagreb); pionirke: Dana Nikolič (Grafičar—Zagreb);

DVOJICE

moški: Vogrinc—Hrbud (Grafičar—Mladost Zagreb); ženske: Plut—Dana Nikolič (Triglav—Grafičar); mladinci: Jazvlč—Stajner (Opatija); mladinke: Vavče—Petrač (Fužinar—Ravne); pionirji: Župančič—Volk (Grafičar—Mladost); mešane: Dinka Nikolič—Hrbud (Grafičar—Mladost);

UVRSTITEV NAJBOLJŠIH SLOVENSKIH IGRALCEV IN IGRALK:

moški I: Tomažič (Lj.) in Bavče (Fužinar) sta se uvrstila med prvih 16; moški II: Podobnik (Odred) 2. Miklavc (Lj.) 8; ženske Trampuž (Lj.) 3. in Plut (Tr) 4; mladinci: Teran 1, Bratuž (Lj.) 5; mladinke: Vavče (Fuž.) 2; Lampret (Tr.) 3; Knap (Tr.) 5; Omerza (Lj.) 6; Petrač (Fuž.) 7; pionirji: Grintal (Ilirija) 2; Grabner (Fuž.) 5; Rehar (Mrb) 7; pionirke: Petrač (Fuž.) 2; Knap (Tr.) 3; Omerza (Lj.) 4;

DVOJICE:

moški: Zidar — Godina (Mrb.) 4; Kocjan — Podobnik (Od.) 8; ženske: Plut — Dan. Nikolič 1, Trampuž — Pogačar 3; mladinci: Kostanjšek — Miklavc (Lj.) 2; mladinke: Vavče — Petrač (Fuž.) 1; Knap — Lampret (Tr.) 2; mešane: Plut — Teran (Tr.) 2; Tomažič — Trampuž 3.

S tujega so vesti da je v Helsinkih namiznoteniška reprezentanca Madžarske zmagala izbrano moštvo Finske 5:0.

SK ILIRIJA sklicuje sestanek članstva za petek 13. t. m ob 18. uri na kopališču!

ODBOR

Slavje mariborskih judoistov

V soboto se je zbrala v Branikovi telovadnici mladina vseh treh mariborskih judo klubov, da v medsebojnih srečanjih pokažejo, koliko so se v kratkih jesenskih mesecih izvežbali v tem športu. Število nastopajočih — bilo jih je 27 — kaže, da je med mariborsko mladino za judo veliko veselje in da bodo klubi kmalu razpolagali z močnimi, tehnično dobrimi borci. Videli smo nekaj prav dobrih borb. Posebno je treba omeniti nekatere najuspešnejše borce: pri Kovinarju Kramarja in Cisiča, pri Braniku Leskovarja in Ferleta, pri Mariboru pa Sršena Hermana in Oblaka.

Rezultati: Branik-Kovinar — 7.5:1.5; Branik : Maribor — 3.5:5.5; Kovinar : Maribor — 3:6. Vrstni red klubov pa je tak: 1. Maribor 2. Branik in 3. Kovinar. Tekmovanje je sodil Reya. Pohvaliti je treba dobro organizacijo.

V nedeljo bi moralo biti v Mariboru tudi finalno tekmovanje v slovenski judo ligi med ŽTAK Mariborom in ŽTAK Ljubljano. Zaradi nekoordiniranega delovanja v mariborskem težkoatletskem klubu le-ta ni mogel postaviti ekipe in je tako ŽTAK Ljubljana dobil dvoboj 12:0. S tem so postali ljubljanski judoisti ponovno prvaki in bodo zastopali Slovenijo v borbi za naslov moštvenega prvaka Jugoslavije.

Razen tega so bili tudi izpiti za pasove v judu pri mojstru judu Ivanu Reyi. Dali so nam nekaj zelo visokih šolskih pasov, in sicer dva modra: Pogačnik in Macarol (oba ŽTAK Ljubljana) ter vrsto zelenih in oranžnih. Izpite je delalo 16 ljubljanskih in mariborskih judoistov.

R.

Bye-bye led in...

Žane: »Zdaj pa imaš iz »finfarja drobiž.« Toliko si hvalil zadnje čase naše nogometaše v coni, v zadnji rundi so ti pa dali krasen knockout. Vsi trije skupaj niso pridelali niti ene točke.«

Pepe: »Ne jezi me sedaj še ti! Tako sem se veselil, kako bomo v prihodnji jeseni imeli vsaj dva v drugi ligi. Sedaj pa že vidim, da se zlepa ne bomo izkopali iz tega tretjerazrednega nogometa. Dobro — Braniku se še da odpustiti. Prevrniti takole gmoto kot je Lokomotiva, bi bil res že zamah in pol. Da bi si Odred na tujem borišču prigaral kakšno točko, si človek tudi ni upal več misliti. Toda — da so se Siškarji dali na domačem dvorišču od onih mlečnozobnežev tako neumno položiti na pleči, je pa res višek!«

Žane: »Ha, ha, ha! Ja Pepe, od kdaj si pa ti postal kolerik? Zmerom si mi tiščal pod nos svojo stoično modrost in hladnokrvnost. Potolaži se vendar! Spomladi bo bolje. Naši si bodo sedajle pozimi nabrali novih sil. Potem pa naj se le pripravijo. Pa poglejva raje malo po zimskih športih ki že krepko trkajo na vrata. Vidiš, drsalci so imeli nedavno krasnega mraza in ledu na pretek. Ne mislim tistih »frižiderjev« na Jesenicah in v Beogradu, temveč na pravi domači led pod Cekinovim gradom. V sredo je Olympija po časopisih pozivala drsalno ljudstvo na led, ki ga je za vse dovolj. Zdaj ga ni več...«

Pepe: »Na tenisišču, si hotel reči. Sam sem šel oni dan z mojimi tremi drsat, pa smo pošteno »nadrsali.« Uporaben je bil le led na malem prostoru ob cesti. Na velikem se je sicer bliščalo nekaj tankih ledenih krpic. Malo ploskev pa so zasedli drsalci umetniki. Hokejistov na sreč̌o ni bilo. Menda so jo potegnili nekam v beli svet, za množičnost pa je seveda zadostovala objava v časopisju. Zlobni jezики sicer trdijo da so tisti, ki delajo led, najbrž prestari in opešajo vedno potem, ko polijejo malo drsališče. Resnica bo pa nemara v tem, da se led na velikem prostoru ne prime, ker je na njem temperatura zagotovo drugačna kakor na malem. No, trenutno je tako vseeno.«

Žane: »Praviš, da skrbijo za led stari ljudje? Ali ni Olympija športno društvo študentov? To so vendar sami mladi ljudje.«

Pepe: »Seveda so. Toda oblast nad ledom imajo tisti, ki so bili študenti pred pol stoletjem. Študenti pa imajo zraven približno toliko besede, kakor ti in jaz.«

Žane: »Ali so res šli ljubljanski hokejisti v inozemstvo?«

Pepe: »Seveda. To jim je najuspešnejši trening. Prj tem so sicer nabrali polno vrečo golov, toda kdo bi jim zameril. Saj so igrali s profesionalnimi mojstri, ki imajo led po 8 do 9 mesecev. Celo pod streho! Pa še kanadske »ase« zraven. Dobro, da se sploh upajo čez mejo...!«

Žane: »Povej mi, Pepe, ki si o vsem tako dobro poučen, ali je res, da so se Irci stepli z Italijani?«

Pepe: »Pa še kako! Prav po brazilsko. Ker madžarski sodnik po megli ni mogel priti pravočasno, sta reprezentanci odigrali prijateljsko tekmo v tako prisrčnem slogu, da je bilo nekaj krvavih butic in je še publika prerešetala kosti italijanskim igralcem.

Žane: »Tega bi si pa o teh treznih ljudeh z Irskega nikoli ne mislil. Sreča, da nismo mi Slovenci tako bojeviti. Sicer ne vem, kako bi se končal prepir med mladimi in starimi v našem Partizanu? Kako se je že končala izredna skupščina na Taboru?«

Pepe: »Tako, kakor je edino prav. Telovadba in šport sta si navsezadnje podala roke in naši mladini so se na široko odprla vrata v svet zdravja in telesnega razvedrila.«

Rob ni olimpijski šport

Znani švicarski smučarski strokovnjak Carl J. Luther je napisal zanimiv prispevek, v katerem se je spravil nad vse tiste, ki kalijo vodo ameriškim prirediteljem prihodnjih zimskih olimpijskih iger zaradi tega, češ da so se meni nič tebi nič otresli izvedbe tekmovanja v bobu. Luther pravi kratko in malo, da bob ni olimpijski šport in utemeljuje to svojo trditev nekako takole:

Kdor pozna razmere v bobu, se ne more čuditi, da je ta strumna zimskošportna disciplina zašla nazadnje le v hude težave, s katerimi se pravzaprav bori ves ta čas, odkar so jo uvrstili v spored zimskih iger s petimi prepletenimi krogi. Sodu je sicer tokrat izbilo dno daljno ameriško prizorišče v Squaw Valleyju, ki se z vsemi štirimi brani gore izdatkov za tehnično pripravo ustrezne tekmovalne proge, toda jedro nesporazuma je pravzaprav čisto drugačno.

V celoti in po vseh vidikih bob, kakršnega gojijo za zdaj, nima prav nič skupnega z olimpijskimi ideali. Prav gotovo sodi sem premislek, naj vsaka olimpiada zbira najboljše zastopnike narodov, ki posamezen šport vsaj uganjajo, če ni morebiti sploh med najbolj udomačenimi. Kljub temu je začelo na olimpijske tekme z bobi v zadnjem času prihajati zmerom več narodov, ki svojega boba sploh nimajo, ker jim tega ne dopuščajo podnebne razmere, tako n. pr. Argentina, Belgija, Nizozemska, Mehika, Romunija in celo Španija. Udeležba takih »outsiderjev« med pravimi vozači boba je skoraj vsakokrat vsaj polovična.

In tako se neustavljivo ponavlja, da prihajajo na vsake olimpijske tekme z bobi popolni laiki, zeleni začetniki, ki se potem v tujih deželah in na njihovih progah spuščajo po ledenih koritih in mislijo priti do kakšnih olimpijskih lovorov. Saj je vendar popolnoma nemogoče, da bi neki še tako nadarjeni športniki iz vroče Afrike v nekem ekspresnem tečaju z ledom pridobili toliko znanja, da bi bili enakovredni mojstrom v bobih iz Švice, Italije, Kanade itd.

Docela neizpolnjiva pa je — in to je gordijski vozel, ki bi ga bilo treba presekati — zadnja zahteva mednarodnega olimpijskega odbora, da mora biti za uvrstitev boba v olimpijski spored najmanj 12 prijavljenih držav, ko pa je takih, ki sploh imajo proge za bob, samo devet, in imajo celo te veliko skrbi za vzdrževanje teh naprav. Norveške in švedske proge so sploh vse zaprte.

Vse drugače bi se dalo govoriti o sankaškem športu nasploh, ki ima seveda po vsem svetu davno tradicijo in ga marsikje gojijo kot pravi ljudski šport. Tudi po rekordnih težnjah bi sanke lahko postavile bob v senco, saj so bili na progah za bob z navadnimi majhnimi tekmovalnimi sanmi doseženi boljši — se pravi hitrejši časi kakor z bobi.

Če že naj gre sankanje med olimpijske športe, bi bilo tja vključiti le-to, ki ga imajo radi povsod, kjer poznajo zimo in sneg, ne pa bob, ki je omejen samo na peščico dovolj petičnih izvajalcev, da se sezono za sezono kažejo kjer koli s svojimi rekviziti, s katerimi drugi ne vedo, kaj početi. Ne glede na to, da morajo imeti še posebej zglajene in vzdrževane drče zanje. Morda bo prav ta nesporazum privedel do dokončne razčistitve, da bob ni olimpijski šport.

Gligorić na čelu vseh osmih

Dallas, 10. dec. Jugoslovanski velemojster Svetozar Gligorić je prevzel vodstvo na mednarodnem šahovskem turnirju po tretji zaporedni zmagi, ki jo je sinoči dosegel nad Dancem Larsenom.

V ostalih partijah IX. kola sta Szabo in Najdorf remizirala, Janowski pa je premagal Evansa. Partija med Reshevskim in Olafsonom je bila prekinjena z neznatno prednostjo za prvega.

Vse prekinjene partije iz prejšnjih kol so se končale z remiji. Tako sta delila točko Reshewsky in Larsen, čeprav je slednjemu kazalo na zmago, prav tako pa tudi Najdorf in Evans. Temu je nazadnje le uspelo, da je v zadnjih šestih kolih spravil pol točke. Slednjič sta tudi Szabo in Reshevsky sklenila remi, čeprav je imel madžarski velemojster precej upanja na zmago.

Po IX. kolu je stanje na tabeli: **Gligorić 5.5, Olafson 5 (1), Szabo 5, Reshevsky 4.5 (1), Larsen 4.5, Janowski in Najdorf in Evans 2.5 točke.**

V X. kolu se sestanejo: Gligorić—Szabo, Najdorf—Reshevsky, Olafson—Evans in Janowski—Larsen.

Megla, sneg, dež...

Motorziranemu človeku povzroča vožnja v slabem vremenu večje ali manjše nevšečnosti, o katerih predvsem neizkušeni voznik ne razmišlja pravočasno. Dež, blato, megla, sneg in poledica, kaj je za šoferja najneugodnejše?

Še najlažje je peljati po dežju. Neprijetno je edino med nalivom, ko se na prednji strani vnanjega stekla grmadijo deževne kaplje, ki onemogočajo šoferju jasen pogled. Res je, da za te namene služi brisalec, vendar le-ta samo gladi stekleno površino, ki je kljub temu vlažna. Kako pa je z mokro cesto? Sleherni, še tako preprost človek ve, da je po prvih deževnih kapljah vsaka cesta spolzka, se pravi, dokler ni sprana.

Dosti hujši sovražnik je megla, ki se ponekod pojavlja v pasovih, zaradi česar je vidljivost kaj različna — neenakomerna. Seveda, voznik se v takih pogojih počuti sila neugodno, še bolj pa tedaj, kadar vozi skozi docela zamegleno področje. Taka vožnja je še bolj nevarna, ker šofer, ki sedi na levi strani, vse bolj izgublja orientacijo, saj ne vidi desnega roba ceste, bele sredinske črte pa tudi ni, da bi se lahko ravnal vsaj po njej. Zato ni nič

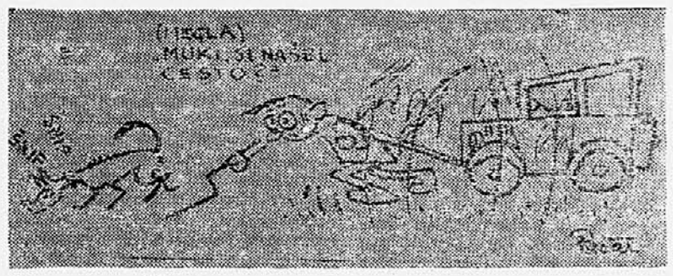

čudno, če se šofer nevede in nehote kar na lepem znajde na levi strani cestišča. To pa navadno ugotovi šele tedaj, ko začudeno zagleda pred seboj luči vozila, ki se mu bliža z nasprotne strani. Vsekakor je neogibno potrebno ugasniti bleščečo luč, katere žarki se v gostih vodnih hlapih kar izgubijo in prižgati zasenčeno luč, ki razsvetljuje neposredno okolico pred vozilom.

Kadar vozimo po megli, snegu, blatu in dežju se s preudarno vožnjo navsezadnje le ognemo vsaj hujšim nevšečnostim, medtem ko poledenela cesta skriva še največ nevarnosti. Poledice med vožnjo običajno ne vidimo niti je ne občutimo, dokler..., dokler nas nenaden dogodek na cesti ne pripravi do naglih-sunkovitih ukrepov. Hitro zavijanje ali krepak pritisk na zavoro že zadošča, da vozilo zanese, ozir. ga močno zasuče. Da, na poledeneli cesti je treba imeti posebno tehniko vožnje, predvsem pa poseben sluh. Dober in pazljiv šofer mora v takih pogojih »ujeti« enako število obratov koles in stroja, razen tega pa naj bo vsak njegov gib počasen in rahel, nikdar pa sunkovit! Tik pred ovinki je treba hitrost zmanjšati, pa ne z zavoro, temveč z nižjo prestavo, tako da kolesa grabijo cesto. Če pa se vam kdaj le primeri, da vozilo drsi, tedaj ne spustite sklopke, ker stroj v tem primeru vsaj malo zavira. Vsekakor pa je taka vožnja zelo utrudljiva.

(stl)

Prihodnjo sredo bo tov. Hinko Kapun povedal nekaj o ustanavljanju in parkiranju vozil.

ŠPORTNO PISMO IZ CELJA

TOVARIŠ UREDNIK!

Čeprav so se nogometaši, atleti in drugi že poslovili od tekmovalne sezone, pa zaradi tega pestrost športnega življenja v mestu ob Savinji ni prav nič zbledela. Na mesto tistih, ki se zdaj pripravljajo na zimske treninge, so stopili smučarji, drsalci, hokejisti. Tako eni kot drugi so že, oziroma bodo te dni polagali obračune dela za preteklo obdobje in sprejemali nove delovne načrte. Kot kaže bodo smučarji letos postavili žičnico, HDK (hokejsko drsalni klub) pa pripravlja ob prehodu iz starega na novo leto bogat program prireditev; vse to v počastitev desete obletnice drsalnega in hokejskega društva. Velik uspeh dela Celjske smučarske podzveze pa se kaže v pobudi za ustanavljanje smučarskih aktivov po šolah. Doslej je bilo ustanovljenih že 24 takšnih aktivov z več kot 2.500 člani! To je uspeh, ki ga ne kaže podcenjevati, tembolj, ker so ti aktivi zrasli na šolah tistih krajev, kjer v glavnem ne delajo niti partizanska, niti športna društva. Zato upam, da ni prefirano, če rečem, da so ti aktivi zametki novih telesnovzgojnih organizacij. Sicer bi o tem kaj več prihodnjič.

Minula razprava o stanju in problemih v organizaciji Partizana je bila v celjskem okraju zelo živahna. Veliko prednost te razprave pa vidim predvsem v tem, da je odprla in znova postavila v ospredje niz problemov, ki zadevajo tako partizanska, kot športna društva.

Ne zameri mi prosim, če Ti bom nekaj teh problemov tudi napisal. Skušal se bom omejiti na nekatere najvažnejše.

Sodelovanje med partizanskimi in športnimi društvi v celjskem okraju je že staro dejstvo. Ne glede na to, pa imajo te organizacije še nešteto možnosti, da takšno sodelovanje izpopolnijo in okrepijo. Mislim tu predvsem na skupno vzgojo kadrov, na skupne propagandne akcije, na skupna športna tekmovanja in slično.

Precej problemov se suče okoli materialnega stanja enih in drugih društev. Sicer Ti pa moram povedati, da se je ta problem začel sistematično reševati. Pred kratkim je namreč plenum Okrajnega odbora SZDL v Celju sprejel priporočilna sklepa, da naj bi občinski ljudski odbori prevzeli skrb nad vzdrževanjem športnih objektov in nadalje, da naj bi se pri občinskih odborih SZDL ustanovili posebni skladi za telesnovzgojna in prosvetna društva. Vzdrževanje športnih naprav je doslej terjalo ne samo velikih denarnih izdatkov, temveč zavzelo športne delavce, da so več sil posvetili zbiranju finančnih in materialnih sredstev, kot pa svoji osnovni nalogi, to je vzgoji mladine. Po istem predlogu naj bi se pri občinah ustanovili posebni upravni odbori, ki bi upravljali nad vsemi športnimi objekti v eni občini. Taki upravni odbori naj bi tudi določali režime uporabe vseh športnih objektov. Predlog je dober; zdaj pa bo treba delati na tem, da se ta zamisel tudi uresniči.

Druga misel se nanaša na formiranje skladov za telesnovzgojna in prosvetna društva. Po predlogu Okrajnega odbora SZDL naj bi se v takšne občinske sklade zbirale dotacije ljudskih odborov za ta društva in kar je najvažnejše sredstva, ki jih delovni kolektivi dajejo društvom v obliki najrazličnejših »reklamnih« oglasov. Z ustanovitvijo takšnih skladov pri občinskih odborih SZDL bi odpadlo tisto mučno beračenje za sredstvi, na drugi strani pa bi bila tudi razdelitev teh sredstev, ki v celjskem okraju niso majhna, dosti bolj smotrna. Pri dosedanjem načinu finansiranja športnih in drugih društev, so se namreč bolj uveljavljala osebna poznanstva in drugo, kot pa resnične potrebe za organizacijo strokovnih tečajev, prireditev in slično. Prišlo je celo tako daleč, da nekatere športne organizacije sploh niso imele več interesa, da bi povečale število svojih članov, ker so postale že zaključena družba znancev in prijateljev v ožjem pomenu besede. Zaradi takšnega sistema finansiranja je bila tudi kontrola nad najboljšo uporabo tako zbranih sredstev nemogoča. Da pa je vse to nujno in potrebno, boš videl po tem, da znašajo ta sredstva, ki jih dajejo kolektivi v celjskem okraju za športna in druga društva okoli 30 milijonov dinarjev na leto; toda raje nekaj več, kot manj. To pa je že lepa vsota denarja, ki bi lahko dajala drugačne rezultate, če bi bila najboljše razdeljena in uporabljena.

Kolikor je znano se zastopniki poddov pri občinskih odborih SZDL, saj njajo z ustanovitvijo takšnih sklajetij v celjskem okraju načelno strije tudi njim neprijetno, ko morajo dan za dnem sprejemati in zavračati osebne prosilce, akviziterje itd. Na ta način ustanovljeni skladi za športna, telesnovzgojna in prosvetna društva pa naj bi imeli tudi posebne upravne odbore, oziroma naj bi za razdelitev teh sredstev skrbela komisija za društva pri občinskem odboru SZDL. Ta komisija pa naj bi seveda sprejela tudi kriterije, po katerih bi razdeljevala sredstva sklada.

Kakor uresničitev tega predloga, namreč ustanovitev sklada, tako spada v delovno področje posebne komisije za telesnovzgojna vprašanja pri občinskem odboru SZDL še več drugih problemov; eden od teh je reorganizacija športnih društev v mestu Celju. Zdaj namreč dela in životari v Celju nič manj kot 27 samostojnih športnih društev in klubov! To je veliko, da celo preveč. Zaradi take razdrobljenosti se cepijo tudi sile vodniških kadrov itd. Zato se v zadnjem času čedalje bolj uveljavlja mnenje, da naj bi v Celju delalo le nekaj večjih športnih organizacij, ki bi v svoj delokrog zajele vse tiste majhne klube in sekcije, ki zdaj same zase niso sposobne življenja. Ko sem Ti omenil to reorganizacijo, bi Ti rad napisal še to, da bi bilo treba ta problem proučiti z največjo odgovornostjo. Rešitev tega problema mora postati življenjska nujnost!! To nujnost pa bo moči uravnati z delitvijo sredstev novoustanovljenega sklada.

Za danes končam.

Lepo Te pozdravlja B. Božič

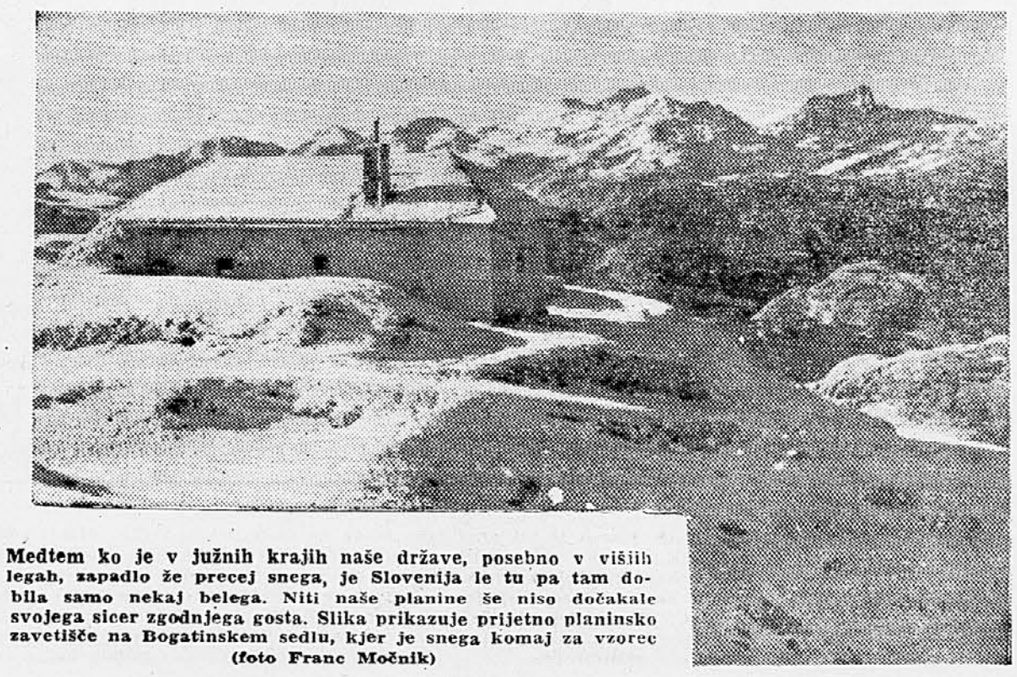

Medtem ko je v južnih krajih naše države, posebno v višjih legah, zapadlo že precej snega, je Slovenija le tu pa tam dobila samo nekaj belega. Niti naše planine še niso dočakale svojega sicer zgodnjega gosta. Slika prikazuje prijetno planinsko zavetišče na Bogatinskem sedlu, kjer je snega komaj za vzorec (foto Franc Močnik)

Za razmah kamniškega turizma

V Kulturnem domu v Kamniku je bila turistična konferenca, ki so se je udeleželi tudi predstavniki ljubljanske turistične podzveze. Navzoči so obširno obravnavali stanje kamniškega turizma in že tudi skušali dati smernice za njegov razvoj.

Prava škoda je, da v tem mestecu, ki leži v naročju Kamniških planin turizma skoraj ni več. Danes premore Kamnik komaj 22 tujskih sob s 40 posteljami, medtem ko je bilo njihovo število pred vojno dokaj večje.

Poleg vprašanja nočnin za turiste bi bilo v Kamniku treba v zvezi s turizmom še marsikaj rešiti. Predvsem bi bilo treba zgraditi v Kamniku hotel, ki bi lahko izpolnil želje številnih turistov, kateri žele preživeti svoj dopust v tem tihem, mirnem in zdravem kotičku, a jih mora sedaj, žal, kamniško turistično društvo odklanjati. Nekateri so bili mnenja, da bi bilo dobro v turistične namene obnoviti nekdanji Prašnikarjev dvorec, ki sedaj razpada, stranke pa severda namestiti drugam.

Prav tako bi bilo treba urediti cesto iz Kamnika do Stahovice, saj vozi zlasti poleti po njej tudi do 1.200 motornih vozil. S tem bi tudi vplivali na izboljšanje turizma.

Tudi dokončna dograditev športnega kopališča bi bila nujno potrebna. Športni bazen je s filtražnimi napravami že povsem dograjen, le kabine bi bilo treba postaviti ter urediti prostor okoli kopališča. To ne služi le Kamničanom, temveč tudi številnim Ljubljančanom, ki doma pogrešajo dobro kopališče. Neprijetno je tudi to, da se z netlakovane ceste vali na kopališče prah, ki pokriva kopalce in je zato asfaltiranje ceste še bolj upravičeno.

Ena od številnih, čudovitih turističnih točk v Kamniku, je tudi Kamniška Bistrica. Nad 30 tisoč izletnikov jo obišče vsako leto. Toda ta turistična postojanka se je spremenila v gostišče, ki pa že davno več ne ustreza močno povečanemu prometu in samemu turističnemu pomenu Kamniške Bistrice.

Kamniškemu turizmu bi k okrevanju mnogo pripomogla še žičnica na Veliko planino ali vsaj na Stari grad. Toda za to ni denarja, čeprav so imeli za prvo že zbranih nekaj sredstev. Žičnici sta za nekaj let torej padli v vodo, čeprav jih kamniško turistično društvo ne misli povsem izbrisati iz svojega zlasti perspektivnega načrta.

Res, z lepimi turističnimi točkami se lahko ponašajo v Kamniku. Ena izmed njih je tudi Motnik, ki leži v skrajnem vzhodnem delu Tuhinjske doline. Motničani so upravičeno užaljeni, ker jih pri SAP nočejo uslišati, namreč, da bi eno izmed svojih številnih avtobusnih prog proti Celju in Mariboru speljali skozi Tuhinjsko dolino. Iz tega bi bila dvojna korist — potniki bi spoznavali tudi te predele, Motničani pa bi laže poskrbeli za razvoj svojega turizma.

Ob koncu konference so sprejeli več sklepov in imenovali poseben koordinacijski odbor kamniškega turističnega društva, ki naj bi skrbel za uresničitev teh sklepov.

Čeprav ni mogoče pričakovati vsega naenkrat, vendar je eno gotovo, namreč, da je Kamničanom dovolj turističnega življenja in bodo storili vse, da bo turizem pri njih znova zaživel, od česar bodo predvsem sami imeli obilo koristi.

V. K.

Zgornja Savinjska dolina

Kmetijska proizvajalska poslovna zveza v Mozirju je začela preko kmetijskih zadrug širšo akcijo za pitanje goveje živine za izvoz. Računajo, da bodo zaenkrat sklenili nad 100 takih pogodb. S to dejavnostjo naj bi se ukvarjala tudi kmetijska posestva.

x

V bližini lesno-industrijskega podjetja v Mozirju so našli večja ležišča bentonita, ki so ga že dali analizirati. Če bo analiza pokazala, da je kakovost bentonita dobra, ga bodo takoj začeli izkoriščati.

V Mozirju so pred kratkim izročili svojemu namenu prvi del novozgrajene gozdne avtomobilske ceste Mozirje—Šmihel na Mozirjem v dolžini nekaj nad 2 km. Cesto gradi gozdarska poslovna zveza iz Celja in kljub številnim težavam, ki so se pojavljale pri gradnji, je bil ta del ceste zgrajen v zelo kratkem času. Sredstva za gradnjo črpajo iz gozdnega sklada. Nova cesta je velikega pomena, saj bo takoj začela služiti za prevoz lesa, ki je bil po dosedanji stari cesti zelo otežkočen.

x

Perspektivni plan razvoja lesne industrije v mozirski občini narekuje poleg drugega tudi združitev lesno-industrijskega podjetja v Nazarjih in zadružnega lesnega podjetja v Mozirju. O tem sta že razpravljala delavska sveta obeh podjetij in se strinjala z združitvijo. Obe podjetji sta že ustanovili skupno komisijo, ki naj bi ta sklep uresničila.

R. Z.

Z lastnimi sredstvi gradijo vodovod

Prebivalci Jelševice pri Trojanah že dali časa razmišljajo o gradnji vodovoda, ki je na moč potreben. Končno so se pred kratkim odločili, da ga bodo zgradili z lastnimi sredstvi in se tako oskrbeli z zdravo pitno vodo.

V. D.

Spomladi bodo gradili

Investicijski program za gradnjo šolskih prostorov v Novi Gorici

Pristojna komisija pri republiškem izvršnem svetu je te dni z nekaterimi manjšimi dopolnitvami in spremembami odobrila investicijski program za gradnjo nove gimnazije v Novi Gorici. Ustrezni podrobni načrt in ostalo dokumentacijo pa bo izdelal »Slovenija-projekt« v predvidenem roku, tako da obstojajo vse možnosti za pričetek gradnje novega šolskega poslopja (višje gimnazije in osemletke) že spomladi.

Novo sodobno zgradbo bodo gradili v bližini mestnega parka, tam, kjer stoji ob Erjavčevem drevoredu stara opekarna imenovana »frnaža«, ki še vedno kazi lice novega mesta ob Soči. Po načrtih naj bi imela nova stavba tudi šolsko ambulanto, sodobne prostore za mlečno kuhinjo in druge pritikline. Veljala bo okrog 200 milijonov dinarjev, zgrajena pa naj bi bila v dveh letih. Nedvomno pa bodo imeli pri gradnji precejšnje težave predvsem glede finančnih sredstev, kajti občina in okraj skoraj gotovo ne bosta mogla kriti vseh potreb. Tamkajšnji šolski organi upajo, da bodo dobili pomoč tudi drugod, saj je gradnja novih prostorov več kot nujna.

Nova Gorica je danes še vedno brez najnujnejših šolskih prostorov, saj uporabljajo provizorije nekdanjega delavskega naselja pri Kromberku, ki so že povsem dotrajali. Tanke stene na zunanji strani niso niti ometane, zato pozimi — predvsem v vetrovnem času — pronica skozi stene tak mraz, da ga ni moč odpraviti tudi z najbolj intenzivnim ogrevanjem. Poleg tega so učilnice dokaj temne in vzgojitelji večkrat menjavajo učence po klopeh, da bi si ne pokvarili oči. Učilnice so tudi premajhne, najhujše pa je to, da s stropov odpada omet, in tako ogroža varnost otrok. Omenimo naj še, da imajo pouk na štirih krajih in da se v neprimernih učilnicah stiska okrog 580 dijakov, 360 osnovnošolskih otrok in nad 80 vajencev, ki imajo pouk v dveh izmenah, kar precej onemogoča tudi zračenje.

Nedvomno nam vse to dokazuje, da so Novi Gorici res potrebni novi šolski prostori.

Kratke iz Pomurja

Občni zbor Društva vzgojiteljic Pomurja. V Murski Soboti je bil redni letni občni zbor Društva vzgojiteljic okraja Murska Sobota, na katerem je tajnica **Majda Jerman** poročala o delu društva ter o novih nalogah. Poudarila je, da je imelo društvo vrsto težav pri svojem delu zaradi majhnega števila članic, ki so raztresene po raznih predelih Pomurja. V Pomurju imajo 19 otroških vrtcev, ki jih obiskuje 940 otrok. Za vzgojo teh otrok skrbi nad 30 vzgojiteljic. V Murski Soboti, Lendavi in Radgoni so vzgojiteljice ustanovile strokovne aktive, v katerih se strokovno usposabljajo in pripravljajo za odgovorno delo v otroškem vrtcu. Na strokovnih sestankih so vzgojiteljice obdelale ročne spretnosti ter proučile organizacijo in ureditev otroških igrišč. Posebno pozornost posvečajo obravnavanju pedagoške literature. Razveseljiva je ugotovitev vzgojiteljic, da so šolski odbori pri vrtcih kot družbeni organi aktivnejši, čeprav so finančna sredstva za vzdrževanje otroških vrtcev zelo skromna. Na občnem zboru so vzgojiteljice razpravljale zelo živahno tudi o družbeni vlogi vzgojiteljic ter o njihovem sodelovanju v društvih prijateljev mladine, TVD »Partizana« in v mladinskih organizacijah.

*

90-letnica 1. slovenskega tabora. V Ljutomeru bodo leta 1958 organizirali proslavo 90-letnice prvega slovenskega tabora, ki je bil v Sršenovem logu v Ljutomeru. V Mariboru so že ustanovili pripravljalni odbor, v katerem so znani javni in kulturni delavci. V kratkem bodo tak odbor ustanovili tudi v Ljutomeru. Proslava 90-letnice 1. slovenskega tabora v Ljutomeru bo pomemben dogodek za celotno Pomurje. Ob tem jubileju bo v Ljutomeru vrsta kulturnih prireditev.

Skrb za slepe. V Murski Soboti je bil redni letni občni zbor Zveze slepih za okraj Murska Sobota, ki se ga je udeležil tudi predsednik glavnega odbora Zveze slepih tov. Rožanc. Poudaril je, da so doslej združenjem slepih v Mariboru, Ljubljani in Kranju razdelili magnetofone. Predvideno je, da bo magnetofon dobil vsak član organizacije. V Sloveniji ima danes že vsak tretji slepi državljan radijski sprejemnik. Med slepe so na občnem zboru razdelili finančne in materialne podpore. Slepi so v razpravi poudarili, da bi morali socialnoskrbstveni organi pri ljudskih odborih posvečati večjo pozornost njihovim težavam.

M. K.

Šoštanj

Te dni je bila v šoštanjski občini ekipa za odvzem krvi iz Ljubljane. Odvzem je bil zadovoljiv, saj je oddalo kri okrog 580 prostovoljcev. Najbolj so se izkazale velenjske gospodinje, tovarna usnja in LIK iz Šoštanja.

V. Š.

Loterija umetniških slik v Celju

Likovna sekcija železničarskega prosvetnega društva »France Prešeren« se je pred kratkim odločila za nenavadno akcijo — za loterijo umetniških slik. Kolikor je loterija te vrste za nas malce nenavadna, pa je plemenit namen, saj je čisti dobiček te akcije namenjen za temeljni kamen bodočih razstavnih prostorov v Celju, za razstavno galerijo. S tem pa hočejo člani likovne sekcije ŽPD »France Prešeren« opozoriti še na problem, ki Celju ni več v ponos. Gotovo je namreč to, da bi lahko imeli v Celju več umetniških in drugih razstav, če bi imeli za takšne prireditve na razpolago tudi primerne prostore. Tako pa se najrazličnejše raztave stiskajo v društvenih prostorih, v težko dostopnih dvoranah in podobno. Že spričo vsega tega je pobuda za zbiranje sredstev za gradnjo v Celju vredna vse pohvale in kar je najvažnejše tudi največje podpore in razumevanja.

Po razpisu bo žrebanje dobitkov loterije — to je umetniških slik — 20. decembra letos.

TOVARNA KLOBUKOV »ŠEŠIR« ŠKOFJA LOKA

razpisuje mesto

KOMERCIALNEGA VODJE

POGOJI: ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola z večletno prakso v komerc. službi.

Kandidat mora izpolnjevati ali pa vsaj v bližnji prihodnosti izpolniti pogoje, ki so potrebni za vpis kadra v register Zvezne zunanje trgovinske zbornice.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno v teku enega leta. - Nastop službe takoj.

Prošnje pošljite na naslov Tovarne klobukov »ŠEŠIR«, ŠKOFJA LOKA. 7296-R

Neprevidnost voznikov na včerajšnjih vlažnih ljubljanskih ulicah je povzročila več padcev. Samo na vogalu Dalmatinove in Miklošičeve ceste je bilo v dopoldanskih urah 12 padcev, od katerih enega kaže zgornja slika.

PO CESTAH LJUBLJANE

Novice

Včeraj zjutraj je zagorelo v elektrodelavnici na Vodnikovi ulici 65. Požar je nastal, ker so vajenci prejšnji večer odložili neugašen pepel poleg skoblancev, ki so se proti jutru vneli. Škoda ni bila velika.

Foto kino klub Radovljica se je odločil, da po uspešni turneji po Gorenjski priredi danes tudi v Ljubljani v Domu železničarjev ob 8. uri zvečer predvajanje velikoslikovnih barvnih diapozitivov.

Predvajanje, ki bo pod naslovom »Biseri naše domovine« bodo spremljali z narodno glasbo.

V soboto zvečer ob 22 bo v kinu Union predpremiera francoskega barvnega filma »Svet tišine«. Ta film je bil nagrajen lani v Cannesu z Grand Prixjem. Kritiki so ocenili to Cousteau-jevo reportažo z morskih globin kot uspelo umetniško delo.

ZAKLEPAJTE AVTOMOBILE!

Na Viču je stal nezaklenjen Fiat 600. Sijajna vaba za otroke. Nekega dvanajstletnika je zamikal in se je vsedel za volan. Odpeljal se je proti središču mesta in vneto meril cesto počez.

V Tomšičevi ulici pa je imel smolo. Zaletel se je v starejšo žensko in jo podrl. K sreči je odnesla zdravo kožo. Na avtomobilu ni velike škode, a še ta je bila nepotrebna.

Ni bilo prvič, da so lastniki avtomobila imeli sitnosti, ker so jih pozabili zaklenjti. Otrokom ni moč zameriti, da se hočejo voziti z avtomobilom, saj živijo v dobi tehnike, starejši pa bi še morali paziti, da ne bi prišlo do takih dogodkov.

Nezaklenjena kolesa, nezaklenjeni avtomobili — vse to je dobra prilika za male in velike grešnike. Zato jih zaklepajte in marsikomu bo prizanešena pot na 02 in odpadla bo marsikatera ura živčne napetosti. Splača se.

131 AVTOMOBILSKIH KAROSERIJ

Ljubljanska tovarna jeklenih avtomobilskih karoserij »Karoserija« je letos v svojih dveh delavnicah na Kamniški in Vodnikovi cesti opremila skupno 131 avtomobilskih šasij.

Gre za rešilne in dostavne avtomobile, katerih Karoserije so postavili na šasije Fiata-615-Zastava, ter za 110 avtobusov na šasije Tama.

Montirajo tudi nove avtobusne karoserije na ogrodja avtomobilov tovarn OM in Deutza.

Trenutno delajo na seriji 10 trolejbusov in 25 avtobusov za mestni promet po naročilu zagrebške tovarne »Rade Končar.« Nekaj teh trolejbusov in avtobusov bo verjetno našlo pot tudi na ljubljanske ulice.

Kulturni barometer

Poljski film »Kanal«. Nagrajen s posebno nagrado žirije v Cannesu, Varšava 1944. leta. Nemci zatirajo vstajo. Ruševine, ogenj, ranjenci, mrliči. Preplah, groza, strah in pogum v ljudeh. Partizanski odred dan pred svojo smrtjo. Nemci, bombe, ogenj z vseh strani, pohod v središče mesta k jedru upora skozi odvodne kanale. Pohod v smrt. Nihče ni prišel živ. Ljubezen in razočaranje na teh zadnjih korakih v smrt.

Skrajni realizem v prikazovanju. Stopnjujoč tempo. Umestna patetika. Umetniške nepopolnosti odtehta strahotna resničnost zgodbe. Grozote, ki so resnične. Odkrivajo se rane, ki jih je dvanajst let skoraj zacelilo.

Tišina pri zapuščanju dvorane. Vtisi so globoki, mučni, težki. Ni smeha. Tudi besede so redke. Le bolni spomini.

VIBA-FILM — V BARVAH

»Viba film« bo pred koncem tega leta predstavil občinstvu svoja dva nova »Obzornika« — številka 6 in 7. Gre za nadaljevanje prekinjene serije. Oba predfilma bosta kombinacija črno-bele in barvne tehnike.

Okrog 20. decembra pričakujejo tudi premiero svojega kratkometražnega filma v kolorju o hrastoveljskih freskah. — »Pravična gospa«. V filmu so obdelali le detajl hrastoveljskih fresk, in sicer motiv »mrtvaškega plesa«

Nekako istočasno bo tudi prva predstava lutkovnega filma »Otok«, ki so ga tudi posneli v barvah.

»Viba film« je dokončal tudi kulturni film v barvni tehniki »Grafika človeka«. V njem so obdelali drugi grafični biennale. Občinstvu ga bodo predstavili v začetku prihodnjega leta.

Intervju dneva

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi so za nekatere filme v Ljubljani uvedli reditelj sko službo. O tem smo že vprašali upravo kina Union.

»Kdo so ti mladi ljudje, ki opravljajo reditelj sko službo?«

»Študentje so.«

»Dobro ste izbrali.«

»Vemo, z njimi smo ubili dve muhi na en mah. Prvič smo dobili vljudne reditelje, ki ljudi kulturno opozarjajo na red, drugič pa s honorarjem 100 din na uro deloma prispevamo k ureditvi zapletenih ekonomskih vprašanj študentov.«

»Ste zadovoljni z njimi?«

»Načeloma smo. Še bolj zadovoljni pa bi bili, če bi bili reditelji bolj energični.«

»Koliko pa jih imate v tej službi?«

»Zasedaj le štiri, pet. Če bi jih potrebovali, bi jih dobili seveda po študentski organizaciji še več.«

»Ste se glede te službe zgledovali po kakem drugem jugoslovanskem univerzitetnem mestu?«

»Ne, prvi smo!«

»Ali je reditelj ska služba uvedena pri vseh kino predstavah?«

»Samo pri tistih, pri katerih pričakujemo večji obisk. V zadnjem času so delali red pri »Piknikuu«, pri jugoslovanskem filmu »V soboto zvečer«, zdaj bo pa verjetno potrebna njihova pomoč pri filmu »Trije novčiči v vodnjaku«, ki je imel v Zagrebu večji obisk kot »Piknik«.

—r

Pojasnilo

V včerajšnji številki našega lista na 5. strani smo objavili fotografijo, na kateri naj bi bil prototip naprave za merjenje debelin v industriji z uporabo radioaktivnih izotopov, izdelek Fizikalnega inštituta »Jožef Štefan« v Ljubljani. Zaradi zamenjave fotografije pa je prišlo do pomote in je bila v resnici objavljena slika mikrotrona to je elektronskega pospeševalnika, ki pospeši elektrone z napetostjo 9 milijonov voltov. Aparatura je namenjena slično kot Betatron za proizvajanje X žarkov. Uporablja se za obsevanje novotvorb. Energija žarkov je stokrat večja od energije žarkov rentgenskega aparata. Aparaturo je kostruiral ing. A. Paulin ob sodelovanju ing. F. Požarja, mehanske dele je izdelala delavnica Inštituta »Jožef Štefan« pod vodstvom tov. R. Petkovška.

Prisilna uprava v trgovskem podjetju »Slovenija-šport«

Občinski ljudski odbor Ljubljana-Center bo na jutrišnji seji med drugim razpravljal tudi o predlogu za uvedbo prisilne uprave v trgovskem podjetju »Slovenija-šport« iz Ljubljane. Kot na prvi pogled ta predlog preseneča pa nam analiza poslovanja v tem podjetju kaže, da bo ta ukrep občinskega ljudskega odbora umesten in tudi nujno potreben.

Revizijsko poročilo sodnega izvedenca ugotavlja številne nerednosti v podjetju, lažno znižanje cen blagu, kar je omogočilo različna obdarovanja, skrivanja dobička, zvišanja dohodka na račun rezervnega sklada ipd. Podjetje je z namenom, da prikrije del dejansko ustvarjenega dobička v letu 1955 ter za ustvaritev skrite rezerve v vrednosti blaga za naslednje leto lažno znižalo ceno blagu v višini skoraj dveh milijonov dinarjev, v juniju 1956 pa za več kot pol milijona din. S tem je podjetje doseglo polne plače. Poslovalnica na Titovi cesti je lažno znižala cene za vrednost daril, ki so jih prejeli člani kolektiva v višini 60.000 dinarjev. Prav tako so v poslovalnici vskladili cene tik pred popisom zalog v višini nad dva milijona dinarjev. Takih zniževanj cen pa je bilo več in so se zaradi tega obratna sredstva zmanjšala za 5.192.369 dinarjev. Zraven teh nepravilnosti pa se je nesmotrno trošilo tudi denarna sredstva in podjetje dolguje danes društvu »Partizan« 5 milijonov dinarjev, Komunalni banki — 5 nad šest milijonov dinarjev, KB 601 pa nad 600 tisoč dinarjev. Skupna obveznost anuitet znaša tako 2.425.000 dinarjev. Razen tega ima podjetje tudi obveznosti do kranjske občine v višini 4 milijone din, skupaj pa je obremenjeno za 20.370.000 dinarjev.

Revizijsko poročilo ugotavlja tudi, da podjetje posluje s previsoko konkurenčno maržo zlasti v ljubljanskih poslovalnicah, ki morajo kriti deficite v drugih poslovalnicah v provinci. Vodilno osebje je prejemalo razna darila v blagu in denarju od zasebnih obrtnikov z namenom, da bodo obrtniki še vnaprej dobivali naročila od podjetja. Blago, ki so ga dobavljali zasebni obrtniki ni vedno ustrezalo kvaliteti in ceni. Za večino vseh nepravilnosti je vedel tudi delavski svet, zlasti pa za lažna zniževanja cen.

To so dejstva zaradi katerih bo moral ljudski odbor razpravljati o prisilni upravi v »Slovenija-športu«. Predvsem so to gospodarska vprašanja, ki jih bo rešil ljudski odbor s svojim sklepom. Ostane pa še odprto moralno vprašanje, zlasti pri samoupravnih organih. Delavski svet je, kot rečeno, vedel za te nepravilnosti, vendar se ne strinja z razrešitvijo direktorja, niti ni obsodil dejanj, ki so jih zagrešili vodilni uslužbenci podjetja. Delovni kolektiv, ki bo moral sam nositi odgovornost za storjene nepravilnosti bo moral tudi svojemu delavskemu svetu povedati, da njegovo stališče ni pravilno in še zdaleč ne v skladu s pravicami samoupravnega organa.

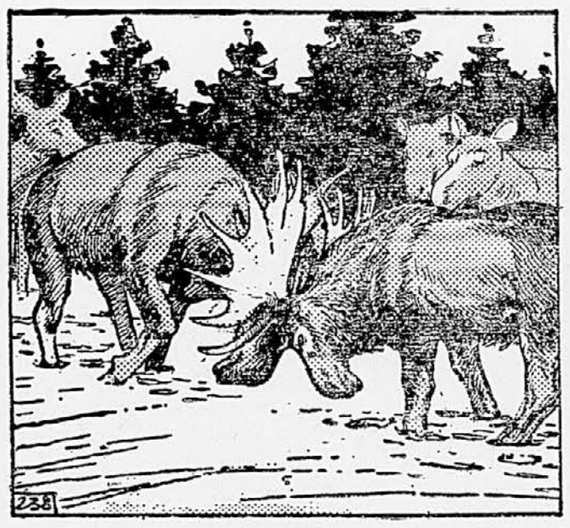

238. Toda Kazan je bil prav tako lačen in šibek, veliko prešibek za boj s tako veliko živaljo. Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovanega: iz gozda se je na jaso pripodila majhna čreda jelenov: mlad samec, štiri samice in mladič. Veliki jelen je dvignil glavo: prvi klic pomladi je prinesel tudi željo po družici. V istem trenutku se je zapodil v nasprotnika.

239. Mladi vodnik je bil mlajši in lažji od velikega jelena. Tudi njegovi rogovi niso bili tako veliki in silni. Moč za borbo pa mu je dajala ponosna želja, obvarovati svoje krdelo pred vsiljivcem. Kmalu se je steptani sneg na borišču pordečil od krvi, katere vonj je Kazanu in Sivi poželjivo razširil nosnice. Košute pa so s strahom opazovale boj.

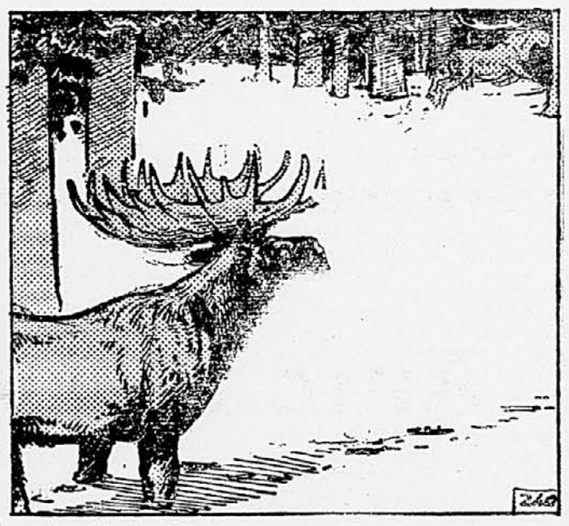

240. V boju je zmagala mladost. Rogovi starega jelena so bili krhki in so se v spopadu prasketajoč lomili. Kmalu se ni mogel več uspešno zoperstavljati bliskovitim napadom mlajšega nasprotnika, ki mu je po petih, šestih dobro merjenih sunkih končno zasadil svoje ostre rogove globoko v bok. Stari jelen se je zgrudil, potem se je pobral in odšepal v gozd.

dnevne vesti — obvestila — oglasi

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Sreda, 11. decembra: Danijel
Četrtek, 12. decembra: Aljoša

Na Prirodoslovno - matematični fakulteti je diplomirala Vida Špacapan-Brelih. — Čestitajo znanci!

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKOVEM DOMU OD 20 — 7 URE ZJUTRAJ. OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN

Zdravstveni dom VIČ: dr. Zavrnik Gorazd, Rimska 22, tel. 20-438. V slučaju odsotnosti zdravnika kličite tel. 21-519. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska 31, tel. 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD: dr. Branko Cebin, Stoženska 35, tel. 382-297.

Zdravstveni dom ŠIŠKA: dr. Jenkole Rozalija, Černetova št. 31, tel. 22-881 in 22-831.

Zdravstveni dom CENTER: dr. Podobnik Jože, Gorupova 1-III., tel. 21-516. V odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 30-200.

Zdravstveni dom MOSTE: Zdravstveni dom Moste, Krekova 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 30-300

Zdravstveni dom RUDNIK: dr. Leskovic Bogdan, Opekarska c. 8, tel. 21-829. V odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 18 dalje.

Želodčni katar, čir na želodcu in dvanajstniku ter katar debelega črevesa zdravite z uspehom s prirodnim zdravilom: rogaškim »DONAT« vrelcem. Zahtevajte ga v trgovinah pri »Prehrani«, Ekonomu« in »Mercatorju«, v Ljubljani.

Namesto venca na grob pokojnemu podpredsedniku Ljudske skupščine LRS dr. Ferdu Kozaku, je sindikat uslužbencev Ljudske skupščine daroval Glavnemu odboru Zveze borcev 10.000 din za otroke padlih partizanov.

V počastitev spomina dr. Ferda Kozaka je poklonila Saša Mesesnel 2000 din za slepo mladino. — Iskrena hvala!

Namesto venca na grob pok. Ane Heing je poklonila sindikalna podružnica Zobne poliklinike 1500 din Zavodu za slepo mladino. Iskrena hvala!

Botanični večer bo v petek, 13. t. m. ob 20 v Botaničnem inštitutu Univerze, Vegova 4. Referata: prof. J. Lazar. Pregled raziskovanja flore alg Slovenije; asist. M. Vardjan, Polarnost pri rastlinah. Vabljeni!

Kolektiv tovarne Izolirka je podaril namesto venca na grob tov. Gruma Srečka 11.230 din Domu Titove mladine.

Iskrena hvala.

Zavod za varjenje LRS uvaja varilce in za tiste, ki se zanimajo za varjenje, a so podnevi zaposleni, večerne tečaje za oločno in plamensko varjenje. Tečaji se bodo pričeli tekom drugega tedna. Informacije in prijave: Zavod za varjenje LRS, Ljubljana, Erjavčeva cesta 15, tel. 22-318.

17. XII. se prične istotam tečaj za metalizacijo (reparaturno in antikorozijsko), na katerega posebej opozarjamo podjetja, ki potrebujejo metalizacijo.

Društvo za varilno tehniko LRS je izdalo v svoji založbi »Priročnik plinske tehnike« izpod peresa priznanega strokovnjaka za delo s plini. Knjižica je potrebna vsakomur, ki se bavi s plini. Naroča se jo pri Društvu za varilno tehniko LRS, Ljubljana, Erjavčeva 15.

Ljubitelji lepot naše domovine bodo imeli prvikrat priliko videti mnogo slikovnih, barvnih diapozitivov, ki jih bomo predvajali ob spremljavi glasbe pod naslovom »Biseri naše domovine« v dvorani Doma železničarjev, Ljubljana, Trg OF 3 (pri avtobusni postaji) dne 11. decembra 1957 ob 20. uri. Na to predvajanje posebno opozarjamo ljubitelje barvne fotografije. — Vabljeni!

V NEDELJSKI ZAČETNIŠKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ, ki se bo začel v nedeljo, 15. decembra, zaradi številnih prijav v dveh oddelkih, to je ob 8.30 in ob 10.45 dopoldne v CENTRALNI PLESNI ŠOLI, Petkovškovo nabrežje 35, sprejemamo predvsem še začetnice in samo nekaj začetnikov. Za dijake (-inje) znižana učnina. V ponedeljek, 16. decembra, ob 18. uri se pa odpre nov večerni začetniški tečaj. Za študente (-ke) znižana učnina. Poučuje mojster Jenko. Vpisovanje je vsak dan od 17 do 21 in pred začetkom tečajev. Informacije na telefon 21-831.

RUŽ za ustnice, TUS za trepalnice HOLLYWOOD, prvovrstne kvalitete, dobite v vseh drogerijah.

Za čiščenje mastnih madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ milo, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«.

RECEPT za nego lica: Redno uporabljaj za nego kože samo kvalitetno mastno kremo ULTRAGIN-sport. Dobiš jo v vseh parfumerijah.

Gube na obrazu preprečite in odstranite z redno uporabo »EVELINE« maske za obraz, ki so jo dobile vse drogerije!

ZA OBČUTLJIVO KOŽO
„Pour Vous"
NAJBOLJŠA KREMA!

Žlička medu, zjutraj in zvečer pomirjevalno deluje na živce. Med v toplem čaju, mleku ali z limonado je odlično sredstvo pri obolenjih grla, gripi in prehladu.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Abonma U. (Sedeži so še v prodaji.)
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolgega dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedeži so še v prodaji.)

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana — Gledališka pasaža

Sreda, 11. dec. ob 20: »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Piranu.
Četrtek, 12. dec., ob 16 in 20 — »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Kopru.

Za vedno nas je zapustil naš dragi mož in oče

FRANJO VOGA
poštni upokojenec

Pogreb bo v četrtek ob 15.30 na mestnem pokopališču v Celju.
Žalujoči: žena Amalija, hči Slava por. Klemenc, zet Stanko in ostalo sorodstvo
Celje, 10. decembra 1957

Petek, 14. dec., ob 15 in 20: »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Kopru.
Sobota, 14. dec., ob 20: »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Trstu.
Nedelja, 15. dec., ob 16: »Večer v čitalnici«. Gostovanje v Trstu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2
Četrtek, 12. dec. ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.
Sobota, 14. dec. ob 20.30: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«. Za odrasle.
Nedelja, 15. dec. ob 11: V. Cinybulk - Dežman: »Igračke na cestah«.

ROČNE LUTKE Resljeva c. 36

Nedelja, 15. dec. ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«.
Prodaja vstopnic od srede dalje vsak dan (razen nedelje) na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-020, od 10 do 12 in pol ure pred pričetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

»PRIMORSKE PRIREDITVE« KOPER

Gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane

»VEČER V ČITALNICI«

Sreda, 11. dec. ob 20: v Piranu.
Četrtek, 12. dec. ob 15: v Kopru za delegate okrajne skupščine Svobod in prosvetnih društev in Izven.
Ob 20: za Red A in Izven.
Petek, 13. dec. ob 16 v Kopru — Mladinski abonma in Izven.
Ob 20 v Kopru — za Red B in Izven.
Folklorna skupina gluhonemih Ljubljana: »VEČER FOLKLORE«
Sobota, 14. dec. ob 16 in 20 — v Kopru.
Nedelja, 15. dec. ob 16 — v Izoli.
Koncertna poslovalnica Ljubljana: KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA
Nedelja, 15. dec. ob 17 — v Sežani.
Ob 20 — v Ilirski Bistrici.
Vstopnice v predprodaji v Kopru na dan predstave od 10 do 12 in uro pred pričetkom v gledališču, v Piranu pa v knjigarni »LIPA«.
Abonente prosimo, da še v tem mesecu poravnajo prvi in drugi obrok abonmaja. Obiskovalcem iz Portoroža je zagotovljen prevoz iz Pirana po predstavi z avtobusom Zavoda »Primorske prireditve« Koper.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Sreda, 11. dec. ob 16: Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. III. srednješolski abonma.
Ob 20: »Dnevnik Ane Frankove«. Gostovanje v Zabukovici-Grižah.
Petek, 13 dec. ob 15.30: Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. — I. srednješolski abonma.
Sobota, 14. dec. ob 20: Gorki: »Sovražniki«. Sobotni abonma in izven.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sreda, 11. dec., ob 20: K. Čašule: »Veja v vetru«. Red premierski in izven. Delo režira makedonski režiser gost Mirko Stefanovski. Predstava bo prvič predvajana v Sloveniji.
Četrtek, 12. dec., ob 20: E. Frelih: »Vrnil se je«. Izven.
V vlogah slepega Staneta in njegove matere gostujeta Janez Klasinc in Breda Urbičeva iz Kopra.

KONCERTI

Koncertna direkcija Slovenije prosi abonente modrega abonmaja, da oprostijo kasno odpoved koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 9. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno zbolel. Zato je odpadla celotna turneja po Jugoslaviji. Odpadli Michelinov koncert bo Koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

Madžarski violinist Pal Lukacs bo koncertiral z Marijanom Lipovškom v petek, 13. decembra, za beli abonma. Lukacs je eden izmed redkih svetovnih koncertantov na violi in bo kot prvi umetnik v Ljubljani imel celovečerni koncert na tem instrumentu. Spored obsega dela Bacha, Schuberta, Bartoka, Rahmaninova, Golestana, Paganinija in Wieniawskega. Preostale vstopnice na dan koncerta v Filharmoniji. K

MARIBOR

Sreda, 11. decembra

DEŽURNA LEKARNA

»Pri gradu«, Partizanska c. 1

NARODNO GLEDALIŠČE

Ob 19.30: Wolf: »Kotorski mornarji«. Red LMS I.

KINO

PTUJ: amer. film »ANGEL ALI DEMON«.
MURSKA SOBOTA: amer. film »DEKLE Z DEŽELE«. Predstavi ob 17.30 in 20.

RADIO

5.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti; 8.05—8.15 Objave in reklame; 8.15 do 9.00 Pester spored solistične glasbe izvajajo mariborski solisti; 9.00—14.35 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.35—15.00 Želeli ste — poslušajte!; 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.20 Objave in reklame; 17.20 — 17.30 Igra trio Malovrh; 17.30—17.40 Domači pesniki in pisatelji: Karel Levin: Pesmi; 17.40—18.00 Slovenske narodne v priredbi C. Preglja poje kvintet Anton Neffat; 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Dotrpel je najin mož, očka, brat in stric

ANTON ACCETTO

višji industrijski obratovodja v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 12. decembra 1957, ob 15.30 iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: žena **Ivanka, hčerka ing. Jakica** brat **ing. Viktor,** sestra **Anica** in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 10. decembra 1957.

Umrla nam je po kratki mučni bolezni v 81. letu starosti naša ljubljena, dobra mama, stara mama, prababica, sestra in teta

LEOPOLDINA URBANČIČ roj. HOFMANN

Do pogreba leži v Jožefovi mrliški vežici na Žalah. Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 12. decembra 1957, ob 16. uri izpred pokopališča na Viču.

Žalujoči: otroci **Blanka, ing. Tino, Hilda, Melita;** zetje **Milko Hribar, Fran Jerala, ing. Ivan Spalek** z vnuki in pravnukinjo, **Gizela Brand,** sestra in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Cerklje, Klagenfurt, Wien, 10. dec. 1957.

Trg. podjetje »AVTOMATERIAL« Maribor, Partizanska 25

Dne 6. decembra 1957 v »Slov. poročevalcu« objavljen razpis razveljavljamo, ker so že vsa razpisana mesta oddana.

Trgovsko podjetje »PETROL« Ljubljana – Cankarjeva 5-II

Obveščamo vse cenjene odjemalce, da bo

letna inventura

v naših skladiščih, in sicer:

v skladišču v Zalogu od 16. do vključno 18. decembra t. l.;
v skladiščih v Mariboru in Celju od 16. do vključno 17. decembra t. l.;
v skladiščih v Postojni, Ajdovščini, Ptuju, Dravogradu, Murski Soboti, Kočevju, Novem mestu in Brežicah pa 16. decembra t. l.

V zgoraj navedenih dneh blaga ne bomo izdajali. Vse naše črpalke pa bodo redno poslovale.

Prosimo vse potrošnike tekočih goriv in maziv, da si pravočasno pred inventuro nabavijo zadostne količine tega blaga.

7314-R PETROL - LJUBLJANA

V svojem 80. letu nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama, babica in prababica

Anica Krautova

ROJ. GRAŠEK

Pogreb bo v četrtek, 12. t. m., ob 16. uri, iz njenega doma v Kamniku.

NADA in VERA, hčeri; VLADIMIR, IGOR in BOJAN, sinovi; zeta in snahe, vnuki in vnukinje, pravnuka in pravnukinji

Kamnik, Ljubljana, Koper, Cleveland, dne 10. decembra 1957.

Četrtek, 12. decembra

DEŽURNA LEKARNA

»Studenci« — Gorkega ul. 18

NARODNO GLEDALIŠČE

Ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Premiera. Izven in za premierski abonma.

KINO

PTUJ: amer. film »ANGEL ALI DEMON«.
MURSKA SOBOTA: amer. film »DEKLE Z DEŽELE«. Predstava ob 20.

RADIO

5.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti; 8.05—8.15 Objave in reklame; 8.15 do 8.35 Zborovske skladbe Matije Tomca in Vinka Vodopivca; 8.35—14.35 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.35—15.00 Želeli ste — poslušajte!; 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.20 Objave in reklame; 17.20—17.30 Nekaj domačih napevov igra ansambel Vitek; 17.30—17.40 Z magnetofonom in beležko naokoli; 17.40—18.00 Igra Mariborski inštrumenalni ansambel; 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

PREDAVANJA

Slovensko geološko društvo in Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata: »Nekaj slik z gradnje avtoceste Ljubljana—Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo, 11. dec. ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi. P

Društvo meteorologov Slovenije vabi na javno predavanje prof. dr. Oskarja Reya s temo: O svojih agrometeoroloških študijah v Franciji, specialno o vlažnosti tal in evapotranspiraciji«. Predavanje bo v četrtek, dne 12. dec. ob 17 v balkonski predavalnici Univerze. P

Slovensko kemijsko društvo vabi svoje člane, da se v čimvečjem številu udeležijo sestanka o temi »Osnutek učnega načrta na Oddelku za kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani«. Sestanek bo v petek, dne 13. decembra 1957 ob 17. uri v predavalnici Kemičnega inštituta »Boris Kidrič« SAZU Ljubljana, Hajdrihova 19. P

Najhitreje, najlepše, najceneje, »RIO« – Zlatorog

RAZPISI

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center

mesto UPRAVNIKA

gostinskega podjetja »POD LIPCO«, Ljubljana, Borštnikov trg 3.

POGOJI: kvalificiran gostinski delavec z najmanj 5 let prakse v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilom o nekaznovanju ter prepisom zadnjega šolskega spričevala in potrdilom o sedanji zaposlitvi, dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kresija, soba št. 24-I, najkasneje do 31. dec. 1957. R

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center

mesto UPRAVNIKA

gostin. podjetje »POD SKALCO«, Ljubljana, Gosposka ulica 19.

POGOJI: kvalificiran gostinski delavec z najmanj 5 let prakse v gostinstvu.

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilom o nekaznovanju ter prepisom zadnjega šolskega spričevala in potrdilom o sedanji zaposlitvi, dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana Center, Kresija, soba št. 24-I, najkasneje do 31. dec. 1957. R

RAZPIS

Upravni odbor Slovanske knjižnice razpisuje sistematizirano mesto

BIBLIOTEKARJA

Prošnja (kolek 30 din) s kratkim življenjepisom prosilca vložite do 15. XII. 1957 pri upravi Slovanske knjižnice, Ljubljana, Gosposka ul. 15-I., p. p. 146. — Prednost imajo kandidati z znanjem slovanskih jezikov. R

ZAHVALE

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega dobrega sina

FRANCA KRŽANA
šoferja iz Cundrovca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, izrazili sožalje, darovali cvetje in vence in ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala delovnemu kolektivu PREVOZ Brežice z direktorjem tov. Gatta Angelom na čelu za pomoč in organizacijo pogreba, godbi na pihala iz Loč in tov. Filipčiču za poslovilne besede.

Brežice dne 8. 12. 1957.

Družina KRŽAN

ZAHVALA

Vam vsem, ki ste spremili mojo ljubo mamo

ANTONIJO ČERNETOVO
vdovo po stavbeniku

na zadnji poti, ji poklonili cvetja, mi izrazili sožalje, prisrčna hvala.

Globoko žalujoča hčerka Malči in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, dne 9. decembra 1957.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi očeta, moža, sina in brata

FRANCA KRŽANA
šoferja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo kolektivu avtopodjetja »Prevoz« Brežice, predvsem tov. direktorju za vso pozornost in razumevanje ob težki izgubi.

Žalujoča žena Anica, s sinkom Francijem, mama, oče, brat in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Brežice, dne 10. decembra 1957.

MALI OGLASI

KVALIFICIRANA IN POLKVALIFICIRANA kuharica dobi takoj zaposlitev v menzi. Ponudbe pošljite upravi Studentskega naselja Ljubljana. 26484-1

ZETA — IBAR — ZETA — IBAR cigarete odlične kvalitete proizvod »Duvanskog kombinata« Titograd dobite v vseh prodajalnah »Tobak« Ljubljana. R 3421-4

PUCH-ROLLER kupim. Naslov v ogl. odd. 26473-5

MALO POSESTVO in ostrešje naprodaj. Štore, Kompole 89. 26487-7

ŽENA SREDNJIH LET, z 1 leto starim otrokom, išče stanovanje za skupno gospodinjstvo. Najraje pri upokojenki, ali starejšima zakoncema. Ponudbe v ogl. odd. pod »Poštena«. 26478-9

Pojem snage — in čistoče — »RIO« – Zlatorog

PROIZVODNO PODJETJE v Celju sprejme knjigovodsko moč za materialno knjigovodstvo s primerno šolsko izobrazbo. Praksa zaželena, vendar ni pogoj. Nastop službe je možen takoj. Ponudbe naslovite v ogl. odd. pod »Materialno knjigovodstvo«. R 3658-1

IŠČEMO PRAZNO ali opremljeno sobo, lahko kabinet. Nudimo lepo nagrado. Ponudbe pod »S-15« v ogl. odd. 1957-9

NEOPREMLJENO SOBO, proti nagradi iščem. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zelo — zelo nujno«. 1957-9

VZORNO UREJENO POSESTVO 12 ha, od tega 9 ha njiv in travnikov, z izredno dobro urejenim stanovanjskim in gospodarskim poslopjem prodam. Poslopja so elektrificirana in kanalizirana. Celotno premoženje leži v neposredni bližini republiške in okrajne ceste pri Pragerskem. Prodam tudi sodobne kmetijske stroje in živino. Interesenti naj se zglasijo čimprej pri Predikaku Francu v Sp. Gorici, štev. 48, pošta Pragersko. R 3650-7

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE v Sevnici sprejme takoj trgovske pomočnike in pomočnice za manufakturno in špecerijsko stroko. R 3657-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — sprejmem takoj. Stanovanje zagotovljeno. Naslov v ogl. odd. 26522-1

MLAJŠO MOČ, polkvalificiranega ali nekvalificiranega delavca, sprejme Trgovsko podjetje »Elektropromet«, Ljubljana, Stritarjeva 7. 26517-1

BRIVSKEGA POMOČNIKA in vajenko sprejmemo. Naslov v ogl. odd. 26509-1

GOSTINSKO PODJETJE »Šestica« iz Ljubljane išče dobro in verzirano obratno blagajničarko. Ponudbe na upravo podjetja. 26503-1

PRIDNO GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejmem. Dr. Hočevar, Ljubljana, Šubičeva ul 3/I. 26495-1

FRIZERKO, prvorazredno moč, sprejme frizer, pasaža Nebotičnika. Pismeno ali osebno od 12. do 13. ure v salonu. 26466-1

FOTOGRAFSKA DELAVKA, vpeljana v vsa fotografska dela v ateljeju, za Split iščem. Ponudbe: Foto Tomasović, Split, Titova obala 2. 26529-1

VISOKOKVALIFICIRAN KOMERCIALIST, Slovenec, z znanjem zunanjetrgovinskih in bančnih poslov, s popolnim znanjem štirih glavnih tujih jezikov, bi prevzel v Beogradu predstavništvo industrijskega ali trgovskega podjetja. Imam pisarno, telefon in pisalni stroj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Predstavništvo«. 26521-1

POPOLNOMA SAMOSTOJEN vodovodni instalater, dobi stalno službo s takojšnjim nastopom. Plača po dogovoru. Naslov SP Celje. R 3654-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA — sprejmem. Naslov SP Celje. 26535-1

KLJUČAVNIČARSKEGA pomočnika sprejme Žnidaršič Jakob, Tržaška c. 82, Ljubljana. 26530-1

GODBO, 2—3 člansko išče za silvestrovanje gostilna »Činkole« Lj., Poljanska 21. 26475-2

OMARO, cvetlično stojalo, stalažo, kompletno vodno školjko, gus. prodam. Povšetova 64. 26518-4

GARAŽO za moped (4000) in majhen, železen štedilnik (3000) s pečico (plošča 25x55 cm) prodam. Naslov v ogl. odd. 26510-4

1000 kg CEMENTA Trbovlje prodam. Naslov v ogl. odd. 26509-4

TELEVIZIJSKI APARAT, uvožen, prvovrsten, takoj ugodno prodam. Lah, Kamnik — Podgorje št. 1. 26490-4

VESPO 53 U, dobro ohranjeno, z okrasjem, poceni prodam. Cankar, Naklo 93. 26077-4

ŽELEZEN ŠTEDILNIK po zelo nizki ceni prodam. Stari trg 2-II, Šinkovec Franc. 26528-4

OTROŠKO POSTELJICO, posteljo z omarico, vse svetlo in Lutzovo peč, prodam. Naslov v ogl. odd. 26526-4

OSEBNI AVTO »Opel Olympia« povojni prodam. Ponudbe pod »Student« v ogl. odd. 26525-4

DOBRO OHRANJEN OSEBNI AVTO »Mercedes« 170-S bencinski — 1952, opremljen z zimskimi gumami in radiom, prodam. Informacije dobite v soboto od 9. do 12. ure. Naslov v oglasnem oddelku. R 3653-4

BAKRENO ZICO, 600 kg, prerez 25 in 35, ugodno prodam. Elektro odbor, Tevče, Laško. 26536-4

NOV, NENOSEN, usnjen plašč (konj) za visoko postavo prodam. Naslov v ogl. odd. 26532-4

EMAJLIRANO BANJO, litoželezno ali pločevinasto, prostostoječo, dolžine 1.63 m, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Banja«. 26514-5

GRAMOFONSKE PLOŠČE, slovenske stare narodne pesmi, kupim. Naslov v ogl. odd. 26520-5

TRGOVSKA PREDSTAVNIŠTVA! Prodam prvovrstne lokale v bližini Gospodarskega razstavišča. Ponudbe pod »Prima lokali« v ogl. odd. 26488-7

BARAKO za skladišče kupim. Ponudbe na Zavod »Ljubljanski festivali«, Ljubljana, Križanke. R3652-7

AVTO VZAMEM V NAJEM. Ponudbe pod »Izpraven« SP Celje 26537-8

SOSTANOVALKO sprejmem v opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Opremljena«. 26504-9

MLAD STUDENT, strojnik, išče stanovanje. Ponudbe pod »Skromen« v ogl. odd. 26498-9

DVA STUDENTA strojništva iščeta prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe pod »Kjerkoli« v ogl. odd. 26497-9

DEŽNIK, damski, siv, z dolgim črnim držajem, sem v ponedeljek dne 9. 12. 1957 pozabila v večernem vlaku Ljubljana-Maribor. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne na naslov: Vavtar Kristina, naroč. odd. »Slovenskega poročevalca« Titova 6, Ljubljana. 26512-10

Vselej in povsod — samo »RIO« – Zlatorog

ŠOP KLJUČKOV sem izgubil od Prešernove do Tržaške 14. Oddajte proti nagradi v ogl. odd. 26502-10

NUJNO RABIM 30.000 din posojila proti nagradi 40.000 din. Ponudbe pod »Sigurna vrnitev« v odd. 26491-11

BOKA — BOKA — BOKA kadite tudi vi cigarete odlične kvalitete, dobite jo v vseh prodajalnah »Tobak«, Ljubljana. R 3655-11

ZETA — ZETA — ZETA odlične kvalitete, cigarete za dobrega kadilca, proizvaja Duvanski kombinat Titograd. Dobite jo v vseh prodajalnah »Tobak«, Ljubljana. R 3656-11

KINO

SPORED ZA SREDO

»UNION«: jugosl. film »V SOBOTO ZVEČER«. Tednik: Prvi slovenski festival telesne kulture. Film je podnaslovljen v slovenščini. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
Ob 10 je matineja italijanskega filma »HCI POLKA«. — Danes zadnjič!

»KOMUNA«: polj. film »KANAL«. Tednik: Pri prvih dveh predstavah: Dinar na dinar. Pri zadnji predstavi »Po vsem svetu«. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

»SLOGA«: jugosl. film: »MAJHNE ŠTVARI«. Tednik: F. N. 49. — Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

»VIČ«: franc. film »JULIETTA«. Tednik: F. N. 49. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vl. Jean Marais in Dany Robin.
Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9—11 in od 14 dalje.

»SOČA«: zaprto!

MLADINSKI KINO »LM«, Kotnikova 8: jugosl. film »VELIKI IN MALI«. Predstavi sta vsak dan ob 10 in 15. V četrtek bo na sporedu poljski film »FRIDERIK CHOPIN«.

»ŠIŠKA«: amer. barvni film »DIMNI SIGNAL«. V gl. vl. D. Andrews in P. Laurie. Predstave ob 16, 18 in 20. — Predprodaja vstopnic od 14 dalje. V četrtek amer. film: »KLIC DIVJINE«. — Tednik. V gl. vl. Clark Gable in Loretta Young. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»LITOSTROJ«: amer. barvni film »BROADWAYSKA USPAVANKA«, ob 20. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. V četrtek isti spored, ob 18 in 20. Zadnjič!

»SENTVID »SVOBODA«: ameriški film »ABOTT IN COSTELLO V TUJSKI LEGIJI«, ob 17 in 19. V četrtek isti spored.

VEVČE: mehiški film »KO ODIDEM«. V četrtek isti spored.

ČRNUČE: ital. film »PLAŠČ«, ob 17 in 19. Samo danes!

DOMŽALE: amer. film »MOJ VOHUNČEK«, ob 18 in 20. V četrtek isti spored ob 20.

KAMNIK »DOM«: ameriški film »ONSTRAN V GOZDU«. V četrtek isti spored.

BLED: angl. film »MADELEINE«, ob 17 in 20. V četrtek isti spored ob 20.

NOVO MESTO »KRKA«: ameriški film »LOV NA VOHUNE«. V četrtek isti spored.

ČRNOMELJ: jugoslov. film »ČEVELJČKI NA ASFALTU« in sovjetski film »ČAPAJEV« (izredni program v okviru 40. obletnice oktobrske revolucije).

KRANJ »STORŽIČ«: amer. barvni cinemascop film s stereofonskim zvokom »RIHARD LEVJESRČNI«, ob 15.45, 18 in 20.15. V četrtek isti spored.

KRANJ »SVOBODA«: angl. film »MALI BEGUNEC«, ob 19.

JESENICE »RADIO«: premiera ital. filma »PLAŽA«, ob 18 in 20. V četrtek isti spored.

JESENICE »PLAVŽ«: Zaprto. V četrtek premiera amer. filma »MADELAINE«, ob 18 in 20.

JESENICE — ŽIROVNICA: ital. film »V ZNAMENJU VENERE«, ob 19. Samo danes!

GOSPODINJE! PRIJETNO PRESENEČENJE
ISOL
ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

SEBENIK MARIJA izjavljam, da nisem plačnica dolgov, ki bi jih napravil moj mož Sebenik Anton iz Verda 37. 26541-11

Po mučni bolezni je dotrpel moj ljubi mož, pači, tast, brat

IVKO HRIBAR

šolski upravitelj

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 11. decembra, ob 15. uri, v Slovenjem Gradcu. Nato bo prepeljan v Ljubljano.

Žalujoči: žena Mara, hčerka Vera por. Mrdavšič, zet Janez, sestra Pepca, brata Karel in Jože ter ostalo sorodstvo.

Podgorje, Črna, Ljubljana, 8. decembra 1957.

Za vedno nas je zapustila dobra žena, mama, stara mama in sestra

IVANKA NERIMA

roj. Hren, soproga šol. nadzornika

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 11. decembra 1957, ob 15.45, iz hiše žalosti, Zaprice št. 64.

Žalujoči: mož Saša, sin ing. Bino z družino, hčerki odvetnica Ivica in ing. Majda ter ostalo sorodstvo.

Kamnik, dne 10. decembra 1957.

Nenadoma je prenehalo biti zlato srce naše srčno ljubljene mamce, tašče, babice, sestre in tete

TINCE HODALIČ
roj. POTOKAR

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 12. decembra 1957, ob 15. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Prosimo tihega sožalja.

Žalujoči: družine dr. MILAN HODALIČ, MILAN POTOKAR, dr. FAKIN in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Radomlje, 10. decembra 1957.

Taichi Chuan - vaje za staro in mlado

Taichi Chuan je vrsta ritmičnih vaj, ki so na Kitajskem zelo popularne. Te vaje so iz stare šole telovadbe, ki ima svoj začetek v ceremonialnih predstavah na dvoru vladarjev dinastije Chou pred 3.000 leti. Šola se imenuje Chuansu, često pa ji pravijo tudi kitajski boks. Taichi Chuan je vrsta počasnih in povezanih gibov, pri katerih mora delati vsak del telesa. Vaje niso naporne, razvijajo pa mišice in dobro vplivajo na dihalne organe. Zato jih zdravniki mnogokrat priporočajo rekonvalescentom.

Taichi sistem obstoji iz 108 gibov, nekateri med njimi imajo zelo poetična imena. Tako na pr. »Prikloni se, da boš ustrelil tigra«, ali »Štorklja razprostre v soncu krila«. Na slikah vidimo nekaj gibov. Tako obvladanje telesa zahteva tudi precejšnjo duševno koncentracijo. Prav zaradi tega te vaje pomirjevalno delujejo na človeka, razbremene ga dnevnih skrbi in pomagajo ohraniti zdrav duh v zdravem telesu.

Ni pa vseeno, kdaj in kje telovadimo. Zdravniki priporočajo izvajanje Taichi Chuan-a na prostem, v zgodnjih jutranjih urah. Tako lahko pozimi in poleti vidimo v parkih ljudi, ki sproste svoje telo, preden začno z vsakodnevnim delom. Predvsem propagira te in druge vaje Vsekitajska atletska federacija, ki ima številne organizacije v vsej državi.

Sloves Taichi Chuan-a pa presega meje Kitajske. Predsednik Ho Ši Minh je povabil enega vodilnih kitajskih vadiljev v Vietnam, kjer bo učil tamkajšnje domačine. Tudi sovjetski specialist za športno psihologijo Bajčenko, ki je svetovalec na Fizkulturnem inštitutu v Pekingu, ima zelo dobro mnenje o ugodnem vplivu teh vaj na človeka.

Sedaj pripravljajo poenostavljeno obliko Taichi Chuan-a, ki bo primernejša sedanjemu tempu življenja in bo omogočala tudi zelo zaposlenim ljudem, da se za kratek čas znebijo občutka naglice in nervoze poslovnega življenja. Gotovo bodo imele skrajšane vaje še večji uspeh.

Iskanje nafte pod morjem

Britanske družbe za izkoriščanje naftnih nahajališč so opremile ladjo Seislim ter preiskujejo plitvejše predele svetovnih morij, da bi našli še neodkrita ležišča »tekočega zlata«. »Obale, ki po svoji geološki strukturi kažejo, da so tam naftna ležišča možna, preiskujejo po seizmični metodi geofizike. V morsko dno izvrtajo krajše vrtine in jih napolnijo z močnim eksplozivom, okoli pa namestijo posebne sonde. Z eksplozijo povzročijo neke vrste manjši potres, tresljaje zemlje pa registrirajo preko teh sond na posebnih aparaturah. Iz hitrosti širjenja in jakosti potresnih valov je mogoče sklepati o geološki sestavi zemeljskih plasti. Ladja, ki ima na krovu tudi nekaj helikopterjev, se sedaj mudi ob sredozemskih obalah, potem ko je bila več kot leto dni na obalah Daljnega vzhoda.

Lisjak je dober oče

Kmet in lovec Lovro Šabec je več let opazoval lisičjo družino, ki je prebivala na njegovem posestvu. Ni je odstrelil, ker so mu lisice čistile travnike in njive mišje zalege. Ko lisica skoti mlade lisičke, sta lisičja starša nerazdružna. Lisjak se od družine oddalji samo takrat, kadar gre na lov. Pri tem se menjujeta z lisico. Za njene odsotnosti prevzame lisjak službo pri mladičih. Lisjak in lisica prineseta veliko več hrane, kakor jo mladiči rabijo in se sama nahranita šele, ko je zarod sit. Šabec meni, da je lisjak svoji lisici zvest do smrti, in si poišče drugo samico šele, če se prva ponesreči.

Ladja, ki je gorela dvajset mesecev

Na ladji »Ada Iredale« zgrajeni leta 1872, je štiri leta pozneje izbruhnil požar. Tisoč milj od kopnega se je vnel tovor premoga. Posadka je zapustila ladjo, ki je plula po morjih še skoraj dve leti. Tovor je ves čas tlel v bunkerjih iz železne pločevine. Orkan je ladjo po dvajsetih mesecih vrgel na plitvino blizu luke Papiti na otoku Tahiti. Obnovljena ladja je potem plula še polnih 60 let, dokler je niso v začetku druge svetovne vojne potopili Japonci.

Slepi urar

Pred nekaj leti so naši časopisi poročali o urarju, ki popravlja celo majhne urice, čeprav je slep že od mladosti. Sedaj poroča svetovni tisk o slepem urarju Johnu Smithu iz Kansasa, ki je med najboljšimi urarji in radiotehniki te dežele. Oslepel je, ko je bil star tri leta. Sam je izdelal več občutljivih priprav za kontroliranje radijskih sprejemnikov. Popravitj more vsako, tudi najmanjšo zapestno urico. Njegovi prsti so izredno občutljivi. Najfinejše dele pa vedno kotrolira z jezikom.

Lišaji – pionirji prirode

Lišaji so nedvomno pionirji prirode. Ta nenavadna skupnost glivic in alg ustvarja kisline, ki razjedajo kamenje in skalovje ter jih pretvarjajo v obdelovalno zemljo. Posledica tega procesa je, da so nastale v pustih predelih oaze, kjer se je nabralo toliko zemlje, da rastejo drevesa in cvetlice. Tipična dežela mahov in alg je Grönlandija, kjer se je mahovinasta podlaga spremenila v cvetoče travnike in gozdove, ko je podnebje postalo toplejše.

Na svetu je nešteto ver in sekt ter ima vsaka večje ali manjše število pripadnikov. V državah, kjer je vera ločena od države, smejo snubiti nove vernike, če vera ni protidržavna. Krščanskih in drugih sekt je zlasti v Ameriki veliko. Tako na primer že več let straši med Anglosasi tostran in onostran Atlantika škof neke krščanske sekte, Homer Tomlinson, ki si je nadel zveneči naslov: Kralj vseh narodov in generalni nadzornik božje cerkve«. — Nedavno je govoril v londonskem Hyde parku in propagiral za svojo sekto. »Kralj vseh narodov sveta« se je pojavil v dragocenem ornatu iz kitajskega brokata in s krono iz čistega zlata na glavi.

Ljudje s 6 prsti na roki

Pred nekaj stoletji sta se poročila mož in žena, ki sta imela na obeh rokah po šest prstov. Živela sta v španski vasici Cervera de Buiprago. kmalu so se jima pridružili še drugi zakonci, ki jih je narava tako obdarila s presežkom prstov. Mnogoprstneži so sklenili, da ne bodo sprejeli za prebivalca svoje vasi nikogar, ki ne bi imel več kot deset prstov na rokah. Vaščani so se med sabo ženili in tudi njihovi otroci se lahko pohvalijo, da imajo najmanj 12 prstov. Danes stanuje v vasi okoli tri sto ljudi, ki imajo od šest do devet prstov na eni roki.

Ta-le dva pa še ničesar ne vesta o tem, da se ljudje ločijo po barvi kože. Prav dobro se razumeta in skupaj prepevata na ves glas otroške pesmice.

New York ne prenaša hrupa letal

Na newyorškem letališču Idlewild imajo posebne naprave, ki merijo trušč pristajajočih letal. Tip letala, ki prekoračj določeno mejo hrupa, v bodoče ne sme več pristajati. Predvsem so tu prizadeta reaktivna letala. Ko so še opravljali redno službo britanski Cometi, so morali pristajati na letališču, oddaljenem 100 km od New Yorka. Enako nepopustljivi so odgovorni uslužbenci letališča do novih reaktivnih letal tipa Boeing 707, pa tudi res lepo in elegantno sovjetsko reaktivno letalo TU-104 (Tupoljev) ni našlo usmiljenja v njihovih ušesih. Do zdaj je edina izjema francosko reaktivno letalo »Caravelle.«

Briljanti v pasjem želodcu

V veterinarsko bolnišnico na Floridi so pripeljali psa, ki ga je bolel želodec. Lastnica se dolgo ni mogla odločiti za operacijo, ker so veterinarji zahtevali 75 dolarjev. Končno se je le odločila. Veterinarji so bili nemalo presenečeni, ko so našli v želodcu svojega pacienta dva briljantna prstana, vredna nad tisoč dolarjev. Gospodarica je bila navdušena, toda bolnišnica ji ni hotela izročiti dragocene najdbe, ker prstana nista njena last. Tudi ni vedela, kdaj in kje jih je njen »kuža« požrl. Med lastnico psa in veterinarji je prišlo do spora, ki ga mora rešiti sodišče: Pravi lastnik prstanov se še do danes, kljub številnim oglasom, ni oglasil.

Odvržen ogorek — stomilijonska škoda

Okrožno sodišče v Splitu je te dni sodilo Jura Carića iz Svirča na Hvaru. Carić je vrgel tleči ogorek v suho travo, kar je zaradi hude vročine povzročilo požar, ki je zajel sosednji gozd iglavcev. Obtoženec je skušal sam pogasiti ogenj, kar pa mu ni uspelo, ker je pihal močan veter. Požar je v treh dneh uničil 400 ha gozda. Škoda bi bila veliko večja, če ne bi prišli na pomoč gasilci od blizu in daleč, kmetje in nad tisoč vojakov, ki so ogenj lokalizirali. Vrednost uničenega gozda cenijo nad sto milijonov dinarjev.

Strah mu je vrnil dar govora

Ribič Alfonso Espinol se je v zgodnji mladosti tako prestrašil, da je izgubil dar govora. Petdeset let se je sporazumeval z znaki. Nedavno je odplul s svojo skupino na ribolov. Lovili so ob venezuelski obali. Močna burja je prevrnila čoln, v katerem je bil Alfonso. Ker je bil dober plavalec, se ni ustrašil, čeprav je bil daleč od matične ladje. Tedaj pa je ugledal morskega volka, ki se mu je naglo bližal. V tem trenutku življenjske nevarnosti se je nememu ribiču razvezal jezik: zavpil je tako divje, da so ga slišali tovariši na ladji. Rešili so ga z motornim čolnom. Od takrat Alfonso normalno govori.

Epitaf

Znani dalmatinski pesnik in bohem Tin Ujević je rad zahajal v krčmo. Nekega dne se mu je pridružil pravkar ovdovel znanec. Naprosil ga je, da mu sestavi nagrobni napis za ženo. Pesnik mu je po krajšem premišljevanju napisal sledeči tekst: »Tukaj počiva moja žena, jaz pa doma počivam v miru«.

Vsak dan kaj novega

Okrajna zadružna zveza v Kranju se je duhovito znašla pri letošnji obilici krompirja. Priredila je »krompirjev piesa«, kjer so prijetno presenečenim gostom postregli z najrazličnejšimi jedmi iz krompirja.

Anka Šetka razkazuje in čuva že 60 let ostanke rimskega utrjenega taborišča Mogorno pri Čapijini. V svoji osamljenosti je začela strastno ribariti. Ribiško društvo z Neretve ji je podarilo brezplačno ribolovnico.

Kmet Čirič iz Bobovca v Bosni je slišal čudno cvilijenje izpod svojega svinjaka, ko je dvignil desko, je svignila ven volkulja. Pod svinjakom je našel sedem voličičev. Čirič jih je oddal lovski družini in prejel zanje 70.000 dinarjev.

Periša Radovanović iz Kosjerića je odličen vrtnar. Letos je dosegel rekord pri poru. Posamezne rastline so bile dolge nad 2 m, težke pa skoraj 2 kg.

Pred nekaj desetletji so posadili pred hotelom Kontinental v Opatiji glicinijo. Danes je njeno deblo široko pol metra, korenine pa so dvignile podstavek iz betona in prelomile železno ograjo.

Letos se je prvič vpisalo v Srednjo pomorsko šolo v Kotoru dvanajst deklet. Po končanem šolanju jih bodo nastavili v ladjedelnicah kot tehnike.

Petelin kmeta Klarića si je zlomil nogo. Ker je bil plemenite pasme, mu je lastnik napravil leseno protezo, s katero zdaj petelin ponosno koraka po dvorišču.

Že nad pet sto let melejo plavajoči mlini na Muri. Njihova zgodovina je zapisana v cehovski knjigi, ki jo hrani zadnji cehovski mojster Štefan Vidovič iz Češinjaca.

Te dni popravljajo ruševine utrjenega taborišča despota Gjurdja Brankovića v Smederevu. Pri izkopavanju so našli veliko starega orožja, dobro ohranjene puške na kremen in strelivo. Vse predmete zgodovinske vrednosti bodo oddali muzeju.

UDARNIŠKA

Uslužbenca-ko za materialno knjigovodstvo in blagajno sprejememo takoj. — Pismene ponudbe s karakteristiko pošljite na naslov: **Čevljarska zadruga »Mivka«, Ljubljana** Mivka 25. 7313-R

Oglejte si

IV. MEDNARODNI SEJEM RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ

V LJUBLJANI OD 7. DO 15. DECEMBRA 1957

Sodelujejo: ZDA, ZAPADNA NEMČIJA, ITALIJA, BELGIJA, AVSTRIJA, ČEŠKOSLOVAŠKA, DANSKA, JUGOSLAVIJA, ŠVICA, FRANCIJA

51

P. VIALAR

MORSKA ROŽA

Z otrokom na prsih je stopil na obrežje in zginil v zapuščeni pristaniški mrak proti mestu. Njegov železni korak je odmeval po pristaniškem tlaku. Zelo hitro se je znašel pred prepleskanim zidom kazine, se vzpel po strmi uličici in prišel na široko ploščad, kjer so pohajkovali zadnji večerni sprehajalci. Ženske v rožnatih oblačilih, elegantne kot Parižanke, so se smejale ob rokah stasitih oficirjev, ki so bili zapeti v svoje bluze in popudrani kakor kakšne lutke. Duh po cvrtju in čebuli se je zadrževal v mlačnem zraku. Tu pa tam si zaslišal tudi glasove orkestra, ki so se dušili v gozdičkih daljnih kavarn pod milim nebom. In kot nasprotje tega poznega poletja je zasijal včasih dvojni mrzli odboj svetlobe od dvojnih šip na pročeljih hiš, kjer niso potegnili zaves, in spominjal na trde zime, ki se hitro spustijo nad to deželo in njene ženske.

Avenija se je z lesketajočimi vzporednimi tračnicami, po katerih ob tej uri tramvaji niso več vozili, narahlo vzpenjala proti srcu mesta, ki je bilo s svojimi hišami v več nadstropij, bankami in hoteli zelo podobno mestom na zahodu. A če si od blizu pogledal, si videl, da se je s hiš zgubljal omet in da so se, čeprav na videz čisto nove, včasih nevarno nagibale, dajajoč vtis navideznega in nevarnega bivanja, ki bo čas z njim hitro pometel.

Dvajset minut je že hodil in čutil je, da se mu podtežko mornarsko obleko telo znoji. Ko je prišel na vrh avenije, je krenil na levo in od tam navzdol skozi labirint malih ulic, kjer so se hodniki in tlak bleščali od živih barv, ki so jih nanje metale šipe prepevajočih kavarn.

Vedel je, da je Callai Vittorei nekje v tej četrti, a vendar kavarne ni takoj našel. Precej časa je blodil, stiskal malega k sebi, nenadoma pa zapazil napis »Francoska kavarna«. V tej ulici je bila to edina hiša, kjer je bilo še svetlo in izza njenih vrat, ki so se odpirala na dolgi, z apnom pobeljeni hodnik, si slišal iz precejšnje daljave, iz dvorane, ki je bila čisto na koncu, zvok glasov in glas gostilniškega klavirja.

S kolenom je potisnil odklenjena vrata. Ko so se odprla, je zazvonilo, a nihče mu ni prišel naproti. Sam se je znašel na hodniku in če ne bi imel v rokah svežnja, bi se naslonil na zid, tako močno mu je srce utripalo. A treba je bilo iti do konca in zato je šel naprej. Ko je na hodniku zavil okoli vogala, mu je planila v obraz mlačna sapa dvorane, ki ga je takoj vsega prevzela. Dvorana je bila od izparevanja velikih vrčev piva in ljudi čisto mokra.

»Francoska kavarna« je bila bolj podobna šupi kot pa zabavišču. V njej se je gomililo, v kobal na zložljivih vrtnih stolih in okoli zeleno pobarvanih železnih miz, kupe veselih moških in žensk, ki so kar bleščale od poklicne radosti. Na zadnjem koncu je bil oder, privzdignjen prostor z enim samim okrasom: z naslikanim milim nebom na obrabljenem platnu. Pred to kuliso so prihajale pevke razkazovat svoj glas in noge. Ko je bila njihova točka, v kateri je kar mrgolelo namigavanja, ki se mu je vsa dvorana krohotala, končana, in so nehale širokosrčno razkazovati prsi in noge, so šle od mize do mize ter pobirale denar. Moške roke so se stegovale proti njihovim oblinam. A njihovi možje — kajti večinoma so bile zakonito poročene — so bili na dnu dvorane, in ker žene niso za drobiž imele torbic, so nosile izkupiček možem. Ko so skupaj prešteli denarce, so se mirno vrnile k svojemu delu, to se pravi, odšle so sest k moškim, ki so jih povabili. V njihovi družbi so popile nekoliko kozarcev, nato pa med prvim odmorom zginile z njimi v gornja nadstropja.

Jérômova noga je zaškripala na pesku, ki je pokrival tla. Nihče ga ni opazil, kajti prsata pevka močnega glasu se je tresoritila na odru in vanjo so zijali vsi. Moral je počakati, da je končala in da so med kriki odobravanja ponovno prižgali žarnice. Šele sedaj si je lahko spet utiral pot med gosto množico.

Šel je naprej noseč še zmeraj ob sebi otroka, ki je spal. Ničesar več ni videl okoli sebe, samo to je vedel, da je bil poleg odra naslonjen na klavir debelušen človek kakih štiridesetih let, oblečen v črno suknjo, od vraga važen in brkato resen. Samo on je mogel biti gospodar te ustanove.

Neki natakar se je podrsal ob Jérôma, ga butnil z naloženim pladnjem in preklel, kar pa je bilo Jérômu vseeno. Še nadalje se je s komolci prerival skozi gosto in premikajočo se množico moških in žensk, ki so se pri mizah pritiskali drug k drugemu.

Ko ni bil od lastnika oddaljen več kot pet ali šest metrov, je le-ta nenavadnega gosta zapazil in dvignil gospodovalni pogled proti mornarju, ki je stopal proti njemu.

Jérôme je silil in silil naprej. Bilo je še zmeraj preveč prostora in preveč hrupa med njima, da bi lahko govoril in da bi se lahko razumela.

Debeluhar ga je nagovoril prvi. Že od daleč mu je v slabi romunščini vpil nekaj takega, kar bi najbrž lahko pomenilo: »Kaj hočete?«

Jérôme je napravil še tri korake in pri tem ščitil malega, kolikor je le mogel, napravil je še tri mučne korake, kajti boriti se je moral z valovi teles, ki so se gibala po ozkem prehodu med kulisami, ki jih je od sprednjega dela odra delila zavesa iz rdečega žameta. Vedel je, kaj bi moral reči, a ni našel besedi, preveč je mislil na to minuto. Le to je mogel vprašati:

»Ste vi gospod Brunac?«

To je bilo ime, ki je bilo zapisano na pismu.

»A, Francoz ste.« je rekel mož začudeno. Govor ga je izdajal, da je doma z juga.

Za hip se je zdelo, da ga to veseli.